

POLYBIANA.

CAPUT PRIMUM.

Priusquam de emendando POLYBIO dicere incipio non alienum videtur paucis exponere de antiquissimo Codice Vaticano, qui quinque priores libros continet. SCHWEIGHAEUSERUS enim collationes usurpavit cum aliorum librorum, qui alicuius momenti essent ad textum POLYBII constituendum, tum istius Codicis satis accuratam notitiam acceperat a SPALLETTO docto homine Italo, qui, quantum iudicare possum, Codicem diligenter contulerat; sed his subsidiis ita usus est ut facile existimare possimus eum diiudicandis variis lectionibus parum valuisse. Quae modo probavit, brevi post reiicit, mox iterum amplectitur; omnia apud eum fluxa sunt et incerta, nihil stabile et exploratum. Inde repetendum est quod quum, edito iam POLYBIO, adnotationes conscriberet, de ingenti numero locorum rectius iudicavit quam in superioribus voluminibus fecerat. Hunc virum qui imprimis fragmentis suo quibusque loco disponendis optime de POLYBIO meritus est, secutus est Lipsiensis editor, qui contextum fideliter exhibuit e recensione SCHWEIGHAEUSERI, nulla ratione habita correctionum quas in annotationibus ipse fieri iusserat, ne istis quidem fragmentis additis, quibus postea editor ille certam sedem assignarat. Hanc provinciam summo litterarum commodo suscepit editor Parisiensis, qui omnia expressit, sicut in secundis curis correctae erant, nonnulla fragmenta rectius disposuit et primus addidit excerpta Vaticana, quae ANGELUS MAIUS paucis annis ante invenerat. Admodum dolendum est hanc editionem in-

quinari plurimis vitiis typographicis. De editione Berolinensi quae paullo post prodiit difficile est iudicare. Nam BEKKERUS dum brevis esse laborat, nullibi indicat quem cursum sibi proposuerit tenere quibusve subsidiis instructus ad edendum scriptorem accesserit. Praeter pauculas emendationes tamen quas partim in textum recepit, partim in notis textui subiectis proposuit, nihil magno opere novasse videtur, nisi quod paullo plus tribuerit lectionibus Codicis Vaticani. Quod institutum etsi vehementer laudo, doleo tamen quod hunc codicem fundamentum totius recensionis habere noluit, secutus SCHWEIGHAEUSERUM, qui nimis favet auctoritati Codicis Bavarici. Tandem quum de Vaticanis fragmentis, quae post ANGELUM MAIUM GEELIUS et LUCHTIUS separatim ediderant, satis constaret ea e rescripto Codice negligentissime fuisse descripta, utilissimum opus fecit THEODORUS HEYSE, qui a BEKKERO rogatus, omnia iterum summa cum cura descripsit, additis quoque excerptis e quinque libris prioribus, quae primus editor pessimo consilio contemserat.

Quum appareat de Vaticani et Bavarici Codicum indole et quasi cognatione primo loco mihi dicendum esse, si omnia quae ad eam quaestionem pertinent data opera demonstrare vellem, vereor ne ea disputatio longior fieret, quam praesens opportunitas postulare videtur; satis erit digito monstrasse ea, quae mihi post librorum collationes e SCHWEIGHAEUSERI editione accurate inter se comparatas, liquido affirmari posse visa sunt. Quinque priorum librorum codex archetypus circa decimum saeculum nitidissime et emendatissime exaratus fuit. Hic codex nusquam comparet, sed talem eum fuisse, qualem dixi persuasissimum habeo collatis lectionibus *Codicis Vaticani, qui ex ipso archetypo a scriba valde indocto circa undecimum saeculum descriptus est.* Inter archetypum et ceteros Codices omnes, qui quinque libros integros continent, intersunt plures alii, qui interierunt et de quibus difficile est plura investigare. Hoc tantummodo tenendum est, Codices Bavaricum et Augustanum, qui hic imprimis in censum veniunt, exhibere archetypi recensionem deinceps exscriptam manibus librorum haud paullo doctiorum quam fuit scriba, cui debemus Vaticanum Codicem. Sequitur orationem in Codice Bavarico,

qui circa decimum quartum saeculum scriptus est, sine impedimentis fluere et absurdarum lectionum numerum satis exiguum praebere. Vaticanus contra scatet ineptis vitiis et corruptelis cuiuscunque generis quam plurimis, quas tamen utpote commissas ab indocto homine nemo palaeographiae mediocriter peritus non statim corriget. Ceterum quae lacunae fuerunt in codice archetypo, fuerunt autem duae vel tres statim ab initio primi libri, eae quoque inveniuntur in ceteris omnibus, sed quantum fieri potuit, vitium ubique obscuratur praeterquam in Vaticano, in quo indicatur spatium vacuo relicto. Medius fere inter Bavaricum et Vaticanum est Codex Augustanus, qui modo huic adstipulatur, modo illi. Magis etiam quam Augustanus ad Vaticanum accedit Codex Urbinas, qui excerpta antiqua, quae ad duodeviginti priores libros pertinent, continet, sed quum ceteri omnes ex quibus haec excerpta innotuerunt integros quinque libros priores complectuntur, horum quoque non nisi excerpta repraesentat. Circa duodecimum saeculum exaratus fuit estque, excepto Vaticano, antiquissimus.

Neque de ceteris Codicibus plura dicere opus est, qui priorem POLYBII partem continent, neque de illis libris qui nobis tres titulos servarunt e quinquaginta tribus, in quos POLYBII aliorumque historicorum opera CONSTANTINUS PORPHYROGENNETUS dispescuit. Horum duos ediderunt FULVIUS URSINUS et HENRICUS VALESIIUS, in quorum recensione acquiescendum est, cum SCHWEIGHAEUSERO nullas novas collationes usurpare licuerit. Tertium debemus ANGELO MAIO, satis festinanter descriptum e palimpsesto Codice, multo accuratius a THEODORO HEYSE. Perquam memorabile est illos *Constantinianos titulos descriptos esse ex eodem Codice, quem ceterorum archetypum dixi*, sive, quod eodem redit, e Codice, qui ab isto archetypo perparum distabat. Arguitur e corruptelis, quae tum integrum POLYBII textum, tum excerpta obsident. Afferam duo exempla ex excerptis Vaticanis, quae HEYSE primus edidit. In 1. 3. 2 pro Ἀράτου τοῦ Σικυωνίου sine sensu olim legebatur παρὰ τοῦ. Mendum REISKIUS feliciter detexit; Codex rescriptus eadem chorda oberrat. In 9. 10. 7 ceteri Codices pro θεώμενος praebent ὀρμώμενος; idem HEYSE in suo Codice invenit. Eadem ratio

valet in permultis aliis, quae afferre supersedeo. Apparet tamen omnem POLYBII dictionem cognoscendam esse ex illis quinque libris, qui soli integri supersunt, cum in ceteris omnino pendeamus ab arbitrio eorum, qui exscripserunt.

Redeundum est ad Vaticanum, quem dixi ex ipso archetypo descriptum esse. Is igitur correctis mendis, quas intulit librarii summa negligentia, cum ceteri Codices modo sequiores formas vocabulorum POLYBIO ostendunt, modo vere Atticas, reperietur sequi in plerisque hunc morem, ut constanter referat formas bene Atticas, interdum sequiores, sed fere semper summa constantia easdem. Consequitur POLYBIUM scripsisse sermone multo puriore quam hucusque credebatur; quin orthographia illa, quam Vaticanus in plerisque ostendit, semper et ubique restituenda est iis locis, ubi optimus ille Codex nos deficit. Hac sola observatione ingentem numerum locorum emendare poterimus, qui nunc corrupti eduntur, quia non nisi in deterioribus libris aut negligenter collatis ad nos pervenerunt. Dum quis igitur novam collationem huius Codicis conficiat; quod POLYBII causa vehementer opto; interea uti licebit collatione SPALLETI non incuriose facta et duobus libris Florentinis quos ex Vaticano descriptos esse constat quosque accurate contulit GRONOVIVS. De ceteris qui uberiora cupiunt, iis aliquatenus satisfaciet SCHWEIGHAEUSERUS. Nunc exempla quaedam proponenda sunt lectionum istius antiqui libri, quarum ope et multis aliis locis medicina afferri potest.

Difficile dictu est quoties erratum sit in nominibus propriis; nam, ut taceam vocabula peregrina, etsi eorum quoque constans ratio est, scribendum enim, ut hoc utar, Καπετάλιον, Βρεντέσιον, Βρέττιοι, optimi Codices docere poterunt scribendum esse Κνώσιος, Κάσανδρος, Λάρισα, Συρακόσιος, haud secus atque apud optimum quemque scriptorem Atticum. Optimi libri praehent Ταρσιμένη non Τρασιμένη, de qua nominis forma conferri potest QUINCTIL. *Instit.* I. 5. 13, additis iis quae RITSCHLIUS nuper disputavit in *Musco Rhenano* de forma: *corcodilus*, cet. Legitur 6. 45. 1 Κρητῶν, cum POLYBIUS Κρηταιεῖς dicere solet; Urbinas Codex dat Κριτέων, unde SCHWEIGHAEUSERUS effecit Κρηταιέων; alibi libri praebent Μελιταιέων, Μελιτεαίων, alibi Ἐχινάίων, Αἰγέων unde eliciunt

Αἰγαιέων. Non dubito quin POLYBIUS contracta forma dederit *Κρηταιῶν*, *Μελιταιῶν*, *Ἐχιναιῶν*, *Αἰγαιῶν*, sicuti *Παλαιῶν* 5. 5. 4. e Codice Vaticano receptum est et *Ἀγραιῶν* emendate scribitur 17. 5. 8. In POLYBII Codicibus legitur alicubi *Σιμίαν*; SCHWEIGHAEUSERUS e PLUTARCHO correxit scilicet *Σιμμίαν*; quam sit harum rerum peritus iudex apparet. Nil profuit POLYBIO quod libri eius ad hunc usque diem fideliter servarunt formam *Σόφαξ*; editores reposuerunt suum *Σύφαξ*. Contra nimia religio nocuit POLYBIO 4. 50. 1. Nomen *Τιβοίτης* ignotum est; ne SUIDAS quidem in voce, ut taceam LIVIUM 38. 16, editoribus persuadere potuit ut rescriberent *Ζιβοίτης*, etsi illa litera, quae vocabuli prima est, in lexico haud ita facile corrumpi potuit. Causam corruptelae POLYBIUS ipse docere poterit: *Ἄραξος* flumen latet sub claro nomine Arati; *χερρονησιζουσα* fit *χερρονησιτοῦσα*; *Πετραίου* fit *Πετράτου* et in universum I, T, Z et Ξ perpetuo confunduntur. Quarto casu legitur *Πολεμοκλήν*, *Κλεομένην*, cet. Vaticanus constanter exhibet *Πολεμοκλή*, *Κλεομένη*, cet. Num dubitabimus hanc formam ubique rescribere? Patria POLYBII in ceteris interdum est *Μεγαλόπολις*, in Vaticano fere perpetuo vocatur ἡ *Μεγάλη πόλις*. Recte 3. 20. 5 Codex rescriptus habet *Σωσύλος* pro vulgato *Σώσιλος*. De his nominibus propriis quatenus ex ipsis Codicum vestigiis emendari possunt, finem faciam laudando 5. 65. 7. Memoratur ibi *Κνωπίας Ἀλωρίτης*. Vaticanus multique alii Codices bonae notae praebent *Ἀλλαριώτης*: unice rectum, nam est dux Cretensium.

Codex Vaticanus plerumque exhibet *χερῶν* non *χειρῶν* et *ῥάδιον* plurali numero non habet *ῥάδια* sed *ῥάδιοι*. E Codice Augustano suspicor POLYBIUM dedisse plurali numero primo et quarto casu, pariter *ναῦς*; nunc fere ubique legitur *νῆες* et *νῆας*. Vocabulum *ἀξιόχρεως* semper secundum Atticorum morem scribendum est. Corrige igitur 4. 25. 5 *ἀξιόχρεως* pro *ἀξιοχρέους* et 9. 29. 7. *ὑπόχρεοι* et 13. 1. 1. *κατάχρεοι*. Antiquiores Codices omnes habent *τοῖν χερῶν*, simil. non *ταῖν*. cf. 12. 11. 6 et 18. 12. 5. In 32. 12. 1 SCHWEIGHAEUSERUS probat formam *πατέρος*; satis patet eius auctoritatem in his rebus esse nihili.

Optimi Codices praebent formam *ρίπτειν* non *ρίπτειν*; saepe

quoque *πιεζεῖν*. Sincerior forma *ἡνειχόμεν* ubique restituenda est pro *ἀνειχόμεν*. Codices modo dant *ἡμφισβήτου*, modo *ἀμφεσβήτου*; praetulerim *ἡμφεσβήτου*. E Florentino Codice notatur forma *ἡύχετο*, cum ceteri habent *εὔχετο*. Satis certum est POLYBIUM dixisse *κατηναλώκει*, etsi caeteroquin in plusquamperfecto augmentum subinde abiicitur ut in *παρὰ δέδοτο*, *ὑπερπεπαίκει*, aliis. Videndum est num POLYBIUS semper dixerit quod aliquoties invenitur *Ἐκτῆσθαι*. Receptam velim formam quam libri tantum non ubique exhibent *ἐλλάσμαι*, *ἡλάσθην*, cet. Praeterea attendendum est ad verbum *λέγειν*, cuius aoristus non est *εἶπεῖν*, sed plerumque *εἶπαι*, quod non mirandum est apud scriptorem, qui ne *ἐλειψα* quidem, *ἔπεσα*, *εἰλάμην* cet. vitasse videtur. Non dubito quin *κάειν* ubique POLYBIO reddendum sit, non *καίειν*, cf. 16. 34. 9. Optimi Codices malunt *ἐπιμέλεσθαι* non *ἐπιμελεῖσθαι*. Ab Augustano Codice 1. 11. 2 gratus accipe quod rescriptus confirmat *τετρυμένοι* pro *τετρυχωμένοι*. Perpetuo scribatur quod Vaticanus plerumque dat *ἔθελοντῆν* non *ἔθελοντί*. Sic quoque *ἀντιπέρας* verum est, non *ἀντιπέρα*. Attica forma servanda est in voce *ἀθῶρος* et huc refero quod alicubi annotatum invenio *ἀντιπῶρρους*, quod corruptum videtur ex *ἀντιπῶρους*. Libri saepe praebent *ζωγρεία*; SCALIGER reposuit *ζωγρία*; confirmavit Codex Vaticanus diu post excussus. Idem SCALIGER negavit *δυσελπίζειν* esse Graecum vocabulum; substituit id quod postea in Vaticano inventum est *δυσελπιζεῖν*. Quantivis pretii variam lectionem observavi ad 3. 65. 5 ubi in Codicibus Urbinate et Vaticano legitur non quod nunc editur *συγκεκλεικέναι* sed *συγκεκληκέναι*, quod indicare videtur scribendum esse *συγκεκληκέναι*, nisi *η* et *ει* hoc loco confusa sunt, sicuti *ἡρικέναι* aliquando abiit in *εἰρικέναι* et *συνεικέναι* in *συνηκέναι*. Atticam formam optimi quoque servant in vocabulo *πανδοκεῖς* cum derivatis, pro quo recentiores Codices malunt *πανδοχεῖς*.

Sicuti iam supra commendavi nonnullas formas, quas purior Attica dialectus respuit, sic sine offensione hodie legitur *ἔρεπον* pro *ἔρρεπον*, *ἀπέσελε* pro *ἀπέσειλε*, *ἡρῖσαι* pro *ἐρήρῖσαι*, *ἔφης* pro *ἔφῆσθα*, *ἔφεσάκει* pro *ἔφεισθήκει*, *ἡλων* pro *ἐάλων*, *ἡοῦς* pro *ἔω*, *Ἄρεως* pro *Ἄρεος*, cet. Horum omnium partem POLYBIO deberi non dubito, sed tamen sic mihi persuasi multa

deberi librariis. Non ante hac de re fidenter poterit pronunciarum quam accurata facta erit collatio Codicis Vaticani, quem in talibus ducem sequi debemus. Interea Codex rescriptus, cuius descriptio quam fieri potuit accuratissime facta est, utiliter consuli poterit.

Ultima huius capituli observatio erit de opportuno vitio, quod declarabit POLYBIUM frequentius usum fuisse elisione quam editores hucusque sibi persuaserint. Legitur 10. 46. 7 δύο αἶρειν; Codices praebent διαιρεῖν, quod sine dubio natum est ex δύο αἶρειν, sicuti Mediceus Codex rectissime habet. Crasis felicior e librariorum manibus evasit; satis constanter editur τὰκόλουθον, τοῦλάχισον, ταῦτομάτῳ, τὰδελφῶ, similia.

CAPUT SECUNDUM.

His praemissis de Codicibus POLYBII, indicare iuvat locos quosdam emblematis eiiciendis sanandos. Istiusmodi corruptelae hic agmen ducent, non quia sunt magno numero, immo apud plerosque scriptores, qui in scholis et ab otiosis hominibus multum legebantur, haud paullo frequentius inveniuntur, sed quia sunt fere antiquissimae. Constitui autem eum cursum tenere ut, quoad commode fieri posset, ab antiquioribus mendis deinceps transirem ad vitia quae e recentioribus libris manu scriptis manarunt. Ab elegantia attica POLYBIUS deflectere videtur 1. 59. 8, ubi de classe, cui ultimo belli Punici anno Lutatius praefuit, Romani, inquit, ἐποίησαντο τὴν ναυπηγίαν πρὸς παράδειγμα τὴν τοῦ Ῥοδίου ναῦν. Atticos dixisse πρὸς τὴν τοῦ Ῥοδίου ναῦν quis negat? Sed etiam POLYBIUS sic dedit, confer supra 1. 20. 15: πρὸς ταύτην ἐποιοῦντο τὴν τοῦ παντὸς στόλου ναυπηγίαν. Eadem ratio est 16. 31. 4: τὴν σωματικὴν δύναμιν ἐχόντων πρὸς τὸ [δύνασθαι] τὸ κριθὲν ἐπιτελεῖν. Etice δύνασθαι, vide modo 4. 3. 5: νομίζοντες ἀξιοχρεωτέρους εἶναι πρὸς τὸ πολεμεῖν αὐτοῖς Ἀχαιοῖς, ubi quod legitur ἀξιοχρεωτέρους id debetur ingenio SCHWEIFHAEUSERI, nam Codices habent ἀξιοτέρους, unde dubius haeret inter ἀξιοχρεωτέρους et ἀξιοχρέους. Ultimam praetulerim, sed necessaria est Attica forma ἀξιόχρεως.

Duo vocabula eiicienda esse suspicor 5. 46. 4: μετὰ ταῦτα

δύο πεπηγυίας σχεδίας διαφερόντως [τὰς μεγίστας] προσέβαλον ταῖς ἐσχάταις. Tam facile carere possumus duobus vocabulis τὰς μεγίστας, additis ad explicandum quid esset διαφερόντως πεπηγέναι, ac si quis 7. 15. 8: τοῦ τόπου κρημνώδους ὑπάρχοντος διαφερόντως addere vellet ὑψηλοτάτου aut simile quid. Ceterum vocabulum διαφερόντως alicubi abiit in διαφόρως, nempe 13. 7. 2: εἶδωλον εἰς ὁμοιότητα διαφόρως ἀπειργασμένον, ubi quid legendum sit docebit 6. 53. 5: πρόσωπον εἰς ὁμοιότητα διαφερόντως ἐξειργασμένον, κτέ.

Eiusdem fere generis est emblemata 3. 85. 9, ubi de Romanis, accepto nuncio de pugna ad Trasimenum lacum: πολλῶν γὰρ χρόνων ἄπειροι καὶ τοῦ ῥήματος καὶ τοῦ πράγματος ὑπάρχοντες [τῆς ὁμολογουμένης ἥττης], οὐ μετρίως τὴν περιπέτειαν ἔφερον. Traduntur supra nobilia M. Pomponii verba: *Pugna magna vicisti sumus*: quo iure τῆς ὁμολογουμένης ἥττης apud POLYBIUM addatur apparet.

In oratione L. Aemilii ad milites Romanos apud Cannas, 3. 109. 10 verba sunt τί γὰρ ἔτι προσθεῖσα τοῖς ὑποκειμένοις, ἐὰν ἄλλως πως τὰ παρόντα κριθῆ, περιγενήσεται τῶν ἐχθρῶν, [οὐκ ἔχει]. Apage duo extrema vocabula, quae omnem verborum elegantiam pessumdant.

Admodum ridicule SCHWEIGHAEUSERUS interpretatur 4. 8. 9. Alii, POLYBIUS inquit, sunt quidem venatores strenui sed iidem bellatores ignavissimi. Nonnullorum virtus eminent et splendet in certaminibus singularibus sed μετὰ πολεμικῆς ἐνίων συντάξεως fiunt ἄπρακτοι. SCHWEIGHAEUSERUS, qui olim coniecerat pro ἐνίων, ἔργων, mox id prudenter reiicit, sed admitti nequit quod suspicatur ἐνίων σύνταξιν esse aciem ex pluribus instructam. Scilicet vocabula πόλις, πόλεμος, πολέμιος, πολεμικός perpetuo confunduntur. Hic quoque supra πολεμικῆς adscriptum fuit ἐμίων, quo indicabatur in quodam libro πολεμίων inveniri. Varia lectio infelici casu in textum recepta est et nacta est lectorem, qui ex ea graecum quoddam vocabulum extudit: ἐνίων.

CASAUBONO obtemperatum oportuit 7. 1. 2, ubi de Campanis legimus: ἀνήμεσα δεινὰ ἔπαθον. Facile caremus vocabulo δεινά, cf. 4. 18. 11 et 15. 1. 8. Eiusdemmodi interpolatio paullo infra occurrit 7. 2. 3, ubi Hannibal dicitur πολλὰς ἐλπιδας

ὑπογράφας τῷ μεираκίῳ Ἱερωνύμῳ. Nomen proprium debetur ei qui locum exscripsit, POLYBIUS ipse non addidit sed HIERONYMUM simpliciter nominavit τὸ μεираκίον, ut fecit quoque 7. 3. 8.

Plura verba eiicienda sunt 8. 19. 3, ubi in historia Achaei ἐπιτολὰς γεγραμμένας συνθηματικῶς . . . ἐξαπέσειλαν . . . [οὕτως ὡς τὸν κυριεύσαντα τῆς ἐπιτολῆς μὴ δύνασθαι γινῶναι μηδὲν τῶν ἐν αὐτῇ γεγραμμένων]. Nemo non videt postremis vocabulis explicari adverbium συνθηματικῶς, quod quam alienum sit ab hoc loco, contextus docebit.

TIMAEUS apud POLYBIUM 12. 9. 2 in eo libro in quo multum et acerbe exagitur negat se in disputatione de Locrorum origine κατὰ τὸν εἰκότα λόγον χρῆσθαι τοῖς ἐλέγχοις. Quid hoc sit non obscurum est. Κατὰ τὸν εἰκότα λόγον idem est quod apud Latinos est *e coniectura*. Hoc modo recte legitur 12. 7. 4. Verum illo loco quem exscripsi κατὰ τὸν per dittographiam quae hucusque latuisse videtur factum est κατὰ τὸν αὐτόν.

Vix quisquam plura in POLYBIO felicius correxit quam REISKIUS, cuius sunt permultae ingeniosissimae suspiciones, non paucae quoque emendationes verissimae. Sed incredibile dictu est, quoties SCHWEIGHAEUSERUS optima viri inventa spreverit, ut Codicibus sua auctoritas inviolata constaret. Huiusmodi est quod legitur 15. 30. 8: τὰς θύρας εἶναι δικτυωτὰς διαφανεῖς. Postremam vocem esse glossema vidit REISKIUS, SCHWEIGHAEUSERUS retinuit; ne BEKKERUS quidem optime momenti obsecutus est.

In pugna navali Philippi cum Attalo duo fratres συμπεσόντες ὁ μὲν ἐπτήρει τῶν πολεμικῶν, ὁ δ' ὀκτῆρει, παραβόλως ἐχρήσαντο τῇ ναυμαχίᾳ, ut est 16. 5. 7. POLYBII manum agnosco, eiectis τῶν πολεμικῶν, quae librarius, ne quis forte erraret, in textum male sedulus intulit.

Notum est quid Philippus natura dicacior responderit Phae-nae, iocatus in valetudinem oculorum: Apparet id quidem etiam caecò, ut LIVIUS vertit 32. 34. POLYBIUS cum hoc narrasset, sic pergit 17. 4. 4: Ἦν γὰρ εὐθικτος καὶ πρὸς τοῦτο τὸ μέρος εὖ πεφυκώς. Nemo hucusque vidit inepte addi πρὸς τὸ διαχλευάζειν ἀνθρώπους, etsi illud ipsum vere καὶ τυφλῷ δῆλον. Paulo infra in excursione, quales multas non nimis

eleganter operi suo inseruit, laudat POLYBIUS DEMOSTHENEM *de Corona* § 295, ubi orator enumerat qui viri in quaque Graeciae urbe patriam prodiderint. Inepte inserta leguntur 17. 4. 2 vocabula: ὅτι Φιλίππῳ συνεμάχουν, quae quam sint ab hoc loco absona sequentia docere poterunt.

Legimus 21. 1. 4 Senatū Aetolis δύο προτείνειν γνώμας, ἢ δίδόναι τὴν ἐπιτροπὴν περὶ πάντων τῶν καθ' αὐτοὺς, ἢ χίλια τάλαντα παραχρῆμα δοῦναι, καὶ τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ Φίλον νομίζειν Ῥωμαίοις. Apage illud δοῦναι; confer modo 21. 2. 15 ubi ea ipsa verba emendate scripta iterum recitantur.

Graeci sermonis indoles non patitur genuina esse verba, quae leguntur 25. 9. 2. Lycortas legatus ad Ptolemaeum ex Aegypto redux ἀπελογίσατο πρῶτον μὲν τίνα τρόπον καὶ δοῖεν παρὰ τῶν Ἀχαιῶν καὶ λάβοιεν τοὺς ὄρκους ὑπὲρ τῆς συμμαχίας. Quam aliena sint vocabula παρὰ τῶν Ἀχαιῶν, ostendet nona paragraphus ubi recte: αὐτοὶ τε τοὺς ὄρκους ἔδωκαν καὶ παρὰ τοῦ βασιλέως ἔλαβον.

Non dissimile vitium exstat 23. 13. 7 ubi Philippus ἐκαρᾶ δόκει τὴν τῶν πρεσβευτῶν παρουσίαν, [πεπεισμένος μηδένα τολμήσειν κατηγορήσειν αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον]. Quae uncinis inclusi, temere illuc illata sunt e § 11.

Turpius etiam erratur 24. 9. a. 2, ubi de Africano: Πάλιν δὲ ποτε λόγον ἀπαιτοῦντός τινος ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν χρημάτων ὧν ἔλαβε παρ' Ἀντιόχου ἔχει μὲν ἔφη [τὸν λόγον], οὐ δεῖν δ' αὐτὸν ὑποσχεῖν οὐδενὶ [λόγον], ubi quae potest esse dubitatio, quin eiectis iis quae spuria esse indicavi, purior et vero etiam sincerior sermonis forma exeat?

Quod legitur 28. 15. 4 λαβὼν αὐτὸν κατ' ἰδίαν εἰς τὰς χεῖρας ita referet quod POLYBIUS scripsit, si eieceris κατ' ἰδίαν. Nota est loquendi formula λαμβάνειν εἰς τὰς χεῖρας, de qua dixit REISKIUS pag. 57. Quae hic efficienda sunt, aptius locum invenient 1. 69. 1: τὸ μὲν πρῶτον λαμβάνων τοὺς ἡγεμόνας, μετὰ δὲ ταῦτα συναθροίζων κατὰ γένη τοὺς πολλούς. Ipsa oppositio necessarium reddit λαμβάνων κατ' ἰδίαν, cf. 4. 82. 4 et 4. 84. 8.

De Antiocho Epiphane quem legati Romanorum convenerant, memoratur 51. 5. 3: τῆς αὐλῆς παρεχώρησε τοῖς πρεσβευταῖς, μικροῦ δὲ καὶ τοῦ διαδήματος. Sedulus lector annotavit κατὰ

τὴν ἐπίφασιν. POLYBIUM hoc addere non potuisse ostendunt quae statim sequuntur: καίπερ οὐκ ἂν τῆ προαιρέσει τοιοῦτος, ἀλλὰ τοῦναντίον ἀλλοτριώτατα διακείμενος πρὸς Ῥωμαίους.

Non minus insulsum est quod explicationis causa additur 31. 20. 1, ubi Demetrius dicitur cognovisse: ὅτι καλῶς συνεβούλευεν ὁ Πολύβιος, [μὴ δὲς πρὸς τὸν αὐτὸν λίθον πταίειν]. Uncinis inclusa translata sunt e 31. 19. 5.

Exscripsit ATHENAEUS quae POLYBIUS docuerat de thynnibus, qui glande vescuntur. Legitur ibi 34. 8. 2: Διόπερ οὐκ ἂν ἀμάρτοι τις, λέγων ὅς εἶναι θαλαττίους τοὺς θύννους. Observationem satis inficetam excipit haec adnotatio lepidi hominis, qui illa nimis obscura existimavit: Εἰσὶ γὰρ οἱ θύννοι οἷον ὕες ἀπὸ βαλάων αὐξανόμενοι.

Sunt alii quoque loci qui mihi interpolati esse videntur, sed tamen tenendum est in eiiciendis emblematis magnum esse periculum ne scriptoris minus castigatus sermo nos ludificetur. Itaque nullum est emendationum genus, in quo mihi minus satisfacio et certe in POLYBIO facilius est divinando assequi quae verba olim librariorum negligentia exciderint, quam indicare locorum interpolationes. Afferendi tamen videntur loci quos infra adscripsi. Explicationis gratia additum existimo Κλεομένην 2. 46. 3: ἐφ' ᾧ μόνον ἰδεῖν ἀξιόχρεων γενόμενον ἀνταγωνιστὴν [Κλεομένην] τοῖς Ἀχαιοῖς. Longum est indicare quomodo vocabulo hoc eiecto omnia acrius dicta sint et paullo rectius cum ceteris conveniant, verum hoc attentum lectorem fugere non potest. Eiusdem generis est 5. 4. 3: τὸ πολισμάτιον, τοὺς Πρόννους. Apage nomen proprium quod e praecedentibus cogitatione facillime suppletur. Qui POLYBII morem probe noverit non dubitabit quin vocabulum ἀνάγκη eiiciendum sit in hisce, quae leguntur 8. 13. 2: Λοιπὸν ἢ περὶ τὴν ἀρχὴν καὶ προέκθεσιν τῆς πραγματείας [ἀνάγκη] ψεύσῃ καὶ κόλακα γενέσθαι τὸν ἰστοριογράφον κτῆ. Ceterum quam fallax sit hoc coniecturarum genus monstrabit 22. 26. 19, ubi in foedere Romanorum cum rege Antiocho: Ἀργυρίου δὲ δότω Ἀντίοχος Ἀπτικοῦ Ῥωμαίοις ἀρίστου τάλαντα μύρια δισχίλια, quis non eiiciendum putaret vocabulum ἀρίστου et aliorum locorum memor et eorum quae leguntur 22. 15. 8? Livius tamen qui hunc locum vertit 58. 56: Argenti *probi* duodecim

millia *Attica* talenta dato, indicare videtur legendum esse: Ἀργυρίου δὲ δότω Ἀντίοχος ἄριστος Ῥωμαίοις Ἀττικὰ τάλαντα μ. δ., nisi forte aliquod maius vitium latet.

Hic locus facit ut Ciceronis ineminerim qui *Verr.* II. 2. § 129. iocatus in perditum hominis perfidiam eum novum astrologum appellat, qui non tam *caeli* quam *caelati argenti* rationem ducebat. Non magno acumine opus est ut tibi persuadeas festivum locum prorsus pessumdari importuno isto *argenti*. Etsi autem a principio operis non quaesitum sit, abutor Livio, ut ab rerum ordine declinem et legentibus velut deverticula quaeram, nihil tamen impedit Ciceronis et Livii locos quosdam indicare qui nimia lectorum diligentia interpolati mihi esse videntur. In libro primo *de Oratore* § 112. legitur: solebam in prensando a me dimittere Scaevolam, quum ei ita dicerem, me velle esse ineptum: [id erat petere blandius; quod nisi inepte fieret, bene non posset fieri]. Non agnosco Ciceronis elegantiam in languida explicatione, quam uncis inclusi. In *Verr.* II. 3. § 168: certe huic homini nulla spes salutis esset, si publicani [hoc est si equites Romani] iudicarent. Verum hoc iudices non docendi erant, nam quoties iam sermo fuit de istis Equitum iudiciis? Apage adnotationem, quam nemo requirit. In eadem actione lib. 5. § 27: Quum autem ver esse coeperat, cuius initium iste non a Favonio neque ab aliquo astro notabat, sed quum rosam viderat, [tum incipere ver arbitrabatur], dabat se labori. Non fero tautologiam et apparet quid velim. In *Orat.* I. *de leg. Agr.* 2. § 5: partim L. Pauli [qui Persen vicit], abiicienda est adnotatio eiusdem generis atque *Verr.* Act. II. lib. 5. § 80. [quae regis Hieronis fuit], quae verba iam olim notata sunt, vel *orat. in Catil.* IV. 1. 2 [sella curulis]. Apud Livium 2. 45: certum *atque decretum* est: qui novit morem veterum Romanorum satis esse videt: certum est, ut apud Ennium: Eorundem libertati me parcere *certum est*, et ubivis apud Plautum. Livius ipse hac locutione utitur 55. 46. In 5. 54 hoc *coelum*, sub quo natus educatusque essem; in simili sententia *coelum* omittitur, ni fallor, ut in notissimo illo:

Adspice hoc sublime candens, quem invocant omnes Iovem. *Perridicule* 6. 20: gentis Manliae decreto cautum est ne quis

deinde M. *Manlius* vocaretur. Abiice illud *Manlius*. Vide modo PLUTARCHI verba in extrema *vita Ciceronis*, ubi Senatus decrevisse dicitur: μηδενὶ τῶν Ἀντωνίων ὄνομα Μάρκον εἶναι: scribe Μάρκον Ἀντώνιον et senties quam hoc sit absonum. Neque tamen apud LIVIUM dissimilis causa est. In 57. 17. in *principiis* explicatur rectissime *inter tribunos militum*, sed haec explicatio non est ipsius LIVII. Proconsul in pugna adversus Celtiberos 40. 40 equites iubet effrenatos equos in hostes immittere. Hodie per editiones nostras satis creditur addidisse: quod saepe Romanos equites cum magna laude fecisse sua, memoriae proditum est. Satin certum est LIVIUM non induxisse strenuum imperatorem tam insulse declamantem?

CAPUT TERTIUM.

Quum praecedenti capite quasdam interpolationes indicavimus, nunc, mutato instituto, in animo est corrigere complures locos, qui contrario vitio laborant. Sunt nempe haud pauci numero in quibus similes litterarum ductus fecerunt ut quaedam exciderent. Incipiam ab 5. 60. 9, ubi Hannibal quum ad Taurinos pervenisset τὸ μὲν πρῶτον εἰς Φιλίαν αὐτοὺς προὔκαλεῖτο καὶ συμμαχίαν· οὐχ ὑπακούοντων δὲ, περιφρατοπεδεύσας τὴν βαρυτάτην πόλιν ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐξεπολιόρκησεν. Requiro: βαρυτάτην αὐτῶν, cf. 5. 15. 5. Ad hanc emendationem confirmandam addam quosdam alios locos in quibus idem vocabulum periit. Persae, sic enim legimus 1. 2. 2, quoties Asia excedebant, οὐ περὶ τῆς ἀρχῆς ἀλλὰ καὶ περὶ σφῶν ἐκινδύνευσαν. Lego σφῶν αὐτῶν. Probabunt hoc permulti loci, inter quos imprimis notatu digni sunt: 1. 65. 4: οὐ μόνον περὶ τῆς χώρας ἐκινδύνευσαν ἀλλὰ καὶ περὶ σφῶν αὐτῶν; 1. 26. 1: περὶ σφῶν αὐτῶν καὶ τῆς ἰδίας χώρας ὁ κίνδυνος γίνεσθαι σφῶν καὶ τῆς πατρίδος ἀξίους. Altero loco σφῶν, altero αὐτῶν, manifesto vitio excidit. Confer modo 1. 71. 4: τότε δὲ περὶ σφῶν αὐτῶν καὶ τῆς πατρίδος ἔμελλον κινδυνεύσειν vel 5. 109. 7; 5. 118. 5; 4. 79. 1; 5. 74. 5; 15. 8. 14, ubi simillima verba leguntur; πατρίδων et σφῶν αὐτῶν perpetuo in-

ter se opponuntur. Vocabulum *αὐτὸς* non dimittam priusquam nonnullos alios locos correxero. Veluti quod legitur 2. 7. 11: οὗτοι τῶν συμπτωμάτων αὐτοῖς αἴτιοι γεγονότες, SCHWEIGHAEUSERUS coniecit αὐτοὶ αὐτοῖς αἴτιοι; perficiet emendationem qui scripserit αὐτοὶ αὐτοῖς. Etenim hoc est perpetuum vitium in SCHWEIGHAEUSERI editione quod putat nil referre utrum αὐτοῖς scribat an αὐτοῖς. Utrumque vocabulum confunditur quidem in Codicibus recentioribus; verum si hac in re Codicum auctoritate standum est, standum est auctoritate antiquissimorum. Vaticanus autem satis fideliter αὐτοῖς servavit, non αὐτοῖς, ubi illa forma in Attica dialecto necessaria est. Hinc intelligitur singula fere capita laborare morbo levissimo quidem sed eo turpiore, quo facilius possit sanari. Eodem modo corruptum est 22. 14. 14: ἐγένοντο δ' αὐτοῖς αἴτιοι κακῶν, ubi in simillima re eadem culpa admissa est, cf. 1. 71. 8. Nihil magis prodest maculis detegendis et detergendis quam similibus locorum comparatio. Qui 5. 54. 5 observavit προσήνεγκε τὰς χεῖρας ἑαυτῷ, in eadem re idem requiret 5. 59. 5. Si 58. 2. 6 probabit συνειδῶς αὐτῷ τὰ πεπραγμένα, non αὐτῷ, idem quoque reponet 5. 11. 8 et 5. 14. 5 et sic in ceteris. Huc quoque pertinet 1. 84. 6 ubi pro ἐπ' αὐτῆς ἀληθείας BEKKERUS rectissime reposuit ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας, vide modo 1. 21. 5. Multi FABIO PICTORI fidem habent, λαβόντες ἐν νῷ διότι κατὰ τοὺς καιροὺς ὁ γράφων γέγονε. Neminem vidisse necessarium esse κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς! Confer 4. 28. 1 ubi eodem modo pro κατὰ τοὺς αὐτοὺς legitur κατὰ τοὺς in Codice rescripto. Quod legitur 2. 15. 1: σίτου τοσαύτην ἀφθονίαν ὑπάρχειν συμβαίνει κατὰ τοὺς τόπους tuetur REISKIUS *Animadversionum* pag. 105 et tamen malo κατὰ τούτους τοὺς τόπους. Idem vocabulum periit: ἴσως μὲν εὖν ἐξ ἀρχῆς ἔδει πάντα προορᾶσθαι; lego πάντα ταῦτα, collato 12. 10. 6. Non magis ferri potest 12. 6. 61: πόρρω γὰρ ἐκτοπίσαντες ἐκ τῶν συνειδῶτων, ubi suppleo ἐκτοπίσαντες ἑαυτοῦς, ut recte legitur 1. 74. 7: ἐπὶ δύο ἡμέρας ἐκτοπίζοντες αὐτοῦς, modo rescribas αὐτοῦς vel ἑαυτοῦς. Probabiliter corrigi potest quod de Regulo legimus, 1. 55. 5: Ὅ γὰρ μικρῷ πρότερον οὐ διδοὺς ἔλεον οὐδὲ συγγνώμην τοῖς πταίοισι, παρὰ πόδας αὐτὸς ἤγετο δεησόμενος τούτων περὶ τῆς ἑαυτοῦ

σωτηρίας, immo αὐτῶν τούτων. Quod POLYBIUS de se praedicat 4. 2. 2: ἐξ οὗ συμβαίνει τοῖς μὲν αὐτοῖς ἡμᾶς παραγεγονέναι, τὰ δὲ παρὰ τῶν ἑωρακῶτων ἀκηκοέναι, quam labem contraxerit intelliget quicumque meminit CTESIAE locum: τὰ μὲν αὐτὸς ἰδὼν γράφω, τὰ δὲ παρ' αὐτῶν μαθὼν τῶν ἰδόντων. Supple igitur παρ' αὐτῶν τῶν ἑωρακῶτων.

Saepiusculè excidit particula μέν. Primum exemplum erit 3. 45. 5: τῷ προεσῶτι Μακεδόνων, ἐπιτροπεύοντι δὲ Φιλίππου, quod bene Graecum erit si legemus: προεσῶτι μὲν, sicut μὲν de more additur 2. 41. 4. De Antiocho est 10. 31. 1: ἀσφαλῶς διέβησαν τὰς δυσχωρίας, βραδέως δὲ καὶ δυσχερῶς; legendum est ἀσφαλῶς μὲν. Eodem libro 11. 6: συγκεφαλαιωσάμενοι τὴν ἐκ τοῦ κατορθώματος ἐλάττωσιν τῶν ὑπεναντίων, αὐξήσιν δὲ τῶν σφετέρων πραγμάτων; corrige τὴν μὲν. Memorabilis est corruptela 5. 109. 7: ὑπομνήσεως μόνον, παρακλήσεως δ' οὐ προσδεῖ. Certum est reponendum esse, pro μόνον, μὲν, ut est 5. 51. 12: ἀγώνισμα μὲν, μάθημα δ' οὐ γίγνεται. Hue accedat alius locus ubi contra μόνον excidit. Legitur 15. 28. 9: Ἀκμάζειν δὲ νῦν μάλισα, ἔφη, καὶ προσδεῖσθαι τῶν καταρξομένων. Emendo: τῶν καταρξομένων μόνον. Itidem 5. 46. 8: δηλούντων ὡς ἐὰν διαβῇ τὸν ποταμὸν, ἅπαν ἀπονεύσει πρὸς αὐτὸν τὸ τοῦ Μόλωνος στρατόπεδον, post ποταμὸν adde μόνον. Etiam 5. 11. 11. videtur reponendum: ὧν οἱ μὲν παρὰ τῶν Παρθεινῶν ἦκον.

Pronomen τις saepe evanuit post τοιοῦτος. Primo afferam duos locos olim corruptos, nunc restitutos. Decimo libro 16. 2 nunc legitur: Ἐσι δὲ τοιαύτη τις ἢ περὶ τὰς τῶν πόλεων καταλήψεις οἰκονομία. Codices dant τοιαύτης ἢ. Usque ad ΒΕΚΚΕΡUM 2. 58. 5 edebatur: Ἐσι δ' οὖν ὡς ἐμὴ δόξα τοιαύτη. Τῆς ἰσηγορίας κτέ.; in editione Berolinensi primum correctum est τοιαύτη τις. Ἰσηγορίας κτέ. His locis addam quosdam alios quibus non fallax illa medicina proderit. Hannibalis militibus, superatis Alpihus, 5. 87. 2: ἐπεγεγόνει σχεδὸν ἅπασιν ὁ λιμόψωρος καὶ τοιαύτη καχεξία: immo τοιαύτη τις. Neque probo διὰ τοιαύτην αἰτίαν, ut est 12. 4. 1. aut διὰ τοιαύτας αἰτίας, 10. 51. 2. Scribendum est διὰ τινὰ τοιαύτην αἰτίαν et διὰ τινὰς τοιαύτας αἰτίας, ut saepissime observavi v. c. 2. 2. 5; 4. 57. 8; 1. 8. 2; 1. 85. 6; 14. 12. 2 et

alibi quoque. Hinc corruptum esse suspicor 6. 2. 10, ubi de Lucio Tarquinio legitur πεπεισμένος οὐδενὸς ἔλαττον ἔξειν ἐν τῇ πολιτείᾳ διὰ τινὰς ἀφορμὰς. REISKIUS coniicit διὰ τὰς ἀφορμὰς et interpretatur: *propter opes suas*. Malim διὰ τινὰς τοιαύτας ἀφορμὰς, ut est 14. 1. 5: ἐπελάβετό τινος ἀφορμῆς τοιαύτης. Arcades ut est 4. 20. 11 musices ignorantiam excusare non possunt διὰ τὸ τῶν αἰσχυρῶν παρ' αὐτοῖς νομιζεσθαι τοῦτο. Haud parum rectius iudico διὰ τό τι τῶν αἰσχυρ. Idem vitium obsidet 6. 26. 4. Milites iurati aliquo convenire nil quidquam excusare possunt πλὴν ὀρυθείας καὶ τῶν ἀδυνάτων. Suppleverim καὶ τινος τῶν ἀδ. cf. 6. 1. a. 2; 6. 58. 1, cet.

Notissima est periphrasis οἱ περὶ τινα. Usurpat eam POLYBIUS ita ut verbi causa Syriae regem nominet τοὺς περὶ τὸν Ἀντίοχον, 21. 9. 2 et ob insignem pietatem laudentur οἱ περὶ τὸν Κλέοβιν καὶ Βίτωνα, ex Herodoto notissimi. Haec locutio haud semel periit. Quod nunc legitur 7. 5. 5: ἤρετο τοὺς περὶ τὸν Ἱπποκράτην, ποίας μετέχουσι γνώμης, debetur CASAUBONO; editio Ursini dabat ἤρετο τὸν Ἱπποκρ. Idem bis redde 15. 34. In tertia paragrapho est: διὰ τὸ μήτε πολεμικὴν τόλμαν καὶ δύναμιν ἐπίσημον γεγενῆσθαι περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα· in quarta τὰ δ' ἐναντία τούτοις συμβεβηκέναι περὶ τὸν προειρημένον ἄνδρα. Apparet legendum esse τοῖς περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα et τοῖς περὶ τὸν πρ. ἄ. Tria vocabula exciderunt 50. 20. 2: Τοῦ περὶ Καλλικράτην μίσους οὕτως ἂν τις τεκμήραιτο. Si haec quoque verba quae excerpti initio leguntur e POLYBIO descripta sunt, legenda sunt: Τοῦ πρὸς τοὺς περὶ τὸν Καλλικρ.

Attendendum est ad particulam αἰί, quae subinde ab exilio revocanda est. Sic 6. 1. a. 1 ἀφέμενοι τοῦ συνάπτειν καὶ προστιθέναι τὸ συνεχὲς τῆς διηγήσεως. L: προστιθέναι αἰί. Illud enim ipsum ipsissimis verbis POLYBIUS pollicitus erat 1. 15. 13. Rectissime legitur 21. 6. 10: ἐὰν μὲν προσθῆτε τὰκόλουθον sed 11. 14. 5 μέγα μὲν γὰρ ἴσως καὶ τὸ προτερήματος ἀρχὴν λαβόντα προσθεῖναι τὰκόλουθον, si quid iudico, requiritur προσθεῖναι αἰί. Hunc dicendi morem illustrent quoque 8. 10. 7; 10. 26. 9 et 7. 12. 11, nisi quod ultimo loco: Τραπίεις γὰρ ἐπὶ τὴν ἀντικειμένην προαίρεσιν τῇ πρόσθεν καὶ ταύτῃ προστιθεῖς αἰί τὰκόλουθον κτέ. verius videatur προσθεῖς.

Verbum *φυλάττειν* bis apud POLYBIUM restituendum esse, ipse iam observaveram, cum cognovi alterum locum a CASAU-BONO, alterum a REISKIO iam fuisse emendatum sed SCHWEIG-HAEUSERO placuisse corruptam Codicum lectionem. Alter locus legitur 4. 63. 8: ἀφείς ὑποσπόνδους τοὺς ὄντας τῶν Αἰτωλῶν, ubi § 3 monstrabit verum esse *φυλάττοντας*. Alter locus legitur in foedere Philippi cum Hannibale, 7. 9. 5: ἐφ' ᾧ τ' εἶναι σωζομένους ὑπὸ Φιλίππου. Post σωζομένους excidisse καὶ *φυλαττομένους* confirmabit § 7.

Corrigendum est 5. 69. 8, ubi manifesto vitio exstat *ζητῶν ἀφορμὴν τοῦ πράττειν*, ubi aequè necessarium est reponere *τι πράττειν* ac fuit cum REISKIUS idem proponeret 5. 100. 11 quod postea Vaticanus Codex confirmavit.

Tres litterae supplendae sunt 2. 58. 9. Haec est causa, inquit POLYBIUS, τοῦ τὴν ὑπάρχουσαν αὐτοῖς (Ἀχαιοῖς) εὐδαιμονίαν καταστήσασθαι. Malim τὴν νῦν ὑπάρχ. Vide modo 9. 51 5. aut 4. 52. 9, qui locus in simillima re versatur. Ibi scriptor precatur: Εἴη μὲν οὖν οἰονεὶ συμφῦναι τὴν νῦν ὑπάρχουσαν κατάστασιν Πελοποννησίους.

Ab usu POLYBII aliena sunt verba 2. 55. 2: ἐπανασῆναι τοῖς Κλεομενισαῖς. Huiusmodi vocabula bis tantum apud POLYBIUM me legere memini, nempe Ἀντιοχισῆς 21. 4. 2 et μακεδονίζειν 29. 5. 5, sed haec verosimiliter excerptori tribuenda sunt; illic reponendum videtur ἐπανασῆναι τοῖς Κλεομέν[ους αἰρετ]ισαῖς, sicuti Noster loquitur 2. 58. 7 et 2. 55. 8.

Aliquid displicet 5. 105. 7. Ibi Fabius Maximus Minucio αἴρεσιν προτείνει τοιαύτην ἢ κατὰ μέρος ἄρχειν, ἢ, διελόμενον τὰς δυνάμεις, χρῆσθαι τοῖς σφετέροις στρατοπέδοις κατὰ τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν. Haud paullo melius est χρῆσθαι τοῖς σφετέροις στρατοπέδοις ἐκότερον κατὰ τ. αὐτ. πρ.

Levius est quod correctum velim 5. 106. 9; nam κομισάμενοι παρὰ τῶν ὑπάτων ἐντολάς necessario corrigendum est τὰς παρὰ. Articulus excidit quoque 5. 52. 8: οἶον Περσικὸν ἢ τὸν Φιλιππικὸν lege τὸν Περσικόν, In 5. 40. 9: ὧν εἷς ἦν Γάϊος Λουτάτιος καὶ τὴν ὑπατον ἀρχὴν εἰληφῶς requiro ἔ καὶ τὴν ὑπ., ut 21. 6. 1. Certius etiam est 4. 7. 1: καθηκούσης αὐτοῖς (Ἀχαιοῖς) ἐκ τῶν νόμων συνόδου. Supple τῆς ἐκ τ., ut est 4. 14. 1; 4. 15. 8; 5. 94. 1, alibi. In fragmentis Vaticanis

6. 1. a. 5: ἐκ τῶν ἐν ἀτυχίαις περιπετειῶν, καὶ τῶν ἐν ταῖς ἀτυχίαις κατορθωμάτων, conieceram ἐν ταῖς ἀτυχίαις. Confirmavit HEYSI collatio, quae postea demum mihi innotuit. In 15. 25. 2 ἀρτυῖσαι Φόνον . . . πέμπτη θυγατρὶ Βερενίκης conicio τῇ θυγατρὶ. In 16. 3. 8 docemur quod sequitur de pugna apud Laden: Διονυσόδωρος καὶ Δεινοκράτης συμπεσόντες ὁ μὲν ἐπτήρει, ὁ δ' ὀκτῆρει, παραβόλως ἐχρήσαντο τῇ νυμαχίᾳ. Tum POLYBIUS pergīt Δεινοκράτης μὲν πρὸς ὀκτῆρη συμπεσὼν κτέ., immo ὁ πρὸς. Hac medicina utere quoque 35. 15. a. 4: ὅταν μηδὲν ἀνύηται κατὰ λόγον, ἀνάγκη πείραν λαμβάνειν τῶν παρὰ λόγον. Summa evidentia corrigendum est τῶν κατὰ λόγον.

Facile amplecterer emendationem REISKII qui 4. 17. 11 οὐ προσποιούμενος οὐδὲν τῶν γιγνομένων post οὐδὲν supplet εἶδέναι, nisi 28. 2. 5 προσεποιήθη τούτων οὐδὲν faceret ut dubitarem. Hoc tamen loco cum mox sequitur καίπερ σαφῶς εἶδυτα verbum εἶδέναι forte omitti potuit eodem iure quo 5. 25. 7 rectissime dicitur: σαφῶς μὲν εἰδῶς, οὐ προσποιηθεὶς δέ.

Grave vitium inquinat 4. 21. 11. Disseruit POLYBIUS de vi musices Κυναϊθέων ἔνεκα· ἴν' ἂν ποτ' αὐτοῖς ὁ Θεὸς εὔ δῶ τραπέντες πρὸς παιδείαν, ἡμερώσειαν αὐτούς. Offendit εὔ διδόναι etiamsi SCHWEIGHAEUSERUS ad hunc usum illustrandum apte contulit EUR. Orest. 667. In Codicibus parum est praesidii; in Vaticano εὔ postea adscriptum fuit, Augustanus habet γρ. εὐδοῶ: suspicor legendum esse ἂν ποτ' αὐτοῖς ὁ Θεὸς εὐδίαν δῶ. Vocabulum εὐδίαν POLYBIUS usurpat 1. 60. 8 et 10. 10. 5. Quibus ὁ Θεὸς εὐδίαν ἔδωκε dicuntur παρευδιάζεσθαι, 4. 52. 5, de quo vocabulo REISKIUS egit *Animadvv.* pag. 519. Ceterum paulo infra 4. 51. 6 in fragmendo quodam PINDARI occurrit ἐν εὐδίᾳ τιθεῖς; librarii qui vocabulum sibi minus notum fortasse non capiebant, exstat tamen apud recentiores quoque, inde effecerunt ἐν εὔ διατιθεῖς, mox proclivi vitio εὔ διατιθεῖς. Hinc intelligitur non mirandum esse, si loco laudato quattuor litteris omissis pro εὐδίαν δῶ scriptum sit εὔ δῶ.

Nemo sana iudicabit esse vocabula 4. 25. 4: Ἀχαιῶν ἀπολογιζομένων ὡς ἐπιβουλευσαίεν τῇ Μεγάλῃ πόλει, ἀνάστατον αὐτὴν ποιῆσαι. Emendandi viam monstrabit 4. 53. 4. ἐπεβάλλοντο πολεμεῖν σπεύδοντες αὐτὴν (τὴν τῶν Λυττιῶν πόλιν) εἰς

τέλος ἀνάστατον ποιῆσαι. Itaque legendum est ἀνάστατον σπεύδοντες αὐτὴν ποιῆσαι.

Corruptelae origo in aprico est 4. 52. 1: Οἱ δὲ τῶν Μεσσηνίων προεσῶτες, ὀλιγαρχικοὶ καὶ σοχαζόμενοι τοῦ παραυτίκα λυσιτελοῦς διέκειντο πρὸς τὴν εἰρήνην. Immo ὄντες ὀλιγαρχικοὶ, cui vocabulo fatales fuere quattuor litterae proxime antecedentes. Quod hic occurrit διέκειντο restituendum est 5. 67. 1: οἱ μὲν περὶ τὸν Σωσίβιον ἔτοιμοι πρὸς πᾶν ubi quid omissum potest esse nisi illud ipsum διέκειντο? vide 3. 15. 2 et 6. 25. 4. Huic loco adiungam 5. 18. 5: ἐπέβαλε τοῖς καταυτικῶν τῆς πόλεως λόφοις, ubi requiri videtur κειμένοις λόφοις.

Ferri nequit 5. 60. 9: προστρέχοντες πρὸς τὸν Λεόντιον τὸν ἐπὶ τῶν ὄλων, nisi suppleto ἐφεςῶτα, ut recte editur paragrapho secunda.

In oppugnatione urbis cuiusdam in Palaestina leguntur ea quae hic αὐτολεξεῖ adscribere operae pretium est, 5. 71. 7: Πολλὴν δὲ ποιουμένων σπουδὴν τῶν περὶ τὸν Θεόδοτον καὶ Νίκαρχον καὶ συνεχῶς ἀμιλλωμένων πρὸς ἀλλήλους, περὶ τοῦ πότερος αὐτῶν φθάσει καταβαλὼν τὸ προκείμενον τῶν ἔργων τεῖχος· ταχέως συνέβη καὶ παρὰ τὴν προσδοκίαν, ἐκάτερον πεσεῖν τὸ μέρος. Qui haec accurate perpendet sentiet mecum verum esse quod inserendum esse puto ἅμ' ἐκάτερον. Idem vitium tollemus 35. 4. 10. Scipio Aemilianus profecturus in Hispaniam καίτοι γ' ἔφη κατ' ἰδίαν μὲν αὐτῶ τὴν εἰς Μακεδονίαν ἔξοδον ἅμα μὲν ἀσφαλεσέραν εἶναι Excidisse quaedam verba apparet; velim scire num alia excidere potuerint quam haec: ἅμα μὲν ἀσφαλεσέραν, ἅμα δ' οἰκειοτέραν εἶναι.

Antigonus Rhodiis donasse traditur 5. 89. 6 πίττης τάλαντα χίλια, ἄλλης ὠμῆς μετρητὰς χιλίους. Nihil excidere potuit quam πίττης ἐφθῆς, quae recte opponitur πίττη ὠμῆ. De utroque picis genere satisfacient Editores nuperi HENRICI STEPHANI lexicī.

Intelligi nequit 6. 5. 5: Ὅταν ἢ διὰ κατακλισμοῦς, ἢ διὰ λοιμικὰς περιστάσεις, ἢ δι' ἀφορίας καρπῶν, ἢ δι' ἄλλας τοιαύτας αἰτίας φθορὰ γένηται τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους, οἷας ἤδη γεγονέναι παρελήφαμεν, καὶ πάλιν πολλάκις ἔσσεσθαι ὁ λόγος αἰρεῖ nisi suppleatur οἷας ἤδη πολλάκις γεγονέναι παρε-

λήφαμεν, cf. si tanti est 4. 52. 8; 18. 20. 9 vel 18. 52. 2. Eiusdem fere generis est 6. 45. 5 ubi POLYBIUS agit de possessione agri publici apud Lacedaemonios, ὧν οὐδενὶ μέτεσι πλεῖτον. Immo οὐδενὸς πλεῖτον. Sic οὐδεὶς saepissime apud Nostrum usurpatur, v. c. 52. 12. 9: ἀπλῶς γὰρ οὐδεὶς οὐδενὶ δίδωσι τῶν ἰδίων ὑπαρχόντων ἐκῶν οὐδέν, 55. 15. 7: βοήθειαν πέμπειν οὐδενὶ κατ' οὐδενός, et quis non apud Graecos ita saepe locutus est?

Non fero 6. 57. 4: ὥσε τοὺς δυναμένους τὰς ἀρχὰς τῷ τέλει συνάπτειν τῆς ἐνεσώσης ὑποθέσεως, κἂν αὐτοὺς ἤδη προειπεῖν περὶ τοῦ μέλλοντος. Immo προειπεῖν δύνασθαι, ut est 6. 11. 4: ὥσε μηδένα ποτ' ἂν εἰπεῖν δύνασθαι aut 18. 20. 12: Ἐγὼ γὰρ οὕτω χειρῶ τὰς διαλύσεις, ὥσε μηδὲ βουλευθέντα τὸν Φίλιππον ἀδικεῖν δύνασθαι τοὺς Ἕλληνας, ubi necessarium est χειριῶ et melius legetur βουλευθέντ' ἂν.

Certissima emendatione vitium eximi potest 8. 1. 7. ubi de Pelopida: καὶ παρὼν εἰς Θετταλίαν πολέμιος ἐπὶ καταλύσει τῆς Ἀλεξάνδρου μοναρχίας, πρεσβεύειν πρὸς τοῦτον ὑπέμεινε δεύτερον. Inaudita est altera illa Pelopidae legatio. Novimus autem v. c. e DIODORO 15. 71, illum cum Ismenia ad Alexandrum profectum esse, unde patet legendum esse δεύτερος γενόμενος. Nam sic POLYBIUS loquitur 5. 81. 2: εἰσπορεύεται τρίτος γενόμενος. Paulo aliter de Antiocho Epiphane 26. 10. 2: ἄλλῶν ἐφαίνετο δεύτερος καὶ τρίτος. Legitur 8. 21. 8 πέμπτος γενόμενος: semel 16. 5. 14 τρίτος αὐτός.

Livius proderit Polybio 8. 56. 15, ubi Hannibal dicitur exisse Tarento φυλακὴν ἀπολιπὼν τῆς πόλεως. Apud Livium est modicum praesidium, 25. 11, unde coniectio legendum esse φυλακὴν ἱκανήν, sicuti Polybius saepissime loquitur, vide modo 5. 6. 5.

Errare videtur Reiskius qui 9. 1. 8: Καρχηδόνιοι οὐχ ἤττον ἐνίοις καιροῖς ἐδυσχρησοῦντο τῶν ἠττωμένων emendavit ἐν τοῖς τότε καιροῖς. Legendum est ἐν ἐνίοις κ., ut est 8. 5. 5 et 27. 8. 9.

De puero qui litteras docetur est 10. 47. 9: ὅταν ἀνεπιστάτως θεωρῇ τις τὸ παιδάριον ὑπὸ τὴν ἀναπνοὴν ἑπτὰ καὶ πέντε σίχους συνείρον, cet. Vide an scribendum sit ὑπὸ τὴν μίαν

ἀναπνοὴν sicuti 12. 4. 8: ὥς τε τὴν μίαν τοκάδα χιλίους ἐκτρέφειν ὕς.

Ingens numerus locorum veram scripturam ostendunt 16. 14. 7: Ἰκανὰ γὰρ τὰ κατ' ἄγνοιαν γιγνόμενα τοῖς γράφουσιν, ἀ διαφυγεῖν ἄνθρωπον δυσχερές. Immo ἄνθρωπον ὄντα. Sic docemur 24. 9. 2: εὐτυχεῖσαι μὲν ἄνθρωπον ὄντα δυνατὸν, διευτυχεῖσαι γέ μὴν ἀδύνατον et si quis dubitat conferat 2. 4. 5; 2. 7. 1; 5. 31 3; 8. 25. 11; 24. 8. 5; 57. 4. 2 et 59. 5. a. 5.

Ferri nequit 15. 26. 10: πολὺς ἦν ὁ καταπλέων ἐκ τῶν ἄνω στρατοπέδων. REISKIUS supplere voluit ἔχλος vel στρατὸς, quod non necessarium iudicat SCHWEIGHAEUSERUS. Aliquanto propius ad litterarum ductus accedit ὁ καταπλέων λεώς, cf. 1. 26. 2.

Articulus excidit 24. 9. 1. ubi de Philopoemene: καίτοι δόξας ἐν παντὶ πρὸ τοῦ βίῳ συνεργὸν ἐσχηκέναι ταύτην. Quod olim conieceram τῷ πρὸ τοῦ, confirmavit postea collatio HEYSII.

Nulla negotio corrigi potest 26. 5. 4: ἐπελάβετο τοὺς δὲ καὶ δικαίως προστρέχοντας αὐτῇ σωματοποιεῖν. Immo καὶ δικαίως κἀδίκως. Verum hoc dudum iam vidit REISKIUS.

Rhodium ut est 27. 6. 14: καταρτύσαντες τριήρεις ἕξ, πέντε μὲν ἑξαπέσειλαν ἐπὶ Χαλκίδος, ἡγεμόνα συστήσαντες ἐπ' αὐτῶν Τιμαγόραν· τὴν δὲ μίαν εἰς Τένεδον, ἐφ' ἧς ἄρχων ἐπέπλει Τιμαγόρας. Hic GRONOVIVS annotavit: »Alteruter nomen habuit Τιμανόραν;» sed verum docebit CASAUBONI versio: Timagoras alter, quod indicat eum coniecisse in quod sponte incidi: Τιμαγόραν ἕτερον.

Admodum dubitanter dicam de 29. 1. b. 1: τό τε γὰρ γράφειν κατὰ μέρος ὑπὲρ τοιούτων ἀκριβολογούμενον, ἀ δι' ἀπορρήτων πρὸς αὐτοὺς οἱ βασιλεῖς ἔπραττον, εὔ γ' ἐπίληπτον ἐφαίνετο καὶ τελέως ἐπισφαλές, quae lectio est ANGELI MAII, HEYSE legit εὐεπίληπτον. Suspicio verum esse εὐπερίληπτον collato 7. 7. 7: Ἀλλά μοι δοκοῦσιν οἱ τὰς ἐπὶ μέρους γράφοντες πρῶξις ἐπειδὴν ὑποθέσεις εὐπερίληπτους ὑποσέσωνται καὶ γενάς ἀναγκάζεσθαι τὰ μικρὰ μεγάλα ποιεῖν. Sed lectores iudicent ipsi.

Mentio fit 29. 6. a. 2 pugnarum ἐν αἷς ἐνίοτε πεζοὶ μὲν ἔπε-

σον δέκα, πρὸς δὲ μικρῶ πλείους, ἰππεῖς δὲ τούτων ἐλάττους. Malo δ' ἔτι τούτων.

Quod legitur 52. 8. 11. Καὶ τοῦτο μνημονεύεσθαι παρ' ἄλλην τὴν πραγματείαν corrigendum est μνημονεύεσθαι δεῖ.

Velim scire quid sit 35. 2. 6: Οἱ δὲ καίπερ ὄντες βάρβαροι διετίθεντο λόγους καὶ πάσας ἐξευκρινεῖν ἐπειρῶντο τὰς διαφοράς. Melius intelligerem λόγους πολλοῦς, cf. Livius 27. 17.

Quod correctum velim 57. 4. 6 ita comparatum est ut nisi loco paullo longiore adscripto intelligi nequeat. Polybius ibi quaestionem instituit de causis *δλιγανθρωπίας*, quae tunc temporis in Graecia animos terrebat; inter eas haec quoque fuit: τῶν γὰρ ἀνθρώπων εἰς ἀλαζονείαν καὶ φιλοχρημοσύνην, ἔτι δὲ καὶ ῥαθυμίαν ἐκτετραμμένων, καὶ μὴ βουλομένων μήτε γαμῆν μήτ' ἀγάμωσ τὰ γεινόμενα τέκνα τρέφειν, ἀλλὰ μόλις ἐν τῶν πλείσων ἢ δύο, χάριν τοῦ πλουσίου τούτου καταλιπεῖν καὶ σπαταλῶντας θρέψαι, ταχέως ἔλαθε τὸ κακὸν αὐξηθὲν· καὶ γὰρ ἐνὸς ὄντος ἢ δυεῖν quae sequuntur manca sunt, sicut Gellius iam monuit; sed etiamsi de loco in integrum restituendo desperandum sit, non dubito tamen quin aliquid proficiatur legendo: Καὶ γὰρ ἐνὸς υἱέος ὄντος. Vocabulum excidit ob praecedentem syllabam *νός*, nempe cum scriptum esset noto compendio ΤΟΣ, unde repetendum est quod librarii haud secus atque Circe *filios familias* vertunt in *sues* aut contra, sicuti accidit 12. 4. 8, loco quem supra excitavi. In 8. 31. 8. *ψηλαφῶν τὸν ὄν* ridiculo errore fit τὸν υἱόν. Sed quid iis facias qui 12. 15. 11 pro *ὄνοι* scripserunt *ἄνθρωποι*? In 31. 22. 5 Codices tibi dant legendum hoc: *κυνηγετεῖν τὸν υἱόν*.

Quae leguntur 57. 4 in fine sic descripta sunt ab ANGELO MAIO: δῆλον δὲ καὶ τῶν λέγεσθαι μελλόντων. Conieceram δ' ἔσαι ἐκ τῶν λ.; confirmavit HEYSII collatio.

Ipsa verba quibus Polybius historiam suam exorsus est levem labem contraxerunt. Εἰ μὲν τοῖς πρὸ ἡμῶν ἀναγράφουσι τὰς πράξεις, παραλελειῖσθαι συνέβαινε τὸν ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ἱστορίας ἔπαινον, ἴσως ἀναγκαῖον ἦν, κτέ. Verum legendum est ἴσως ἂν ἀναγκαῖον ἦν, confer modo 1. 5. 7 et talis est solemnis consuetudo Polybii. Adiungam duos alios locos qui eodem morbo laborant. In 5. 55. 1: πάντας ἄρδην ἀπολέσθαι συνέβη, εἰ μὴ, κτέ.: ἰμμο πάντας ἂν. Confer 5. 68. 5: πολλοὺς ἂν αὐτῶν

συνέβη διαφθαρῆναι, 4. 11. 8; 4. 61. 5 et 9. 55. 4. Non minus necessarium est 4. 56. 2: μόνως γὰρ οὕτως ἔφη λῆξαι τὴν τῶν Λακεδαιμονίων Φιλονεικίαν emendare μόνως γὰρ ἂν οὕτως.

De Mamertinis est 1. 7. 5: ταχὺ δὲ καὶ βραδίως καλῆς χώρας καὶ πόλεως ἐγκρατεῖς γενόμενοι. Recte sic dicitur, sed tamen requiro adiectivum, quo ipsa urbs ornatur sicuti regio ipsa pulchra nominatur. Verum videtur καλῆς χώρας καὶ ἰσχυρᾶς πόλεως; in vocabulis καλ — ῆς χώρας agnosco vestigia adiectivi olim a librario propter similes litterarum ductus omissi.

Facilius lectoribus persuadere potero aliquid supplendum esse 1. 56. 4: ἡ περίμετρος τῆς ἄνω σεφάνης οὐ λείπει τῶν ἐκατὸν σαδίων. Si bene memini morem POLYBII rescribendum est οὐ πολὺ λείπει.

Nullum gravius damnum sententia accipere potest quam si particula negationis forte fortuna excidit. Itaque quo est violentior huius voculae inserendae medicina, eo oportet esse cautiore. Saepiuscule tamen hac sola ratione scriptoris manum restituas. In 3. 70. 12 verba: Ἀντίβας μὲν οὖν, εἰδὼς τὴν ἐσομένην ὁρμὴν τοῦ Τιβερίου πρὸς τούτοις ἦν, aut ego totum locum et rationem eorum quae praecedunt non intelligo, aut POLYBIUS scripsit οὐκ εἰδὼς. In 12. 15. 5 POLYBIUS e TIMAEO refert verba uxoris Agathoclis, quibus eum mortuum prosecuta est. τί δ' οὐκ ἐγὼ σέ; τί δ' οὐκ ἐμὲ σύ; nisi fallor dixit: τί δ' ἐγὼ σέ; eiecto οὐκ, quod sententiam turbat. Quod legimus 22. 9. 9: συνέβαινε δὲ τὸν μὲν Ἀλέξανδρον πλουσιώτατον εἶναι πάντων τῶν Ἑλλήνων· τοὺς δὲ λοιποὺς καθυσερεῖν τοῖς βίοις, πολὺ δὲ λείπεσθαι τοῦ προειρημένου ταῖς οὐσίαις, fieri potest ut gravius etiam corruptum sit, sicuti REISKIUS suspicatur pag. 654. Tenendum tamen erit negationem deesse ante καθυσερεῖν, Suppleverim 52. 17. 2: τοῖς Δηλίοις διαδοθείσης ἀποκρίσεως, αὐτοῖς μὲν ἐκχωρεῖν ἐκ τῆς νήσου, τὰ δ' ὑπάρχοντα κομίζεσθαι, quod sensu cassum erit, donec legeris μὴ κομίζεσθαι. Corrige quoque 5. 9. 2: οὐχ ἔνεκα τῆς πιθανότητος τῶν εἰρημένων ἀγωνιῶν, μὴ πισευθῆ παρα τισιν. Lege: μὴ οὐ πισευθῆ; nam vereor ne credatur est ἀγωνιῶ μὴ πισευθῆ: non vereor ne credatur, οὐκ ἀγωνιῶ μὴ οὐ πισευθῆ: vereor ne non credatur, ἀγωνιῶ μὴ οὐ πισευθῆ, ut est 16. 17. 1. Qui dubi-

tat an haec norma constans sit et perpetua apud POLYBIUM conferat 6. 10. 5; 9. 10. 11; 9. 15. 5; 15. 2. 2; 17. 29. 7, cet. Eodem modo URSINUS 58. 1. 4 pro διασπάσαι correxit οὐ διασπάσαι et SALMASIUS 57. 2. 1 οὐ βελτίων pro βελτίων, contra SUIDAM, qui Codicum lectionem confirmat, unde patet errorem esse satis antiquum. Pariter in *Maccabaeorum* libro tertio 7. 2 non fero καθὼς προαιρούμεθα, sed commendo οὐ καθὼς.

Legitur 5. 56. 2 Sosibius fuisse ἔχων πραγμάτων ἀληθινῶν ἔννοιαν. Confer 12. 25. n. 2 ἔννοια τοῦ πράγματος ἀληθινή, quem locum, si REISKIUS aut GRONIVS adducere potuissent, quod non potuerunt, legitur enim in Vaticanis fragmentis, ne SCHWEIGHAEUSERUS quidem dubitasset recipere quod proposuerunt ἀληθινῶν. Admoneor hic alius loci 6. 1. a. 5 ubi ἐπειδὴν ἀληθῶς προβῶνται δοκιμάζειν de more dictum oportuit ἀληθινῶς. Sic ut hoc utar 21. 12. 10 invenitur βλέπειν τοὺς καιροὺς ἀληθινῶς et POLYBIUS saepe sic loquitur. Adduxi autem utrumque locum ut occasio daretur emendandi 18. 12. 2, ubi sarissae dicuntur κατὰ μὲν τὴν ἐξ ἀρχῆς ὑπόθεσιν ἐκκαίδεκα πήχεων, κατὰ δὲ τὴν ἀρμογὴν τὴν πρὸς τὴν ἀλήθειαν δεκατεσσάρων. Miror usum vocabuli ἀλήθειαν, sed memor eorum quae leguntur 5. 70. 5: ἀληθινὴν παρέξεσθαι χρεῖαν ἤλιπε suspicor legendum esse ἀληθινὴν χρεῖαν. Ἀλήθεια et μελέται inter se opponi solent, ut 10. 20. 4 et 18. 15. 6. χρεῖα de pugna vulgatum est, cf. 2. 53. 5 et 12. 18. 5.

In excursu quodam de officio historiarum scriptoris 6. 57. a. 8: συγχωρεῖν διότι κακεῖνα παρασιωπᾶται κατὰ κρίσιν οὐκ ἄγνοιαν· scribe uncialibus litteris ΟΤΚΑΓΝΟΙΑΝ et emergit vera scriptura οὐ κατ' ἄγνοιαν; cf. 10. 54. 3; 12. 5. 10; 16. 28. 9, et alibi quoque de hoc usu iterandae praepositionis constare poterit.

Certissima emendatione sanandum 7. 7. 5 ubi in disputatione de indole HIERONYMI: καὶ παῖς παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν, εἶτα μῆνας οὐ πλείους τριῶν ἢ δώδεκα βιώσας, (haec ipsa corrupta sunt, sed manum abstinco, quia aliunde mihi non constat quot menses regnaverit) μετήλλαξε τὸν βίον. Contextus docet quaedam desiderari. Lege καίτοι παῖς ὢν παραλ. Confer 7. 12. 4: καίτοι νέω ἔντι παραλαβόντι τὴν Μακεδόνων δυναστείαν.

Nunc video Valesium quoque commendasse καίτοι.

Non magno acumine opus est ut lacuna suppleatur 11. 16.

7: οἵτινες παραταξάμενοι μὲν οὐκ ἀξιόχρεως σφᾶς αὐτοὺς εἶναι τοῖς ὑπεναντίοις ἀγωνίζεσθαι. Post ἀξιόχρεως supple δὲ νομίζοντες.

In 15. 7. 1: Σὲ δ' ἀγωνιῶ, Πόπλιε, ἔφη, κτέ. malim ὦ Πόπλιε.

Probabiliter restitui potest 16. 2. 4: μάλις δ' ἐσπούδαζε ποιήσασθαι τὸν ἀνάπλου ἀϊφνίδιον, πεπεισμένος καταταχῆσειν καὶ τὸ λοιπὸν ἀσφαλῶς ἤδη κομισθῆσεσθαι παρὰ τὴν γῆν εἰς τὴν Σάμον. Corrige: εἰ καταταχῆσοι.

In 29. 9. 7 haud cunctanter pro διὰ τὸ γεγονέναι τὴν παρελθοῦσαν * ἐν τῇ Μακεδονίᾳ παρὰ τῷ Φιλίππῳ legendum τὴν παρελθοῦσαν θερείαν. Confer 28. 11.

POLYBII ipsius verba sunt ad Aemilianum 52. 10. 8: Εἰς δὲ τὰ λυποῦντά σε νῦν καθὼς Φῆς, δοκῶ μηδένα συναγωνιστὴν καὶ συνεργὸν ἄλλον εὐρεῖν ἂν ἡμῶν ἐπιτηδειότερον. Immo vero σ' εὐρεῖν.

In 36. 2. 6: Οὐ μὴν ἀλλὰ κακῶν αἰρέσεως καταλειπομένης, ἢ τὸν πόλεμον ἀναδέχεσθαι γενναίως, ἢ δίδόναι τὴν ἐπιτροπὴν περὶ τῶν καθ' αὐτοῦς: lego: δυεῖν κακοῖν. De forma nominis δυεῖν infra erit dicendi locus.

Iuvat addere LIVII locum 8. 24 ubi de Alexandro Epiri rege invenio eum in Epirum misisse trecentas familias illustres, quas obsidum numero haberet. De more imperarat filiasfamilias. CICERONIS locus in libello de Amicitia § 19. sensu vacuus nunc editur: Sic enim perspicere videor, ita natos esse nos, ut inter omnes esset societas quaedam; maior autem, ut quisque proxime accederet: itaque cives potiores quam peregrini; et propinqui quam alieni. Haec satis plana sunt, sed CICERO pergit: Cum his enim amicitiam natura ipsa peperit; sed ea non satis habet firmitatis: namque hoc praestat amicitia propinquitati, cet. Quicumque quid sit intelligere didicerit, mecum supplebit post alieni: et amici quam propinqui. Eiusdem libri § 99. sermo fit de assentatore callido, cuius haec est ars ut litigare se simulans blandiatur atque ad extremum det manus vincique se patiatur. Non hoc requiritur, sed fateatur.

(Continuabuntur.)

P O L Y B I A N A .

CAPUT QUARTUM.

His praemissis emendabo locos quosdam quorum corruptelae ex usu uncialium litterarum repetendae sunt. Faciam initium ab 1. 7. 10 ubi male editur: οἱ μὲν ἐπὶ τὴν τοῦ χάρακος ἀρπαγὴν ὄρμησαν. At hoc neque per ipsam rei naturam fieri potest, neque convenit consuetudini, quam in POLYBIO ipso haud semel observavi; legendum enim est διαρπαγὴν, sicuti verbum διαρπάζειν in tali re perpetuum est. Sic διασπᾶν τὸν χάρακα est convellere vallum; ineptum foret verbum simplex. Causa corruptelae minime obscura est: ΑΡΠΑΓΗ et ΔΙΑΡΠΑΓΗ perparum differunt; confunduntur ἄγειν et διάγειν, ἀγωγὴ et διαγωγὴ, ἀκούειν et διακούειν et sim. Hanc emendationem si cui nimis incerta videatur, confirmabit HERO in libro *de repellenda obsidione*, qui laudatum locum exscripsit. Viri docti hucusque sedulo adnotarunt ibi legi διαρπαγὴν neque tamen agnoverunt veram lectionem, quam vel sine subsidio invenire facile erat.

SCHWEIGHAEUSERUS gravem labem affricuit 1. 37. 5; nam quod ibi legitur ἤλασαν ἔξω πελάγιοι nimis distat a Codicibus qui praebent ἔλαθον. Hoc quidem ferri nequit, sed ΕΛΑΘΟΝ manu ducit ad ΕΠΛΕΟΝ h. e. ἔπλεον. Hic denuo mirandum est viros doctos nondum obsecutos esse REISKIO praeclare corrigenti 6. 10. 7. Totum locum hic adscribam: ἵνα μηδὲν αὐξανόμενον ὑπὲρ τὸ δέον εἰς τὰς συμφύεῖς ἐκτρέπηται κακίας, ἀντισπωμένης δὲ τῆς ἐκάστου δυνάμεως ὑπ' ἀλλήλων μηδαμοῦ νεύη, μηδ' ἐπὶ πολὺ καταρρέπη μηδὲν αὐτῶν, ἀλλ' ἰσορροποῦν

καὶ ζυγασατούμενον ἐπὶ πολὺ διαμένη κατὰ τὸν τῆς ἀντιπλοίας λόγον. Ad hunc locum; REISKIUS »forte ἀντιπαθίας,” inquit (debit opinor ἀντιπαθείας). »Sane ex ANTIΠΑΘΙΑΣ facile fiat ANTIΠΛΟΙΑΣ si ex A et Θ mediae lineae omittuntur. Est autem ἀντιπαθία *conflictus contruriarum affectionum inter se*, ut superbiae regiae et indignationis popularis; possit quoque de ἀντιπνοίας cogitari, cum navis aut itinerator adversum ventum contendit, sed et possit vulgata ἀντιπλοίας defendi, cum quis adversus flumen aut aestum maris nititur.” Haec ille. SCHWEIGHAEUSERUS inter has dubitationes ingeniosi viri sed ultra modum festinantis verum non agnovit et defendit vulgatam lectionem. Secundum HENRICUM STEPHANUM, ait, ἀντίπλοια est *ea navigatio, quae fit averso utrinque remorum actu et impulsu, metaphorice pro aequabilitate et parilitate*. Apage ineptias: unice verum est ἀντιπαθείας. Quid hoc sit in rerum natura nemo luculentius docere potest, quam PLUTARCHUS qui in *Symp.* 2. 7 ubi quaeritur de remora pisce sic disputat: Ἦσαν δὲ καὶ οἱ τὰς ἀντιπαθείας θρυλοῦντες καὶ ἄλλα πολλὰ ἀντιπαθόντα ἦν ἀκούειν. Hinc quoque legitur apud POLYBIUM 34. 9. 5, de fonte quodam qui ταῖς παλιρροίαις τῆς θαλάττης ἀντέπαθεν et vocabulum contrariam συμπάθεια observabis 22. 11. 12. Sed rem conficit ARCHYTAE fragmentum apud STOBAEUM pag. 269, quod in consimili argumento versatur. Ipsum locum hic adscribam: Δεῖ τὸν νόμον μὴ μόνον ἀγαθὸν καὶ καλὸν ἦμεν, ἀλλὰ καὶ ἀντιπεπονθέναι τοῖς αὐτῶ μερέεσσιν τὸ δ' ἀντιπεπονθέναι λέγω αὐτῶ καὶ ἄρχεν καὶ ἄρχεσθαι τὰν αὐτὰν ἀρχάν.

Facilius persuadebo de levibus corruptelis duobus aliis locis primi libri. In 1. 22. 4, in descriptione corvorum quibus Romani utebantur in certaminibus navalibus sic lego: Στύλος ἐν πρῶραις τρογγύλος εἰσῆκει: immo ἐν πρῶρα, quod quum antiquitus scriberetur ΠΡΩΙΠΑΙ sequente Σ perperam acceptum est a librariis. Alibi hoc discrimen accurate servatur. Sic in oppugnatione Syracusarum navium duarum catenis iunctarum nautae stant ἐν ταῖς πρύμναις, 8. 6. 6; contra 8. 8. 1. si qua navis muros appropinquaret, Archimedes paratas habebat machinas πρὸς τὸ Φεύγειν ἐκ τῆς πρῶρας τοὺς ἀγωνιζομένους. Alter locus est 1. 51. 2: τὸ τῶν Νομάδων ἔθνος συνεπιθέμε-

νον αὐτοῖς οὐκ ἐλάττω εἰργάζετο κακὰ τὴν χώραν, quod ne cogitari quidem potest, nisi praesenti tempore legatur συνεπιτιθέμενον, in qua re proclivis error est.

Facilem habeo victoriam 1. 58. 5. cum praesertim ΒΕΚΚΕ-
RUS iam eiusdem emendationis auctor fuerit. Ibi legimus de Romanis et Carthaginensibus ὡς ἂν ἀπαθειῖς καὶ ἀήττητοὶ τινες ἄνδρες, ἱερὸν ἐποίησαντο σέφανον, immo ἐποίησαν τὸν σέφανον, quae locutio explicanda est e veterum more in conviviiis, de quo festively GELLIUS retulit. Si quis auctorem requirit dabo POLYBIUM ipsum qui 29. 1. f. 4: ποιήσαντες ἱερὸν τὸν σέφανον τῆς Φιλαργυρίας.

Notissimum remedium salutem afferet 5. 96. 6 ubi εἴκοσι δὲ καὶ πέντε ναῦς ἔχοντες τῶν πολεμίων mutandum est in ἐλόν-
τες. Hinc aliquanto fidentius REISKIUM secuti spernemus quae contra disputat SCHWEIGHAEUSERUS et ex nota formula in foedere PHILIPPI cum Hannibale, quod vitiis cuiuscumque generis scattet 7. 9. 8 pro οὐδὲ λόχω χρησόμεθ' ἐπ' ἀλλήλοις reponemus δόλω. Eodem modo confunduntur in Codicibus καθελόντες et κατέχοντες, 2. 32. 6; εἶχε et εἶλε 3. 14. 5; in 8. 1. 1. in Codice rescripto Maius videre sibi visus est δόλω, HEYSIUS λόχω. In fragmento decimi quinti libri quod nuper ex Escorialense Codice erutum editum est in secundo volumine *fragmentorum historicorum Graecorum*, quae Parisiis prodierunt, sic legitur: ἄμα δὲ καὶ τὴν τοῦ παιδὸς ἐπιτροπείαν καὶ τὴν τῶν ὄλων προσασίαν εἰς ἑαυτὸν ἤξειν οὐκ ἀπήλπιζε. Ἡξειν est infelicissima editoris coniectura pro eo quod Codex habet ἕξειν, unde nullo negotio corrigitur ἔλξειν.

Ex antiquissimo compendio repeto corruptelam, quam deprehendere mihi visus sum 5. 76. 10 ubi docemur in foedere Achaei cum Selgensibus hoc scriptum fuisse: ἘΦ' ᾧ παραχρήμα μὲν δοῦναι τετρακόσια τάλαντα, καὶ τοὺς τῶν Πεδνηλισσέων αἰχμαλώτους· μετὰ δὲ τινὰ χρόνον ἕτερα προσθεῖναι τριακόσια. Illud ἕτερα satis indicat scribendum esse ἕτερα προσθεῖναι τοσαῦτα, de qua locutione nuperrime singularis disputatio prodiit in *diario Marburgense*. Vitium eiusdemmodi haud ita pridem indicavi in Herodoto 1. 56: Ὁ δὲ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἐξαπατηθεὶς ἔδωκε οἱ τῶν ἄσῶν καταλέξας ἄνδρας τοσοῦτους οἱ δορυφόροι μὲν οὐκ ἐγένοντο Πεισιγράτου, κορυνηφόροι δὲ,

ubi ex Polyaeo correxi *τριηκοσίους*. Huius generis afferam tria alia exempla quorum postea cognovi duo priora iam a Bekkero observata esse. Legitur 22. 25. 4: *ἡξίου λθ' ἡμέρας, χάριν τοῦ διαπεμφάμενος ἐρέσθαι τὸν βασιλέα τί δεῖ πράττειν*. Mirum est spatium *undequadrage*nta dierum. Accedit Livium 38. 57 tradere praefectum praesidii petiisse tempus triginta dierum, unde efficio scriptum fuisse olim sicuti nunc editur λθ', sed his literis indicari *τριάκονθ'*. Nempe θ hic non est nota numeri sed vocabuli littera finalis. Similiter 22. 26. 20 in foedere Romanorum cum Antiocho: *Ἀποδότω δὲ Εὐμένει τάλαντα τνθ', ἐν ἔτεσι τοῖς πρώτοις ε', ο' κατὰ τὸ ἔτος*. Verum quinque pensiones talentum septuagenum non efficiunt summam talentum quinquaginta novem et trecentum, sed desunt novem talenta. Livius ubi idem refert 38. 58: Eumeni regi talenta trecenta quinquaginta intra quinquennium dato. Scribe igitur τν' non τνθ'. Tandem Livius proderit Polybio 22. 4. 2: *Μασσανάσσην, τὸν οὐ μόνον ὑπάρξαντα πολέμιον ὑμῖν ἀλλὰ καὶ τὸ τελευταῖον καταφυγόντα πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἰππέων*. Nunc non quaero an plura forte exciderint, sed hoc affirmo, ferri non posse *μετὰ τῶν ἰππέων*. Iam Livius 29. 29: quem quidam cum ducentis haud amplius equitibus tradunt venisse. Quam famam Polybius sequutus sit, non constat, nam ea pars operis, in qua hoc narratum erat, periit. Sed tamen intelligere mihi videor eum laudato loco in regis Eumenis oratione usum esse his verbis *μετὰ σ'ων ἰππέων*, quod librarii, ita corruerunt ut legerent *μετὰ τῶν ἰππέων*, cum deberent *μετὰ δικκοσίων ἰππέων*. Nil iuvat conferre Livium 37. 53, omisso numero vertens: *cum turma equitum*. Ceterum plures corruptelae ex hac scribendi ratione ortae sunt. Hinc 6. 28. 5 *τετράγωνον* factum est *δίγωνον* et 11. 27. 4 *πέντε καὶ τριάκοντα* (λε') immani errore abiit in *δέ*.

In obsidione Abydi cum cives ultima decressent experiri, duo viri *κατέβαλον τὸ σεμνὸν καὶ θαυμάσιον τῆς τῶν πολιτῶν προαιρέσεως*, 16. 53. 4. Rectius est *θαυμασόν*. Idem vocabulum usque ad Schweighauserum intactum permanserat 18. 23. 1: *Καὶ τὰ μὲν παρὰ τοῖς ἄλλοις διαχωρεῖν, ἴσως οὐ θαυμασόν· τὸ δὲ παρ' οἷς ἡ πηγὴ τῆς τοιαύτης ὑπάρχει κακοπραγμοσύνης, θαυμασόν*. Hic vir doctus monet e Suida scribendum

esse ἴσως οὐ θαυμάσιον, etsi POLYBII Codices servant θαυμασόν, sed me quidem assentientem non habebit. Eodem modo illa duo vocabula confunduntur 3. 110. 9.

Initio libri duodevicesimi POLYBIUS inseruit excursus de phalange Macedonum, e quo pauca delibavit LIVIUS 53. 5. Primo loco agitur de vallo Romanorum. Hanc exspatiandi occasionem POLYBIUS nactus erat postquam tradiderat T. Quinctium Flamini praecepisse ut vallos singuli caederent, quos secum ferrent, quod Romanis leve erat et tritum, Graecis profusus incredibile qui, ut est § 5, μόλις αὐτῶν κρατοῦσι τῶν σαρκῶν ἐν ταῖς πορείαις καὶ μόλις ὑπομένουσι τὸν ἀπὸ τούτων κόπον. Ioculare est videre SCHWEIGHAEUSERUM qui ad hunc locum adnotavit: »Acute Seyboldus σκευῶν armorum pondus.” Ipse tamen praefert σακῶν. ΣΑΡΚΩΝ et ΣΑΡΙΣΩΝ in antiquis Codicibus vix quidquam differunt; POLYBIUS scripsit μόλις αὐτῶν κρατοῦσι τῶν σαρισῶν, quod in Codicibus plerumque scribitur σαρισῶν, cf. 5. 84. 2 et 6. 23. 5, unde natus error. Eodem modo 1. 66. 6 σιταρχία abierat in ἐπαρχία et 1. 49. 6 ὁ Ἰσάρας in Σκώρας. Hic notabo levem errorem in COBETI *Varis Lectionibus* pag. 124. Nam qui Κρυφῶν nominatur 29. 5. 8 et Eropon audit apud LIVIUM, is per palaeographicas rationes optime quidem nomen habuisse potuit Ἱεροφῶν, sed fragmenta Vaticana 29. 1. c. 1. monstrant verum esse Ἡροφῶν, unde non *Hierophon*, sed *Herophon* Livio reddendum est. Notandum est REISKIUM suo Marte, quippe istis fragmentis nondum prolatis, hoc iam invenisse. Obiter 26. 7. 5 sqq. cum REISKIO corrige Εὔπιπος pro Βίπιπος. Omissa scilicet prima vocabuli littera, quam rubricator adderet, librarius dedit ὕπιπος, quod facile in Βίπιπος potuit abire. Exempla nominum initiali litera truncatorum dabit SCHWEIGHAEUSERUS ad 1. 39. 1. Sic 11. 14. 1 pro θωρακίτας in Codicibus invenies ὠρακίτας, cet.

Similis origo est corruptae omnium librorum lectionis 52. 19. 4 ubi Senatus ἡγανάκτει ἐπὶ τῇ τῶν Δελματέων ἀπειθείᾳ καὶ σκαιότητι, immo εἰκαιότητι. Non minus vitiosum est 50. 14. 8: Δοκῶ γὰρ μὴ γεγονέναι μηδ' ἔσεσθαι θηριωδέστερον ἄνθρωπον μηδὲ σκαιότερον Χάροπος ubi itidem corrigendum εἰκαιότερον, nam eius ductu in Epiro omnia fiebant εἰκῆ καὶ Φύρδην ut est § 6 et confluerant ad eum homines χεῖρι-

σοι καὶ εἰκαιότατοι, ut novimus e 52. 21. 8. Hinc fere suspicor REISKIUM rem acu tetigisse, cum 51. 15. 6: ὑποδεικνύων αὐτοῖς τὴν ἀκαταστασίαν τῆς βασιλείας καὶ τὴν οἰκειότητα τῶν προεσώτων αὐτῆς, reponeret εἰκαιότητα. Nuperrime HERMANNUS in *Museo Rhenano* apud ALCIPHONEM quoque pro πανουργος καὶ σκαίδος reposuit εἰκαῖος, cf. COBET. *V. L.* pag. 72. Sed dubito an hoc possit probari; nam qui callidus et astutus est, quomodo simul temere agere potest? Paulo maiore evidentiā corrigemus 5. 75. 4. Homo, POLYBIUS inquit, est εὐπαραλογιστότατον, δοκοῦν εἶναι πανουργότατον. Πόσαι μὲν γὰρ παρεμβολαὶ καὶ φρούρια, πόσαι δὲ καὶ πηλίκαι πόλεις, τούτῳ τῷ τρόπῳ παρεσπόνδηνται; Καὶ τούτων οὕτω συνεχῶς καὶ προφανῶς πολλοῖς ἤδη συμβεβηκότων, οὐκ οἶδ' ὅπως καινοὶ τινες αἰεὶ καὶ νέοι πρὸς τοιαύτας ἀπάτας πεφύκαμεν. Velim scire quid sit καινὸς καὶ νέος. Donec hoc constabit, credam legendum esse σκαιοὶ τινες. Ne quis miretur vocabulum σκαίδος hoc modo corruptum, adducam 5. 48. 2 δειπνοποιησάμενος in Codicibus factum esse δεῖπνον ποιησάμενος et 11. 54. 5 ἐκβαρβαρωθήσεσθαι quod in Regiis Codicibus latet sub ἐκ βαρβάρων θήσεσθαι. In 51. 21. 11 ἴσον φέρει corruptum erat olim εἰς ὃ φέρει. Ubique corruptela repetenda est ex usu indicandae litterae ν, lineola supra scripta. Hic iuvat addere locum quemdam CICERONIS qui legitur in *Oratore* § 15. Socrates in Phaedro dicit »hoc Periclem praestitisse ceteris oratoribus, quod is Anaxagorae physici fuerit auditor, a quo censet eum, quum alia praeclara quaedam didicisset, uberem et facundum fuisse.» Adsentior ΒΑΚΙΟ qui quum nuperrime de hoc loco ageret, indicavit delendum esse verbum censet. Cetera sic corrigenda videntur: a quo quum alia praeclara quaedam didicisset, tum uberem et facundum fuisse. Nemo non videt quam facile didicisset̄uberem abire potuerit in didicisset uberem. Addam tres LIVII locos ubi quaedam exciderunt, cum olim omnia uno tenore continuarentur. Legitur 5. 61: Quin illi congregarentur acie inclinandamque semel fortunae rem darent; melius erit illico. Hannibal ut est apud eundem 21. 32. Alpes transgressurus luce prima subiit tumulos ut ex aperto atque interdum viam per angustias facturus. Rescribo: vi viam. In 44. 27 Livius haec habet: Quae manus, quieto

sedente rege ad Enipeum, adversus Romanos *Perrhaebiae saltum* in Thessaliam traducta, cet.: ut locum intelligam requiro *per Perrhaebiae saltum*.

In 24. 5. 13. displicet Δοκεῖ δὲ τότε βραχὺ τι συσαλλῆναι, ubi requiro Ἐδόκει et pariter 25. 7. 2 pro Δοκεῖ γὰρ ἡ δαπάνη οὐ πολὺ λείπειν τῶν δέκα ταλάντων malo Ἐδόκει, sicuti 5. 4. 1. ἔδει pro δεῖ certatim a viris doctis correctum est.

Non concoquo 24. 9. 2: τοὺς ὡς πλείστον χρόνον ἐν τῷ ζῆν ἴλεων ἔχοντασ τὴν τύχην, κἄν ποτε μετανοῆ, μετρίαισ περιπεσόντασ συμφοραῖσ, sed verum puto σχόντασ.

Haud dubie laborat 25. 9. b. 4: τί διοίσει τὸ τῶν Ἀχαιῶν ἔθνοσ τῶν Σικελιωτῶν καὶ Τυανῶν τῶν ὁμολογουμένωσ καὶ πάλαι δουλευόντων. Hic GÆLIUS postquam laudavit Μαι adnotationem, quam vix serio doctam nominavit: Tyanenses plane ferri nequeunt. Melius cum Siculis sociabuntur Etrusci: quare scribendum puto Τυρρηνῶν: quamquam me amplexurum polliceor, si quis tam similis lectionis nomen populi extra Italiam indicaverit. Spero assensurum esse verum clarissimum si pro ΚΑΙΤΤΑΝΩΝ duplicato καὶ reposuero ΚΑΙΚΑΠΤΑΝΩΝ, h. e. καὶ Καπυανῶν. Quam acerbe Graeci tulerint Capuae excidium monstrabit LIVIUS, haud dubie POLYBIUM secutus, 51. 29 et 39. 57. Hic memoranda videtur Florentini Codicis scriptura 1. 7. 7 qui pro Δέκιωσ Καμπανῶσ absurde habet Δέκιωσ καὶ Καμπανῶσ. Eandem ob causam ante κατὰ saepe καὶ excidit, cf. SCHWEIGHAEUSERUS ad 1. 12. 5. In 1. 56. 1 ἀπὸ πάντων scriptum est ἀπάντων; in 11. 25. 5: καὶ ταραχᾶσ sit καὶ καταραχᾶσ et sic saepissime errant scribae.

Plus dubitationis habet 27. 6. 9 ubi in verbis: τὸ παραγεγονέναι Φέροντα τὴν ἐπισολὴν ἀλείπτην τινὰ καὶ τοιοῦτον ἄνθρωπον offendit τοιοῦτον. Velim viros doctos iudicare num forte e χειρουργόν corruptum possit esse; litterarum ductus non nimis differunt, sic 10. 22. 5 in Codice rescripto pro χορηγίασ scriptum est τιμωρίασ. De coniunctione ἰατρικῆσ et γυμνασικῆσ utilia collegit WYTTENBACHIUS ad *Plut. Moral.* pag. 155. B. p. 850. Ed. Oxon. Aliptae autem sunt quos Attica dialectus novit nomine παιδοτριβῶν eorumque professionem artis medicae indicat vel ἰατρολειπτῶν mentio. Coniunctim memorantur apud IUVENALEM 5. 76;

Grammaticus, rhetor, geometres, pictor, *aliptes*,
Augur, schoenobates, *medicus*, magus.

Quod ad vocabulum ipsum attinet POLYBIUS artem medicam in tres partes dividit, quarum tertia χειρουργική καὶ Φαρμακευτική, 12. 25. d. 3.

Correctionem exspectat 29. 1. e. 5: καταπιεῖν δὲ τῶν λεγομένων οὐδὲν οἶος ἦν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ προθέσθαι τι τῶν αὐτοῦ, ubi necessarium est προέσθαι, vide 27. 12. 4 et 30. 7. 4. Eodem modo 10. 46. 1: χωρὶς ὧσιν abiit in χωρισθῶσιν, quod correxit REISKIUS. In 28. 6. 7 pro προέσθαι malim scribere praesens προῖεσθαι.

In 28. 15. 2: πολλὰ τῶν εἰς Φιλανθρωπίαν ἠκόντων, nulla demonstratione opus est scribendum esse ἀνηκόντων, de qua emendatione SCHWEIGHAEUSERUS iam cogitavit 5. 9. 3. Pariter 12. 5. 9: τὰ πρὸς ἔπαινον ἤκοντα περὶ τὸν ἄνδρα, si quis POLYBI dicendi morem diligenter observabit, videbit verum esse ἀνήκοντα.

Subdubito de 18. 29. 15: τὸ μηδὲν ἐκ τῆς τύχης ἀντιπαῖσαι πρὸς τὴν ἐπιβολήν. REISKIUS pag. 635. coniecit ἀντιπέσαι, quae forma pro ἀντιπεσεῖν interdum occurrit et sane hoc verbum de fortuna in usu est, cf. 2. 49. 8. Frequentius tamen observavi παλαίειν, συμπαλαίειν, παλαισῆς, unde suspicio nata est scribendum esse ἀντιπαλαῖσαι, cf. REISK. pag. 23.

Velim scire quomodo explicari soleat 33. 15. 4: ἐχρήσατο λόγοις βαρυτέροις ἢ κατὰ Κρήτα καὶ σπουδαιοτέροις: equidem praefero βαθυτέροις, qui usus vocabuli βαθύς non obscurus est. Βαρύς et Βαθύς confunduntur quoque 3. 55. 5; quod si SCHWEIGHAEUSERUS reputasset, non dubitasset obsequi REISKIO 16. 17. 7 corrigenti: ποταμὸς παντελῶς ἄβατος ὢν καὶ βαθύς, non βαρύς.

Legitur 5. 41. 8: οὕτω γὰρ ἢ τὸ παράπαν οὐδὲ τολμήσειν ἀλλοτριπραγεῖν τοὺς περὶ τὸν Μόλωνα. Hic Codices recentissimi e coniectura repraesentare videntur quod verum est, nempe οὐδέν.

Attentus lector haerebit 9. 1. 2, ubi POLYBIUS dicit se probe tenere opus suum πρὸς ἓν γένος ἀκροατῶν οἰκειοῦσθαι καὶ κρίνεσθαι, διὰ τὸ μονοειδὲς τῆς συντάξεως. Nemo dicet quid sit

h. I. κρίνεσθαι. Sed conf. § 5: πρὸς ἕν μὲν τι καὶ γένος ὡς προεῖπον ἡρμόσμεθα et elucebit vera lectio ἡρμόσθαι. Quomodo duo vocabula κρίνεσθαι et ἡρμόσθαι confundi potuerint, videant palaeographiae periti.

Noto errore 27. 6. 12: ἐκ τῶν δυνατῶν καὶ βασιλέων legitur pro δυνασῶν. Confusio litterarum τ et ς nota est. Hinc 3. 100. 1: εἰς τὸν in quibusdam Codicibus abiit in σίτον; 3. 109. 1 ἔτους factum est ἐς τοὺς, cet. Corrige igitur si tanti in *fabula Aesopica* 62 HALM. pro ἐσιάσων τινὰ τῶν Φίλων αὐτῶ καὶ οἰκείων, quod rei ratio suadet τινάς. Obiter in sequenti fabula emenda quod leo scite dixerat: ὑφ' ὑμῶν εἰσιν οὕτω γινόμενα καὶ πραττόμενα; immo πλαττόμενα: quod si probabitur, difficile erit non corrigere γλυφόμενα, cum praesertim sequitur: εἰ γὰρ ἤδεσαν λέοντες γλύφειν λίθους, πολλοὺς ἂν εἶδες αὐτῶν ὑποκάτω λεόντων. Idem vitium obsidet HOMERI *Scholium* B. 194: διὰ τὴν πρὸς Ἀχιλλεῖα ζῆσιν τὸν ὄνειρον πράσσει, immo πλάσσει.

Ridiculum est et absurdum 32. 19. 6: τοὺς κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἀνθρώπους οὐκ ἐβούλοντο κατ' οὐδένα τρόπον ἀπόλλυσθαι διὰ τὴν πολυχρόνιον εἰρήνην. Hoccine viros doctos concoquere potuisse! Emenda ἀποθηλύνεσθαι.

In 12. 23. 4: Τίμαιος δὲ μεῖζω ποιεῖ Τιμολέοντα τῶν ἐπιφανεστάτων θεῶν. Apparet POLYBIUM non dicere voluisse θεῶν, sed ἡρώων. Lenissimum erit supplere θεῶν παίδων, nam sic heroes vocantur quoque 3. 47. 8.

Futurus editor POLYBII velim obtemperet SUIDAE monenti legitimam formam apud Nostrum esse *δυσῖν*, non *δυσῖν*. Quae forma in editionibus nostris fere numquam, in libris haud ita raro servata est. Codex Florentinus saepe ita habet in masculino et neutro genere, quamquam SCHWEIGHAEUSERUS contra fidem collationum quas ipse usurpavit, affirmat vix extra femininum genus inveniri. Interdum sincera forma enotatur ex Urbinate et Mediceo Codice. Vaticanus Codex unde Maiana fragmenta eruta sunt *δυσῖν* habet 29. 1. e. 2. et 37. 4. 7; sed pro omnibus est disertum lexicographi testimonium.

CAPUT QUINTUM.

Pergam emendare locos complures, quorum corruptelae paulo videntur recentiores quam eae quas supra tractavi. Primo loco commendabo Casauboni coniecturam, qua vix alia possit esse evidentior et quae in ΒΕΚΚΕΡΙ editione primum in textum recepta est. Legimus 1. 56. 4 Hamilcarem cepisse in Sicilia ὄρος περίτομον, ἐξανεστηκὸς ἐκ τῆς περικειμένης χώρας εἰς ὕψος ἰκανόν. Τούτου δ' ἡ περίμετρος τῆς ἄνω τεφάνης οὐ πολὺ λείπει τῶν ἑκατὸν σταδίων· ὕψ' ἧς ὁ περιεχόμενος τόπος, εὐβάτος ὑπάρχει καὶ γεωργήσιμος, θανασίμων δὲ θηρίων εἰς τέλος ἄμοιρος. Nemo facile dixerit quomodo planities illa possit esse εὐβάτος; quin montem fere ἄβατον fuisse patet ex verbis ipsis quae laudavi et confirmatur iis quae proxime sequuntur. Εὐβοτος legendum esse res ipsa clamat.

Improbavit populus Romanus pacem factam a Lutatio Consule sed misit decem legatos, qui παραγενόμενοι οὐδὲν ἔτι μετέθηκαν, βραχέα δὲ προσεπέτειναν τοὺς Καρχηδονίους, 1. 65. 2. Quid? legati nihil mutarunt et tamen graves conditiones pacis fecerunt etiam graviore. Credat Apella. Equidem in posterum legam οὐδὲν ἔτι μετέθηκαν, h. e. nil remiserunt et assentior REISKIO corrigenti τοῖς Καρχηδονίοις.

In 2. 11. 4 offendor. Cn. Fulvius Corcyram navigat ut propius cognoscat ea quae Demetrius erat pollicitus. Ὁ γὰρ Δημήτριος ἐν διαβολαῖς ὦν καὶ φοβούμενος τὴν Τεῦταν ἐπέμπετο πρὸς τοὺς Ῥωμαίους. Quis admonitus non statim corriget ἐπέμπετο? Sic saepe tempus plusquamperfectum, cuius frequens usus est apud Polybium, oblitteratum est. Sic 2. 65. 6 male editur: Ὁ δὲ Κλεομένης προσδοκῶν τὴν ἔφοδον τὰς μὲν ἄλλας τὰς εἰς τὴν χώραν εἰσβολὰς ἠσφαλίσατο φυλακαῖς pro ἠσφάλισο, quod rei ratio suadet. Illud ipsum recte legitur 5. 43. 6. Contrarium vitium deprehendi 15. 23. 9: πρῶτον μὲν προσηγάγετο τὴν Λυσιμαχέων πόλιν, δευτέραν δὲ τὴν Καρχηδονίων, τρίτην δὲ τὴν Κιανῶν ἐξηνδραπόδισο, ubi emendandum est ἐξηνδραποδίσσατο. Creber librorum error inde natus est quod α littera indicabatur lineola ducta supra consonantem proxime antecedentem. Hinc obiter idem vitium exime e Lys. c. Agor.

35: ἐπειδὴ τοίνυν οἱ τριάκοντα κατεσάθησαν (lege κατέγησαν) εὐθέως κρίσιν τοῖς ἀνδράσι τούτοις ἐποίουν ἐν τῇ βουλῇ, ὁ δὲ δῆμος ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἐν δισχιλίοις ἐψηφίσατο, ubi verius est ἐψηφίσατο.

Dubito an 2. 17. 6 ferri possit πολὺν τινα πεποιήνται λόγον καὶ πολλὴν διατίθενται τερατεῖαν. Conicio: διατέθενται, nam sic solet Noster, vide modo quam perpetuae sint tales loquendi formulae 7. 7. 1; ubi ea ipsa verba quae ex secundo libro laudavi eodem ordine emendate scribuntur.

Bis leviter corruptum est 2. 45 4: ὑπέλαβον . . . ῥαδίως καταγωνίσασθαι τοὺς Ἀχαιοὺς, ἐν καιρῷ συνεπιτιθέμενοι, καὶ πανταχόθεν περισήσαντες αὐτοῖς τὸν κίνδυνον. Requiro ῥαδίως ἄν, sed de hac correctione infra erit dicendi locus et συνεπιθέμενοι, sicut BEKKERUS iam correxit.

Contra consuetudinem POLYBII in talibus 5. 48. 11 legitur τὴν τῆς χώρας ἀρετὴν, εἰς ἣν ἐπεβάλετο κατιέναι, quum significatione neutra quae dicitur loqui amat καθιέναι, vide modo huius capituli quartam paragraphum et 5. 80. 4. Egit de hac re REISKIUS pag. 223. cf. pag. 527.

Novo argumento confirmare lubet emendationem REISKII, quam BEKKERUS quoque amplexus est. In 5. 30. 4: καιρῷ γὰρ πεισθέντες ἡμύνατο σὺν καιρῷ τοὺς βλάψαντας. Quod ibi correctum est πεισθέντες ita demum evidens videbitur, si contuleris 4. 76. 6 et 6. 38. 1 ubi πεισθείσας et πεισθείσας, πεπεισμένους et πεπεισμένους itidem confunduntur.

Vulgata bene habet 5. 77. 7: τοὺς δοκοῦντας πόλεσιν ἢ λιμένεσιν ἡλαττῶσθαι τι διὰ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, ubi SCHWEIGHAEUSERUS perperam coniecit λειμῶσιν, nam etsi hoc vocabulum primo adspectu habeat quod placeat, tamen vulgata non sollicitanda est. Primum tenendum est Lilybaei, Tarenti, Novae Carthagini promiscue λιμένα et λιμένας memorari; tum usus vocabuli λιμένες aliis locis permultis abunde docet hic quoque recte locum tenere. Quaero enim cur hic improbandum foret, cum sine offensione legatur 5. 11. 3: τὸ μὲν γὰρ παραιρεῖσθαι τῶν πολεμίων καὶ καταφθεῖρειν Φρούρια, λιμένας, πόλεις, ἄνδρας, ναῦς, καρπούς. Praeterea multo magis intererat Hannibalis sibi conciliare Italiae populos, qui mare accolerent quam mediterraneos, quorum agris vel invitis possessoribus, usus erat. Quanta

suis rebus accessio expugnatum Tarentum fuerit, quis nescit. Cogita porro Xenophontis dictum Hier. 4. 7: ὁ τύραννος ἐπιθυμῆ ἢ πόλεων ἢ χώρας πολλῆς ἢ λιμένων ἢ ἀκροπόλεων. Eodem modo legitur: 5. 54. 7: δεσπόζοντες τῶν ἐπιφανεστάτων πόλεων καὶ τόπων καὶ λιμένων; 17. 2. 4: τῶν ἐμπορίων καὶ λιμένων; 20. 5. 3: ἔφασαν αὐτὸν δέξασθαι καὶ ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς λιμέσιν. Ἦντιν subdubito de 7. 9. 2 ubi in foedere Philippi regis cum Hannibale in iureiurando in Codicibus legitur ἐναντίον ποταμῶν καὶ δαιμόνων καὶ ὑδάτων, unde Casaubonus effecit quod nunc vulgatur λειμώνων. Multo magis probo id quod Gronovius coniecit: λιμένων, nam mira est illa pratorum mentio inter amnes et aquas. Portus hic recte dicuntur, ut videtur: coniunguntur cum fluminibus: 6. 17. 2: ποταμῶν, λιμένων, κηπίων, μετὰλλων et 56. 2. 3 in formula deditiois: ποταμοὺς, λιμένας, ἱερὰ, τάφους. Nonnihil offensionis hoc vocabulum habet in eadem foederis formula 7. 9. 8: χωρὶς βασιλέων καὶ πόλεων καὶ λιμένων, πρὸς οὓς ὑμῖν εἰσὶν ὄρκοι καὶ Φιλίπποι. In tali re non πόλεις καὶ λιμένες coniungi solent, sed πόλεις καὶ ἔθνη. In § 16 legitur χωρὶς βασιλέων καὶ πόλεων καὶ ἐθνῶν, πρὸς ᾧ unde corrigenda nona paragraphus, ubi illud ipsum legitur, nisi quod in fine addatur πρὸς οὓς, quod non magis ferri potest quam § 6: πάσας πόλεις καὶ ἔθνη πρὸς ἅς, quod emendavit Reiskius, restituens πρὸς ᾧ, sicuti optime legitur in eadem formula 22. 26. 24. Praeterea πόλεις et ἔθνη coniunguntur quoque 17. 1. 4 et 18. 50. 5. Neque tamen habeo quod loco quem laudavi 7. 9. 8 pro λιμένων probabiliter restituam; Gronovius voluit δήμων, sed hoc quidem incertum est. Neque tamen sine animadversione dimittendus est locus, quem modo excitavi, 5. 11. 3: καταφθεῖρειν Φρούρια, λιμένας, πόλεις, ἄνδρας, ναῦς, καρπούς. Hic quis ferat vocabulum ἄνδρας? Qui meminerit δρ et ορ interdum confundi et δρᾶν et ορᾶν promiscue a librariis exarari, sponte incidet in id quod verum est ἀγοράς. Etenim λιμὴν et ἀγορὰ perpetuo coniunguntur. Dem. Ol. I. § 22 de Thessalis: οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν καρποῦσθαι, nisi forte locus minus aptus est ad probandum id quod dixi, nam non inepte suspicari quis posset καὶ τὰς ἀγορὰς interpolatori deberi. Galenus enim vol. 4. p. 296. 53, (locum debeo Henrico Stephano) Θετταλοὺς τὴν

ὅφ' ἡμῶν προσαγορευομένην ἀγορὰν λιμένα ὀνομάζειν tradit, cuius rei causa et per se non obscura est et patet e Xenoph. Vectigal 4. 40: *increscent, inquit, reditus διὰ τὸ ἐν λιμένι καὶ τὰς ἀγορὰς αὐξάνεσθαι*. Sed fieri sane potest ut Demosthenes ipse Thessalorum vocabulum interpretatus sit.

Non intelligo quod legitur de Hannibali 5. 79. 1; Ἄννιβας δ' ἐπιμελῶς ἐξητακῶς τεναγῶδεις καὶ σερευοὺς ὑπάρχοντας τοὺς κατὰ τὴν δίοδον τόπους. Hannibal tunc in Etruriam descensus erat neque ipse dux tantum sed quivis militum iam sciebat iter fore per nulla loca *solida* sed ὑφεωρῶντο βάραθρα καὶ τοὺς λιμνώδεις τῶν τόπων. Via, per quam exercitum ducturus erat, paludibus erat obsita et angusta; hinc Carthaginenses ierunt longo agmine, ut Polybius et Livius suo quisque modo descripserunt. Verius igitur erit *τεναγῶδεις καὶ σερευοὺς ὑπάρχοντας*. Cf. 5. 45. 10.

De C. Tarentio Varrone legimus 5. 116. 13: *ἀνὴρ, αἰσχροὺς μὲν τὴν ψυχὴν, ἀλυσιτελῆ δὲ τὴν ἀρχὴν τὴν αὐτοῦ τῆ πατρίδι πεπονημένος*. Hand paullo melius intelligo *Φυχὴν*, h. e. vir cuius fuga turpis, imperium exitiale patriae fuerunt. Idem vocabulum corruptum est 26. 3. 11: Ῥωμαῖοι. . . ψυχῆ χρώμενοι λαμπρᾶ καὶ προαιρέσει καλῆ ubi requiro *τύχη*. Polybio *τύχη λαμπρά* tritum est, cf. 11. 19. 5.

Absurdum est 4. 56. 4: ἦσαν γὰρ οἱ Σινωπεῖς ἐν ἀγῶνι, μὴ πολιορκεῖν σφᾶς ὁ Μιθριδάτης ἐγχειρήσῃ. *Melus* non est ἀγῶν sed ἀγωνία; scribe igitur ἀγωνία. Paullo infra 4. 62. 4 Bekkerus rectissime recepit lectionem Codicis Florentini, qui sicuti diximus e Vaticano Codice descriptus est: *πλήρεις ἐλπίδων κενῶν*, non *καινῶν*.

Improbo 4. 64. 6: *παρήγγειλε τοῖς πελτασταῖς πρώτοις ἐμβάλεῖν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ποιεῖσθαι τὴν ἐκβασιν ἀθρόους*. Necessarium est *ἐμβάλλειν*, sicuti recte legitur 10. 14. 9. De hoc vocabulo egit Reiskius pag. 175. Activum est *ἐμβάλλειν*. Sic 2. 7. 10: οὐδὲν ἐποίησαντο προουργαίτερον τοῦ παροπλίσαντας αὐτοὺς ἐμβάλεῖν εἰς πλοῖα.

De Eleis legimus 4. 75. 7: Ἐνιοι αὐτῶν οὕτω φέρουσι τὸν ἐπὶ τῶν ἀγρῶν βίον, ὥστε τινὰς ἐπὶ δύο καὶ τρεῖς γενεάς, ἔχοντας ἰκανὰς οὐσίας, μὴ παραβεβηκέναι τὸ παράπαν εἰς Ἡλείαν. Τοῦτο δὲ γίνεται διὰ τὸ μεγάλην ποιεῖσθαι σπουδὴν καὶ πρόνοιαν τοὺς

πολιτευομένους τῶν ἐπὶ τὰς χώρας κατοικούντων, ἵνα τό τε δίκαιον αὐτοῖς ἐπὶ τόπου διεξάγῃται καὶ τῶν πρὸς βιωτικὰς χρείας μηδὲν ἐλλείπῃ. Primum secundum Polybii morem scribe παραβεβληκέναι non παραβεβηκέναι, sed de hac confusione infra dicam. Tum attendendum est Ἡλείαν esse nomen regionis, non urbis, quare Casaubonus coniecit εἰς μηδεμίαν πόλιν Ἡλείας. Hoc vero nimium est, nam, si lis orta esset, etiamsi Eleis non opus esset ius petere a magistratibus in ipsa urbe, ruri tamen ius dici non poterat sed in ceteris oppidis et foris et conciliahulis conventus agebantur. Suspisor vocabulum Ἡλείαν labem contraxisse cum legeretur EICHAΕΙΑΝ quod Polybius scripserat EICEKKAHCIAN, h. e. εἰς ἐκκλησίαν.

In 4. 77. 1: οὐ μόνον παρὰ τοῖς στρατευομένοις ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς λοιποῖς πᾶσι Πελοποννησίοις εὐδοκίμει, paullo melius videtur συστρατευομένοις.

Sine exemplo legitur 4. 78. 4: οὔτε γὰρ πόθεν, οὔτε τίς ἀνέθικεν, εὐρίσκεται τρανῶς. Expelle illud τρανῶς et restitue vocabulum creberrimi usus προφανῶς. Hic adiungam locos nonnullos unde patebit in Codice archetypo literam caninam per compendium ita fuisse implicitam praecedenti litterae, ut facile erraret indocta librariorum natio. Verba sunt ipsius Scipionis Aemiliani ad Polybium, 52. 9. 9: Τί δ' ὦ Πολύβιε, δύο τρώγομεν ἀδελφοί, καὶ διαλέγει συνεχῶς καὶ πάσας τὰς ἐρωτήσεις καὶ τὰς ἀποφάσεις ποιεῖ πρὸς ἐκεῖνον, ἐμὲ δὲ παραπέμπεις; Hic Reiskius admodum infeliciter coniecit: δύο μὲν σ' ἐρωτῶμεν ἀδελφοί, σὺ δὲ καὶ διαλέγει, sed SCHWEIGHAEUSERUS multo infelicius ineptum usum vocabuli τρώγειν defendit. Verum est δύο ὑπάρχομεν ἀδελφοί: cum scriptum esset δύο ὑπάρχομεν post υω evanuit υπ; quod erat αρχομεν videbatur esse τρχομεν, unde extuderunt vocabulum bene Graecum, sed quod hic nihil ad rem. Hinc repeto confusionem vocabulorum τρέπω et ερέφω, nam 35. 9 ἀποσρεψαμένων δε τὸν ἐνεσῶτα φόβον corrigendum existimo ἀποτρεψαμένων. Pari fere ratione δτρύνειν et δξύνειν confunduntur, de qua re Cobetus dixit in Variis lectionibus. Addam unum exemplum, ubi medicorum principi ipsi medico opus est. Legitur apud Hippocratem 654 41: Ἀπασα πρόφασις ἱκανὴ τὰς ὑσέρας παροτρῦναι, ἣν ἔχωστί τι Φλαῦρον: immo παροξῦναι. Non exputo quid sit 8. 19. 2: πρὸς τρόπον αὐτῶ

ubi ἀπῆρεν εἰς τὴν Χαλκίδα, σκήψεις τινὰς ἀλόγους πρὸς τὸν βασιλέα πορισάμενος mutandum est in εὐλόγους. Non obstant 5. 15. 9 et 10. 26. 4, sed conferri debent 2. 52. 5; 4. 4. 9 et 13. 8. 7; εὐλογος est speciosus atque hoc unice convenit. Itaque memor quam saepe α et eu confusa sint male edi suspicor 5. 67. 4: ὁ μὲν βασιλεὺς τὸ μὲν ἄρτι γεγυῶς ἀτύχημα καὶ προφανὲς ἀδίκημα περὶ τῆς ἐνεσώσεως καταλήψεως τῶν περὶ Κοίλην Συρίαν τόπων οὐ δεινὸν ἐνόμιζε κατὰ τὰς δικαιολογίας. Scio quidem multa docte afferri a Reiskio pag. 410 ad stabiliendum usum huius vocabuli ἀτύχημα. Concedo esse ubi rectissime veritas flagitium, scelus, et tamen hic malo εὐτύχημα, victoria. Loci quos Reiskius affert ita sunt comparati ut nihil valeant ad Polybium.

In 15. 3. 6 miror τοὺς μὲν λοιποὺς τῶν Αἰτωλῶν ἀνοδία καὶ προτροπάδην συνέβη φυγεῖν. Scribe ANOΔΙΑΚΑΙ et in unciali scriptura emicabit lectio ἀνοδίαις, vide 5. 23. 5; 8. 16. 6; 40. 2. 5 cet. nam sic saepissime legitur. Corrigen- dum quoque est 5. 19. 7.

Si primum correxero 5. 22. 7 inde satis evidens medicina parabitur duobus aliis locis, qui interpretes diu multumque torserunt. Legitur 5. 22. 7: ἀπελείπετο παρ' αὐτὴν τὴν παράρειαν ὑπὸ τοὺς λόφους τὴν δύναμιν ἄγοντας, δυσπαραβοηθήτους καὶ μακροὺς αὐτοὺς ἐν πορείᾳ παραδιδόναι τοῖς πολεμοῖσι. Apparet μακροὺς dici milites qui progrediuntur agmine longo et impedito. Hinc suspicari quis possit 5. 51. 2: δυσχερῶς ἐκμηρομένοις καὶ μακρῶς ταῖς δυσχωρίαις recte dictum esse et tamen secus est. Legendum est βραδέως, ut monstrabit simillimus locus 10. 51. 1: Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀντίοχον ἀσφαλῶς (1. ἀσφαλῶς μὲν, ut supra dixi) διέβησαν τὰς δυσχωρίας, βραδέως δὲ καὶ δυσχερῶς. Iam confer 4. 12. 11: συνθεασάμενος καὶ τούτους μακροὺς ἔντας ἐν πορείᾳ καὶ διαλελυμένους et videbis loco quem laudavi e quinto libro legendum esse: δυσπαραβοηθήτους καὶ μακροὺς ἑαυτοὺς ὄντας ἐν πορείᾳ π. τ. π. Nunc inspiciamus difficillimos locos 11. 16. 6 et 11. 16. 8. Prioris loci nullam scio certam correctionem. De Machanida ibi legitur: εἰ δὲ συλλογισάμενος τὴν δυσχερῆσαν τῆς τάφρου, κάπειτα μεταμεληθεὶς, καὶ δόξας ἀποδειλιᾶν, ἐκ παρατεταγμένων ἀπολύσει, καὶ μακρὰν αὐτὸν ἐμπειρίας διαβαλεῖ διότι χωρὶς ὀλοσχεροῦς

ἀγῶνος αὐτῷ (Philopoemeni) μὲν τὸ νικᾶν, ἐκείνῳ δὲ τὰναντία περιέξαι. Illud ἐμπειρίας διαβαλεῖ, quod quid sit nemo dicat, debetur ingenio CASAUBONI. Libri praebent ἐμπορεία διαβάλλει, unde SCHWEIGHAEUSERUS nescio quomodo extudit ἐν πορεία δούς, μεταβάλλει, sed praestat fateri locum laborare morbo, qui sanari nequeat. Paullo certiora proferri possunt de § 8: οἵτινες . . . τινὲς μὲν διὰ τόπους, οἱ δὲ διὰ πλῆθος, οἱ δὲ δι' ἄλλας αἰτίας, μακρὰν ἑαυτοῦς δόντες ἐμπειρίας, κατὰ τὴν ἀπόλυσιν δι' αὐτῶν τῶν οὐραγούτων ἤλπισαν οἱ μὲν προτερῆσειν, οἱ δ' ἀσφαλῶς ἀπολυθῆσεσθαι τῶν πολεμίων. Sic editur post CASAUBONUM, qui secutus est Codices Regios et Mediceum, qui, ut obiter hoc moneam, multo est deterior Codice Florentino, qui fluxit e Codice Vaticano; hi autem habent δ' αὐτοῦς δόντες ἐμπορεία. Sed memorabilis scriptura notatur ex antiquissimo Codice Urbinate, quocum conspirant alii, inter quos Augustanus est. Hi habent: δ' αὐτοῦς δόντας ἐμπορεία, non δόντες. Hos secutus locum sic refingo: μακροῦς αὐτοῦς ἰδόντες ὄντας ἐν πορεία, quod et facile est intellectu et bene Graecum et a Codicum vestigiis non nimis recedit. Sequitur quod ad sextam paragraphum attinet hoc saltem constare ἐν πορεία legendum esse. Multiplex corruptela arguit librarios hanc locutionem ignorasse.

PLUTARCHUS et POLYBIUS alicubi diversa tradunt, sed ita ut, una litterula demta, conciliari possint. Legitur 5. 37. 5: Ὁ δὲ Κλεομένης ἀπαντήσας, τὸν μὲν Ἀρχίδαμον ἐπανείλετο, τοῦ δὲ Νικαγόρου καὶ τῶν ἄλλων τῶν συνόντων ἐφείσατο. Iam confer PLUTARCHUM in vita *Cleomenis* capite quinto: Οἱ δ' ἀνηρηκότες πρότερον τὸν Ἄγιν, αἰσθόμενοι τοῦτο, καὶ Φοβηθέντες μὴ δίκην δῶσι, τοῦ Ἀρχιδάμου κατελθόντος, ἐδέξαντο μὲν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν παραγεγόμενον κρύφα καὶ συγκατήγον, εὐθύς δ' ἀπέκτειναν, εἴτ' ἄκοντος τοῦ Κλεομένου, ὡς οἴεται Φύλαρχος, εἴτε πεισθέντος ὑπὸ τῶν Φίλων. Vides POLYBIUM, ut saepe, reicere narrationem PHYLARCHI, quem novimus in opere suo Cleomeni insigniter favisse, sed hoc tamen constare Archidamum quum clam intrasset urbem, postea fuisse interfectum. Non potuit igitur Cleomenes caedem perpetrare ἀπαντήσας, sed legendum est ἀπατήσας. Vocabula ἀπαντᾶν et ἀπατᾶν tam saepe confunduntur ut SCHWEIGHAEUSERUS ad 22. 9. 6 annotare potuerit Ba-

varicum Codicem loco ἀπαντᾶν pro more exhibere ἀπατᾶν. Notum est apud Romanos haud secus quam apud Graecos nasalem litteram saepe indicari lineola ducta supra praecedentem vocalem. Magnopere hic mos obfuit elegantiae loci cuiusdam ex OVIDII *Tristibus* III. 28:

Undaque non udo sub pede summa fuit.

Qui OVIDIUM novit, mecum probabit *Udaque*.

PLUTARCHUM non deponam de manibus, nisi collato alio loco ex eadem *Cleomenis* vita capite 55. POLYBIUS *Cleomenis* verba refert haec 5. 37. 10: Ἐβουλόμην ἄν σε καὶ λίαν ἀντὶ τῶν ἱππων κιναίδους ἄγειν καὶ σαμβύκας (hanc formam unice probat L. DINDORFIUS in nova editione thesauri HENRICI STEPHANI, POLYBII editores praeferunt σάμβυκας)· τούτων γὰρ ὁ νῦν βασιλεὺς κατεπείγεται. Apud PLUTARCHUM laudato loco haec verba traduntur: Ἐβουλόμην ἄν, σε μᾶλλον ἤκειν ἄγοντα σαμβυκισρίας καὶ κιναίδους· ταῦτα γὰρ νῦν μάλιστα κατεπείγει τὸν βασιλέα. Hinc suspicio mihi nata est apud POLYBIUM quoque legendum esse σαμβυκισρίας, nam, etiamsi verissimum sit quod SCHWEIGHAEUSERUS contendit, σαμβύκας dici posse pro σαμβυκισρίας, sicuti recentiorum linguis saepissime instrumentum musicum dicatur pro homine qui eo canere didicerit, hoc tamen nil ad nostrum locum, nam si quae sambucistriae (Latino vocabulo LIVIUS utitur 59. 6) in Aegyptum venirent, quaestum quidem facturae erant sed non adeo artis suae speciminibus edendis. Nec PLUTARCHUS ut hoc utar in *vita Antonii* 9 dicere potuisset: οἰκταὶ χαμαιτύπαις καὶ σαμβύκαις ἐπισαθμευόμεναι, pro eo quod editur σαμβυκισρίαῖς. Scio quidem contra laudari PLAUTUM qui in *Stich.* vs. 380 FLECK. habet:

Poste, ut ocepi narrare, fidicinas, tibicinas,

Sambucas advexit secum forma eximia. *Ge. Eugepae.*

Sed illae sambucae eximia forma nequaquam ferendae sunt, nisi Romani sibi sumserint in Graeco vocabulo, quod Graeci ipsi quot quidem sermonem suum intelligerent, nequaquam tulissent. Itaque suspicor legendum esse:

Sambucistrias advexit forma eximia. *Ge. Eugepae.*

Verum hoc obiter. Marcelli iocum 8. 8. 6 quem exscripsit ATHENAEUS 14. p. 634 et quem paullo aliter PLUTARCHUS tradit.

in *vita Marcelli* c. 17 non intelligo nec habeo quod dicam de sambucis quae ibi memorantur.

In 5. 44. 8: τοῖς δὲ πρὸς τὰς δύοσις μέρεσι κειμένοις paullo magis ex consuetudine Polybii foret: κεκλιμένοις.

Septimi libri 7. 7 grave vitium inest. Ὅσῳ γὰρ ἂν τις εὐλογώτερον καὶ περὶ ταῦτα (REISKIUS καὶ περιττότερον) τὸν ἀναπληροῦντα τὰς βίβλους καὶ τὸν ἐπιμετροῦντα λόγον τῆς διηγήσεως εἰς Ἱέρωνα καὶ Γέλωνα διάγοιτο. Immo legendum est διάθοιτο, cf. modo 15. 54. 1: τὸν ἐπιμετροῦντα λόγον διατιθέμενοι et sic saepissime loquitur Noster. Mox sequitur 7. 9 foedus in quo iam plura correximus. Sub finem ibi legitur: Ἐὰν δὲ δοκῇ ἀφελεῖν ἢ προσθεῖναι: ex constanti norma emendandum est: Ἐὰν δέ τι δοκῇ.

Corrigendum 9. 11. 12 ubi POLYBIUS memorat τὴν ἔμφυτον Φοίνιξι πλεονεξίαν καὶ Φιλαρχίαν, cuius exemplum citatur Hasdrubal Gisconis filius, qui ab Indibile Hispanorum regulo pecunias flagitasset. Verum hoc non est signum Φιλαρχίας sed Φιλαργυρίας. Rectissime 8. 1. 5: Archidamus, ὑπιδόμενος τὴν Κλεομένους Φιλαρχίαν ἔφυγεν ἐκ τῆς Σπάρτης: Lacedaemoniis Φιλαρχία omnium malorum causa fuit, 6. 49. 3, nam illo loco non agitur de Φιλοχρηματίῃ ut est in noto versiculo; neque Φιλαρχία obfuit Lacedaemoniis tantum, sed propemodum omnibus, 6. 57. 6, sicuti 37. 1. b. 1. Atheniensium Φιλαρχία perstringitur. Summo iure in Massinissam Φιλαρχίας crimen coniicitur, 15. 5. 6. Verum Carthaginensium notari solet Φιλαργυρία. Hannibalem et Magonem Φιλαργύρους fuisse docemur 9. 25. 1 et 4; Πλεονεξία καὶ Φιλαργυρία sunt crimina principum in civitate virorum, 6. 8. 5; Φιλαρχία est vitium ipsarum civitatum et regum aut si quis in libera civitate regnum affectet, unde Hasdrubalis πλεονεξία καὶ Φιλαρχία recte dicitur 3. 8. 1; sed Scopas et Alexander Aetolus fuerunt et dicuntur Φιλάργυροι, 19. 38. 1 et 22. 9. 16.

Correcto levi vitio 9. 30. 6 ubi pro δεῖν necesse est δεῖ, propero ad decimum librum, in quo 7. 6: τὸ μὲν πρὸς πάντα ἄμα κινδυνεύειν τελέως nihil in fine excidere potuit praeterquam ἐπισφαλές, quod REISKIUS iam vidit pag. 512. Idem vocabulum restitutum velim 26. 3. 9: διὰ τὸ τετηρηκέναι τὴν πίσιν ἐν ἐπιφανεστάτοις καιροῖς, ubi coniicio ἐπισφαλές

ῥάτοις. Significatione non diversa est σφαλερόν quod reddam DEMETRIO PHALEREO, quem laudat POLYBIUS 29. 6. c. 2: γνοίητ' ἂν ὡς τὸ τῆς τύχης χαλεπὸν ἐνταῦθα, ubi de rerum humanarum inconstantia apposite dictum erit σφαλερόν. Verum ad hunc locum infra redibo.

Mendum in aprico est 10. 24. 8; ἐκεῖνος ὁ τόπος ὑπάρχων ἐγκωμιασικός. Coniicio τρόπος, ut 1. 2. 8; 9. 1. 4; 29. 6. a. 4; 59. 1. a. 4, alibi. Vocabula confunduntur quoque 5. 60. 7 et 7. 15. 5. Querela est Rhodiorum 31. 7. 12: τοῦ γὰρ ἐλλιμενίου κατὰ τοὺς ἀνώτερον χρόνους εὕρισκοντος ἑκατὸν μυριάδας δραχμῶν, νῦν εὖροι κατὰ πεντεκαίδεκα μυριάδας ὥς καὶ λίαν ὧ ἄνδρες Ῥωμαῖοι τὴν ὑμετέραν ὄργην ἤφθαι τῶν κυρίων τόπων τῆς πόλεως. Quicunque ad haec accurate attendet animum, emendabit πόρων.

Memini me supra laudare locum ubi στ abiisset in π, cum pro *σρεβλωθέντες* inveniremus in Codice *προβληθέντες*; idem vitium occurrere videtur 11. 1. 5, nam quod ibi legitur *ποιήσας ἐν βραχεῖ χώρῳ τὴν ὅλην δύναμιν*, suspicor esse corruptum pro *σήσας*. Eodem modo 2. 34. 5: *Κλασιδίον* in Codicibus fit *Καπίδιον*.

Dubito de 11. 25. 4: *πρὸς μὲν γὰρ τὰς ἔξωθεν ἐπιβουλάς καὶ πολέμους πρόχειρος ὁ τόπος τῆς παρασκευῆς καὶ βοηθείας τοῖς ἐφιστάνουσιν*, ubi praefero *ἐπιβολάς*; sicuti contrario vitio male editur 2. 36. 6: *οἱ μὲν γὰρ ἐπεβούλευον . . . οἱ δὲ Ῥωμαῖοι . . . θεωροῦντες αὐτῶν τὰς ἐπιβολάς*, ubi verbum quod praecedat satis indicat quid legendum sit.

Corruptum est quod Scipio dixisse fertur in oratione ad milites 11. 29. 10: *Καθάπερ γὰρ τῆς θαλάττης ἢ μὲν ἰδία φύσις ἐστὶν ἀβλαβῆς τοῖς χρωμένοις καὶ εἰσισμός, ὅταν δ' εἰς αὐτὴν ἐμπέσῃ τὰ πνεύματα βία, τοιαύτη φαίνεται τοῖς χρωμένοις, οἳ οἱ τινες ἂν ὧσιν οἱ κυκλοῦντες αὐτὴν ἄνεμοι κτέ.* Hic quod REISKIUS invenerat *κυκῶντες* pag. 557 mox nescio quare abiecit. Verissimum illud esse ostendit 22. 14. 11: *ἐπειδὴν ἄνεμοι παρὰ φύσιν ἀναγκάσωσι κινεῖσθαι κτέ.* Utrumque locum LIVIUS vertit, hunc 58. 10, illum 28. 27 in hunc modum: »multitudo omnis, sicut natura maris per se immobilis est, venti et aurae *cient*; ita aut tranquillum aut procellae in vobis sunt.»

Aliam iuvat commendare coniecturam REISKII 15. 6. 8: τῷ

πειραν εἰληφένκι δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων ὡς μετὰ θετός ἐστιν ἢ τύχη, ubi vir in paucis ingeniosus suspicatur εὐμετάθετος. Quis punctum temporis dubitasset amplecti certissimam emendationem si laudare potuisset quod postea demum dederunt fragmenta Vaticana 29. 6. c. 1, ubi legimus Demetrium Phalereum voluisse ὑποδεικνύναι τοῖς ἀνθρώποις τὸ τῆς τύχης εὐμετάβολον;

Παρὰ τὴν ἱστορίαν dictum est 15. 9. 4 de Hannibale et Scipione: Οὔτε γὰρ δυνάμεις πολεμικωτέρας, οὔθ' ἡγεμόνας ἐπιτυχέστερους τούτων, καὶ μᾶλλον ἀθλητάς γεγονότας τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων, εὔροι τις ἂν ἐτέρους. Fuerint omnibus ἐπικυδέστεροι; non repugno, sed Hannibal ex Italia profugus non fuit ceteris ἐπιτυχέστερος. Idem vocabulum periit 5. 96. 7: τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἰβηρίαν ἀπὸ τούτων κυδέστερας εἰλήφει τοῖς Ῥωμαίοις τὰς ἐλπίδας, ubi ex usu POLYBII necessarium est ἐπικυδέστερας, quod pulidum foret multis exemplis demonstrare velle.

Quod legitur 15. 32. 6 τοῦ πλήθους ἐπ' οὐδὲν δυναμένου πέρας ἀπερῆσασθαι τὴν ὁρμὴν explicationem admittit et tamen malo ὁρμῆν, collato simillimo loco 25. 15. 2. Vocabula confusa sunt in Codicibus 15. 17. 2.

Sequitur 15. 33. 9 ubi ferri nequit: αἰὲ δὲ τοῦ πεσόντος τὰ μέλη διέσπων, ἕως ὅτου κατελώβησαν πάντας αὐτούς, quod tum demum bene dictum foret, si scriberetur κατελωβήσαντο, sed malo κατεκολόβωσαν. Simplex verbum legitur 1. 80. 13; compositum etsi fere extra usum est, nihil offensionis tamen habere videtur. Λωβᾶσθαι legitur 4. 18. 9 et διαλωβᾶσθαι 11. 4. 1, sed ipsi hi loci monstrabunt illud verbum a laudato loco fere esse alienum.

Facillima est emendatio 15. 35. 2: ubi de Agathocle: κερამεὺς ὑπάρχων καὶ καταλιπὼν τὸν τροχὸν, πηλὸν καὶ τὸν κἀπνόν. Legendum est τὸν πηλόν. Ad auctoritatem CASAUBONI accedit POLYBII testimonium qui 12. 15. 6 idem narravit, quo loco librarii nihil peccarunt.

E Codice Escorialense quodam ante hos octo annos erutum est fragmentum POLYBII quod pertinet ad librum quintum decimum de quo in superioribus sermo fuit. Fluxit e Codice qui continebat Constantini titulum *de Insidiis* et complectitur

descriptionem turbarum quas in Aegypto excitavit caedes Ptolemaei Philopatoris. Primum prodiit in secundo volumine fragmentorum Historicorum Graecorum, quae Parisiis edidit CAROLUS MUELLERUS. De Ptolemaeo ibi legitur: *συνῆγε πότους ἐπιμελῶς, καὶ παρὰ τὰς συνουσίας τὰ μὲν ὑπὸ τῶν πρὸς χάριν λεγόντων ἐκκηλούμελος, τὰ δὲ ὑπὸ τῆς ἰδίας ὀρυμῆς, ἅτε νέος ὦν κτέ.* Illud *ἐκκηλούμενος* debetur editori; Codex exhibet *ἐκκηλούμενος*. Sed verbum *ἐκκηλεῖν* nullibi exstat, nisi quod apud HESYCHIUM CASAUBONUS *ἐξεκλήθησεν* reponi voluerit pro *ἐξεκελέμησεν*, quamobrem MUELLERUS addit forte *ἐκκινούμενος* verum esse. Mihi secus videtur; vide quam saepe confusa fuerint vocabula *αἰκάλλειν* et *ἐκκαλεῖν*. Sic apud SOPHOCLEM in *Oedipode Rege* vs. 597.

νῦν οἱ σέθεν χρῆζοντες ἐκκαλοῦσί με,
nescio uter Dindorfiorum felicissime rescripsit *αἰκάλλουσι*. POLYBIO verbum in deliciis est. Sic 5. 56. 1: *ἠναγκάζοντο πάντες αἰκάλλειν τοὺς περὶ τὴν αὐλήν* debemus Codici Vaticano eiusque apographis; ceteri habent, quod nemo mirabitur, *ἐκκαλεῖν*. Quae sit prima vocabuli significatio ostendit AELIANUS in *Historia Animalium*, ostendit Aristophaneus versiculus:

ἦκαλλ', ἐθώπευ', ἐκολάκευ', ἐξηπάτα,

et luculentius etiam POLYBIUS ipse 16. 24. 5: *ἐνίους παρὰ φύσιν αἰκάλλων διὰ τὸ λιμώττειν τὸ εἰσάγεμα.* Mox sequitur *ὁπότε μὲν τι δοῖεν ἔσαινεν, ὅτε δὲ μὴ δοῖεν, ὑλάκτει.* Itaque pro *ἐκκηλούμενος* quod Escorialensis Codex habet, coniiicio legendum esse *αἰκαλλόμενος*.

Absurdum est quod vulgatur 18. 20. 5: *Διὸ καὶ θαυμάζειν ἔφη πῶς μετέχοντες τότε τοῦ περὶ τῆς διαλύσεως συλλόγου, νῦν ἀκαταλλάκτως ἔχουσιν,* ubi reponendum est *μετασχόντες*. Luculentissime hoc docere poterit 9. 52. 11: *πρέπον ὑμῖν ἐστὶ καὶ συμφέρον, ἀκούσαντας τῆς ἐπιφερομένης τοῖς Ἑλλησι περιπέσεως καλὸν τι βουλευσασθαι καὶ πρέπον ἑαυτοῖς, μετασχόντας ἡμῖν τῶν ἐλπίδων,* ubi legendum est *τῶν αὐτῶν ἐλπίδων*, sicuti tertia paragrapho legitur *μετέχοντες δὲ σχεδὸν αἰεί ποτε Μακεδόσι τῶν αὐτῶν ἐλπίδων,* ubi pari modo in simili re POLYBIUS dedit *μετασχόντες*. Si quis dubitat an recte αὐτῶν inseruerim, conferat 9. 59. 6 et 10. 57. 6.

Eumenes de patre 22. 5. 5: *σχεδὸν πάντων τῶν κατὰ τὴν*

Ἀσίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα μενόντων, εὐγενέστατα διεφύλαξε τὴν Φιλίαν ἕως τῆς τελευταίας ἡμέρας. REISKIUS mendum subesse sensit et coniecit πολεμούντων, δυσμενούντων, ἀντιβαινόντων, μελλόντων, quarum coniecturarum nulla placuit SCHWEIGHAEUSERO, qui iudicabat vulgatum ferri posse. Videant palaeographicae artis periti an probari possit quod optime hic convenit βασιλευόντων.

Legimus 22. 20. 5 Eposognatum regulum Gallorum legatos misisse Cn. Manlio Consuli Romano, qui eum hortarentur ne aggrediretur Tolistobogios, διότι πρεσβεύσει πρὸς τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν Ἐποσόγνατος, καὶ ποιήσεται λόγους ὑπὲρ τῆς Φιλίας καὶ πείσεσθαι πρὸς πᾶν αὐτοὺς παραστήσεται τὸ καλῶς ἔχον. In URSINI Codice legebatur πεσεῖσθαι, unde URSINUS effecit πείσεσθαι. Melius REISKIUS quem postea in adnotationibus secutus est SCHWEIGHAEUSERUS, legit πέπεισαι . . . παραστήσεσθαι. Sed vitium etiam levius est: lege πεπεῖσθαι . . . παραστήσεσθαι, quibus non opus est interprete. Eandem constructionem videbis 4. 17. 8 et 51. 19. 7.

In 22. 24. 1 memorantur legationes συμφοροῦσαι τεφάνοους τῷ Γναίῳ: verius putem συμφέρουσαι. Contra 6. 23. 1 legimus hastatos φέρειν πανοπλίαν et μάχαιραν, § 6. Malim cum 6. 22. 1 restituere φορεῖν et φορεῖ.

POLYBIUS adscripturus formulam foederis quod ictum est inter Romanos et Antiochum, licebit, inquit 22. 25. 10, ἐξ αὐτῶν τῶν ἐγγράπτων ποιῆσθαι τὰς διαλύσεις. Si quis hoc sibi intelligere videtur, ei molestus non ero; equidem tamen praeferam διαλήψεις, quae est Nostri consuetudo in talibus. Confer, si tanti est, 3, 4. 1; 3. 64. 5; 3. 70. 5; 5. 35. 7, cet.

Libro vigesimo tertio offendi duo nomina corrupta. Alterum est 23. 1. 6 ubi pro Ῥωσιτέλης cum REISKIO legere malo Σωσιτέλης; alterum 25. 15. 1: κοσμοῦντος ἐν Γορτύνη Κύδα τοῦ Ἀντιτάλκους, ubi coniicio Ἀντάλκους, unde Antalcidas est patronymicum.

De Lucio Aemilio est 29. 6. 12: καίτοι γε πολλοὺς οὐ μόνον θεθαμένους ἀλλὰ καὶ χειρισάμενος ἀγῶνας, εἰ καὶ τις ἄλλος. Levissima mutatione pro aoristo perfectum reponendum est: κεχειρισμένος.

REISKIO obtemperandum est 50. 1. 1: ἔχων μὲν πρόφασιν, εἰ καὶ μὴ τὸ κατὰ τοὺς Γαλάτας ἐγεγόνει σύμπτωμα περὶ τὴν βασιλείαν, ὅλως ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἰώμην, ubi reponit ὁμως.

Incredibile dictu est 50. 4. 5 pro ὡς καὶ Φαιὰ βαλεῖν ἰμάτια URsinum iam correxisse λαβεῖν et tamen BEKKERUM emendationem evidentem et necessariam primum in textum recepisse. Hinc mirandum est eum sprevisse VALESII coniecturam qui 8. 13. 3: μεταλαβὼν δὲ τὴν ὑπόθεσιν, τὰς Φιλίππου πράξεις προὔθετο γράφειν, pro μεταλαβὼν commendavit μεταβαλῶν. Vide modo septimam paragraphum ubi de eodem THEOPOMPO, quem ibi POLYBIUS acerbissime exagitat, recte dicitur μετέβαλε τὴν ὑπόθεσιν. Quid sit μεταλαμβάνειν in tali re docebit 29. 9. 1. Eiusdem generis vitium me observare meminī apud LIVIUM 6. 17. Non *observatam* esse memoriam noctis illius, quae paene ultima nomini Romano fuit. Confer 30. 52: simul laeta simul tristia *obversabantur*, et mecum rescribes, litterarum ordine immutato, non *observatam*, sed *obversatam*. Addam paucos alios. Intellego 51. 9: Quum delectum consules haberent *pararentque*, sed non fero 26. 54: Qui eorum trans Tiberim emoti essent, ne ipsi posterive eorum uspiam *pararent* haberentve, nisi in Veiente aut Sutрино Nepesinove agro; verum videtur *ararent*. Contrario vitio 52. 15 memorantur Thessaliae urbes Phacium, *Iresiae*, Euthydrium. Nullas novi *Iresias*, sed inter Phacium et Euthydrium sitae fuere *Piresiae*. Labet proferre suspicionem ad ea quae leguntur 35. 53: Nec praesens omnium modo effusa laetitia est; sed per multos dies gratiis et *cogitationibus* et sermonibus revocata: vide an probari debeat quod mihi magno opere arri-det: *congratulationibus*.

Prorsus iocularis error est 51. 4. 4, ubi in splendidissimis ludis Antiochus dicitur equitasse ἵππον ἔχων εὐτελεῖ. De more regum et pro diei solemnitate habuit ἵππον ἐντελεῖ, opinor.

Interfecto Cn. Octavio, adiit Leptines Demetrium, 52. 7. 5: παρακαλῶν αὐτὸν μὴ δεδιέναι τὸν Γναίου Φόνον, μηδὲ βουλεύεσθαι μηδὲν δυσχερὲς κατὰ τῶν Λαοδικέων. Non intellego illud μὴ δεδιέναι: mihi verum videtur μὴ μετιέναι. Leptines Demetrium hortatus est ne persequeretur Octavii caedem, se enim sponte Romam profecturum esse.

Paenultimo libro 1. a. 1 vitium est. Ibi Polybius οὐ γὰρ ἀγνοῶ, inquit, διότι τινὲς ἐπιλήφονται τῆς πραγματείας, Φάσκοντες ἀτελεῖ καὶ διε... μένην ἡμᾶς πεποιῆσθαι τὴν ἐξήγησιν τῶν πραγμάτων. HEYSE primus edidit διεφθαρμένην; est tamen fere e coniectura, nam mediae litterae in Codice vix apparent. MAIUS ediderat διερρηγμένην, unde suspicatus eram verum esse διερριμμένην, quod nunc quoque non prorsus abiicio. Quarta paragrapho discimus quid sit τὸ διερριμμένον. De natura et situ locorum POLYBIUS pollicetur 5. 58. 3 se non διερριμμένως dicturum esse sed data opera in libro singulari, sicuti postea fecit libro trigesimo quarto. Contra 2. 65. 7. pro κόμας διερριμμένως CASAUBONUS vidit legendum esse διερρηγμένως, h. e. laniatas. Verum de hoc alii aliter iudicabunt. Illud est minus dubium corruptum esse ἀτελεῖ. Confer 53. 12. a. 5, unde intelligitur vitium de quo sermo fit, quum nempe rerum scriptor ut temporum ratio sibi constet, distrahit ea, quae natura coniuncta sunt, non facere narrationem ἀτελεῖ sed εὐτελεῖ: ἵνα μὴ εὐτελεῖ καὶ ἀσαφῆ ποιῶμεν τὴν διήγησιν. De hac confusione egit SCHWEIGHAEUSERUS Vol. V. pag. 277. Διακρίνειν et διευκρινεῖν, ἀτάκτως et εὐτάκτως, Φεύγειν et Φαγεῖν, ἀτυχία et εὐτυχία, cet. perpetuo confunduntur.

Ultro corrupti SCHWEIGHAEUSERUS 40. 1. 1: δοκῶν ἑαυτῷ παρακεχωρῆσθαι τὴν πρώτην ἡλικίαν, cum REISKIO fidem habuit qui pro ἑαυτῷ requirebat ἑαυτοῦ aut ἐκάσῳ, quorum in secundis curis hoc praetulit. Quantum erat videre verum esse παρακεχωρῆσθαι!

In 40. 2. 10 ferri nequit: τὴν τῶν οἰκετῶν ἀνάσασιν καὶ τὸν ἐπισυρμὸν βαρέως ἔφερον. Ad rem confer. 31. 28 et LIVII 59. 26 et scribe cum REISKIO ἀνάσασιν, quidquid dicat SCHWEIGHAEUSERUS, nam ἀνάσασις est neque τῶν ἄρτι ἡλευθερωμένων neque τῶν πρὸς τὴν ἐλπίδα ταύτην μεμετεωρισμένων.

In foedere quod Lutatius cum Carthaginiensibus icit 1. 62. 9 legitur: ἀργυρίου κατενεγκεῖν Καρχηδονίους Ῥωμαίοις ἐν ἔτεσιν εἴκοσιν δισχίλια καὶ διακόσια τάλαντα. Tum legimus 1. 65. 3 populum Romanum ad hanc summam adiecisse mille talenta. Deinde docemur 3. 27. 5 pacem inter utrumque populum his conditionibus convenisse: Ἐξενεγκεῖν Καρχηδονίους ἐν ἔτεσι δέκα

δισχίλια καὶ διακόσια τάλαντα, παραυτίκα δὲ δοῦναι χίλια, nempe ista mille talenta, quae ad summam a Lutatio constitutam populus adiecerat. Hoc enim suadet quod POLYBIUS tradit de foedere quod ictum est bello cum mercenariis militibus finito, in quo scriptum erat: Ἐκχωρεῖν Καρχηδονίους Σαρδόνος, καὶ προσεξενεγκεῖν ἄλλα χίλια καὶ διακόσια τάλαντα, cf. 1. 88. 12 et 5. 10. 5, ubi illud ἄλλα prorsus otiosum erit, si credemus Carthaginienses primo bello finito iis conditionibus pacem fecisse ut intra decem annos solverent talentum duo millia et ducenta et praeterea mille talenta statim conferrent. Necessae est statuere pacem convenisse hac conditione ut per decem annos (Lutatus scripserat viginti, sed populus graves conditiones fecit graviores) solverent vicena et centena talenta et praesens pensio esset talentum mille. Quod si probabitur sequetur Lutatium non imposuisse Carthaginiensibus talentum millia et ducenta, non δισχίλια καὶ διακόσια, sed χίλια καὶ διακόσια, quod 1. 62. 9 reponendum. Iis quae supra disputata sunt adstipulari videtur APPIANUS in *Sicil.* in it.

Corruptum iudico 1. 51. 7: παρὰ τὰς πύρνας καὶ τὸ πέλαγος ποιούμενος τὸν πλοῦν. Lege cum SCHWEIGHAEUSERO: καὶ κατὰ τὸ π.

Eodem libro 66. 7 non fero καθάπερ τὸν πρῶτον χρόνον ὑπῆρχον. Necessarium est πρὸ τοῦ. cf. 1. 72. 5.

In 5. 4. 5 leve vitium est: πρὸς δὲ τούτοις ὁμολογούμενον ἐδόκει τοῦτ' εἶναι καὶ κατηναγκασμένον ἅπασιν, ὅτι λοιπὸν ἐστὶ Ῥωμαίων ἀκούειν. Lege τὸτ'.

In 12. 11. 2 miror: Ὁ τὰς ὀπισθοδόμους γήλας καὶ τὰς ἐν ταῖς Φλιαῖς τῶν νεῶν προξενίας ἐξευρηκώς, Τίμαιός ἐστιν. Suspicio verum esse διευκρινηκώς, quod verbum de eodem Timaeo usurpatum invenies, 12. 26. d. 2: αὐτὸν δὲ μόνον ἐξητακέναι τὴν ἀκριβειαν καὶ διευκρινηκέναι τὰς ἐν ἐκάστοις ἰσορίας. De antiquis foederibus Romanorum cum Carthaginiensibus legimus doctissimos viros ἔνια μὲν μετ' ἐπιστάσεως διευκρινεῖν. Dubito de composito ἐξευκρινεῖν, 35. 2. 6; conferri potest 40. 10. 2.

Memoratos invenio 27. 7. 2 Persei legatos τοὺς περὶ τὸν Σόλωνα καὶ τὸν Ἰππίαν. Iam e 27. 1. 11 docemur fuisse Neonem et Hippiam viros nobiles Boeotos qui, quod societatis

ineundae cum Perseo auctores fuissent, patria pulsi fuerant. Videtur itaque pro Σόλωνα laudato loco Νέωνα legendum esse. Inter eos enim qui in Macedoniam se contulerant Neo nominatim refertur 27. 2. 8. Neque mirum est si Boeotis exsulibus Perseus tanquam legatis usus est, nam, qui hoc ager, plura exempla huius rei in excerptis de Legationibus observabit. Sic 51. 20. 8 Menyllus Alabandensis memoratur legatus Ptolemaei.

Non fero 27. 15. 13: οὐδὲν αὐτοῖς συνειδότες ἀλλότριον βουλευμένοις Ῥωμαίων. Lego: βουλευομένοις, cf. 29. 6. b. 1.

CAPUT SEXTUM.

Incredibile dictu est quam ingens sit numerus locorum, qui labem contraxerunt praepositionibus aut abiectis aut confusis. Neque mirandum est has voculas plerumque per compendia scriptas prae plerisque omnibus esse corruptas. Expromam aliquot locos qui inter se comparati docebunt quid quoque loco probandum sit. Initio operis 1. 1. 5 Polybius profitetur se demonstraturum quomodo orbis terrarum ὑπὸ μίαν ἀρχὴν ἔπεσε τὴν Ῥωμαίων, οὐχ ὅλοις πεντήκοντα καὶ τρισὶν ἔτεσιν. Horum verborum recordatur 6. 1. a. 5 sed ibi rectissime legitur ἐν οὐδ' ὅλοις, nam praepositio omitti non potest. Postea laetus vidi in collatione Heysiana, praepositionem revera addi in Codice Vaticano. Eadem praepositio periit 1. 40. 7: τινὰς μὲν τῶν εὐκινήτων πρὸ τοῦ τείχους παρέβαλε, ubi Casaubonium παρενέβαλε primus in textum recepit BEKKERUS. Recte quoque idem 5. 51. 13 e SCHWEIGHAEUSERI coniectura rescripsit Φάβον ἐνειργάσατο τοῖς ἐξῆς ποο εἰργάσατο. Male librarii 5. 27. 1: ἀπεχώρησε, καταλιπὼν τὸν Λεόντιον, ubi debebant ἐγκαταλιπὼν, nam si quis amicam aut quemvis alium in periculis non adiuvat, neque curat miserum hominem et inopem consilii, eum ἐγκαταλείπει, cf. 15. 15. 4. In fragmentis Vaticanis 12. 26. a. 2: ὅταν περὶ ἐρημίας Φάσιν βουλώμεθα ποιῆσαι, restitue POLYBIO tritum vocabulum ἔμφασιν, de quo SCHWEIGHAEUSERUS in Lexico copiose exposuit. Miror GELIUM qui olim sic coniecerat, idem retractasse in Addendis. Ἐμφασιν confirmat collatio HEYSII. Ἐμφασιν ποιεῖν est idem quod

significare. Sic 24. 10. 9: ἐὰν βραχεῖαν ἔμφασιν ποιήσωσι δυσαρεσῆσεως. Pariter 39. 2. 17: συμβουλευόντος αὐτῷ κατασπεῖραι τριβόλους σιδηροῦς ἢ σανίδας ἐμβάλλειν (f. ἐμβάλλειν) κεντρῶτας, conicio ἔγκατασπεῖραι. Animi causa his addam locum quemdam ubi praepositio *in* periit apud Latinos. In Rhetorica ad Herennium 4 § 63 legitur sequens fragmentum ex oratione nescio qua: Hunc dico, Iudices, rubrum, brevem, incurvum, canum, subcrispum, caesium, cui sane magna est in mento cicatrix. Haec verba referre quotidianum Romanorum sermonem et ultro patet et confirmant simillimi loci Plautini, *Asin.* 2. 5. 19; *Capt.* 5. 4. 115; *Merc.* 3. 4. 54; *Rud.* 2. 2. 10, cet. Assumi igitur potest verbum Plautinum ad locum emendandum. Lego: cui *insane* magna, cet. Invenies hoc vocabulum *Bacch.* 4. 5. 1; *Trin.* 5. 2. 47; *Most.* 4. 2. 5; sed inprimis luculentum est *Mil. Glor.* 1. 1. 24 ubi sic legitur apud FLECK.

Unum epityrum estur insanum insane bene.

Addam LIVII locum ubi idem vocabulum male habitum est. Ultimi libri decimo capite: Quae omnia, si *ea* mens populo fiat, in capita noxiorum versura. Aliquanto rectius est: Si *sana* mens p. f. Itidem in *Verr. Act.* II. 1 § 67: *excurrat* aliquis qui hoc tantum domestici mali filio suo nunciet, usus Plautinus commendare videtur: *currat*.

Sicuti supra vidimus periisse praepositionem ἐν, sic ἀνὰ revocanda est 1. 41. 1: περιχαρεῖς ἦσαν ἐπὶ τῷ τοὺς ἰδίους τεθαρρηκέναι, τῶν ἐλεφάντων κεκρατηκότας, ubi lege ἀνατεθαρρηκέναι. Paulo infra 1. 60. 1: προσπεσόντος αὐτοῖς τοῦ πεπλευκέναι εὐλόφ τοὺς Ῥωμαίους, lege ἀναπεπλευκέναι, sicuti emendate scriptum videbis 1. 64. 1. Collato 8. 50. 10 apparebit 14. 7. 5 quoque non βραχύ τι ταῖς ψυχαῖς ἐθάρρησαν verum esse sed ἀνεθάρρησαν. Non solum apud Polybium sed apud alios quoque interdum legitur διαγιγνώσκω, ubi requiritur notio *perlegendi*. Optimi et antiquissimi Codices subiinde praebent id quod unice ferri potest διαναγιγνώσκειν, quod apud ISOCRATEM v. c. alicubi ex Urbinatē Codice restitutum est; saepius e coniectura reponi debet, ut 3. 52. 2 CASAUBONUM multi secuti sunt corrigentem διαναγιγνώναι pro διαγιγνώναι. Pariter BEKKERUS in textum recepit quod GRONOVIVS

coniecerat 21. 9. 3. *διαναγνούς* pro *διαγνούς*. Contra *ἀνὰ delendum* est 3. 5. 7, ubi sine exemplo legitur *ἐπὶ τέλος ἀναγαγεῖν*, cum frequenti usu apud Nostrum pervulgatum est *ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν*.

Dubito de 1. 42. 10: *ἀμα δὲ καὶ τῶν ἔργων ἐπιβαινόντων ἀεὶ καὶ μᾶλλον ἐντὸς τῆς πόλεως*, ubi lubenter reponerem *προβαινόντων* si in promptu haberem exempla ubi *πρὸ* et *ἐπὶ* confusa sunt.

Secundo libro 40. 2 docemur Aratum fuisse auctorem foederis Achaici, Philopoemenem *ἀγωνιστὴν δὲ καὶ τελεσιουργὸν τῆς πράξεως*. Requiro: *συναγωνιστὴν*.

In 2. 50. 11: *προσελθὼν Ἄρατος malo προελθὼν*, ut 3. 63. 1, non immemor tamen eorum quae viri docti disputarunt de praepositionibus *πρὸ* et *πρὸς* apud POLYBIUM confusis. Quibus etsi assentior saepissime aegerrime dignosci posse quid verum sit, tamen hic illic nullum est errandi periculum. Sic 3. 1. 7: *πολλὰ μὲν γὰρ προλαμβανούσης τῆς τύχης*, recipe quod REISKIUS dubitanter coniecit *προσλαμβάνούσης*. In 5. 32. 5. *προπεριλαβόντα τῷ νῶ τὴν συντέλειαν τῆς ἐπιβολῆς*, quis non sentit unice probari posse *προπεριλαβόντα*; In fine quinti libri 109. 4: *βραχέα προσασκήσας τὰς δυνάμεις* et 111. 4 *βραχέα προαναμνήσαντες τῆς ἐν ταύτῃ τῇ βίβλῳ προκατασκευῆς*, ipsa rei ratio suadet *προασκήσας* et *προαναμνήσαντες*, sicuti 4. 1. 4 in eadem re legitur: *πρότερον ἀναμνήσαντες*. Qui animum ad scribendum appulit *προέρχεται πρὸς τὸ γράφειν*; neque igitur Timaeus 12. 26. f. 2. *δοκεῖ φιλοπόνως ad illud munus προεληλυθέναι sed προεληλυθέναι*. Quod CASAUBONUS correxit 10. 22. 5 *προδιασαφῶν* pro *προδιασαφῶν*, idem usu venit 40. 6. 12: *προδιασαφῶν τὰ κατὰ μέρος, ὡς μετεσχηκῶς αὐτὸς τῶν ἀγώνων*, quod intelligi nequaquam potest, nisi correcto *προδιασαφῶν*. Rectissime tribus locis 8. 22. 5; 8. 27. 10 et 8. 31. 5 in editione Parisiense correctum est verbum *προσυρίξαι*, cum antea legeretur *προσυρίξαι*. Forte 2. 45. 4 quoque REISKIUS verum vidit corrigens *προσεμβιβάσαιεν*. Pessime 14. 1. 15: *τὰς προόδους καὶ τὰς εἰσόδους τὰς εἰς ἑκατέραν τὴν παρεμβολὴν, immo προσόδους*.

In 3. 50. 3 non probō *καθ' ἃς ἔδει τοῖς ἑκατέρων συμμάχοις*

τὴν ὑφ' ἑκατέρων ὑπάρχειν ἀσφάλειαν; supra saepius de more legitur παρ'.

In 5. 51. 5 haereo an recte dictum sit ἐξωθοῦντες πᾶν τὸ παραπίπτον ἐν ταῖς δυσχωρίαις. Requiritur videtur προσπίπτον. Hac quoque ratione corrige 5. 59. 5: πρὸς μὲν τὴν ἀφ' ἐσπέρας πλευρὰν προσκλύζει τὸ πέλαγος: lege παρὰ. Neque sanum iudico 31. 26. 13: παραπλεόντων δ' αὐτῶ καὶ τῶν ἐπὶ Μοχυρίνου, ubi reponere προσπλεόντων. Sic 1. 46. 10 in Codicibus invenitur προπλεύσας, προσπλεύσας, περιπλεύσας et περιπροπλεύσας.

Non fero 4. 6. 12: οὐ τολμώντων ἐπεξιέναι καθόλου τῶν Μεσσηνίων, ubi dicendum est ἀντεπεξιέναι, etsi, fateor, vulgata quodammodo defenditur iis quae leguntur 4. 63. 11.

Pro eo quod legitur 4. 22. 1: ἦκον εἰς τὴν οἰκίαν ἀσφαλῶς repositum velim ἐπανῆκον, vide modo 5. 28. 1 et 5. 91. 1. Obiter eadem ratione corrige DEMOSTH. *Olynth.* I § 22: ῥαδίως ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐλθὼν. Litterae unciales ΟΙΚΕΙΑΝΕΛΘΩΝ ostendunt veram scripturam ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐπανελθὼν.

Levius est 4. 28. 6: ἵνα μὴ μόνον εὐπαρακολούητος, ἀλλὰ καὶ καταπληκτικὴ γίγνηται τοῖς προσέχουσιν ἢ διήγησις. GRO-NOVIUS mavult καταληπτικὴ, SCHWEIGHAEUSERUS vulgatum defendit; mihi perplacet ἐκπληκτικὴ, collato 10. 27. 8.

In plerisque difficillimum est iudicare de praepositionibus ἐκ et διὰ, quae ita occurrunt ut eas POLYBIUS subinde permittasse diceret. Quod sit discrimen inter ἐξήγησιν et διήγησιν Codices manuscripti non possunt docere, nam in eadem sententia saepe et hoc legitur et illud. Valet hoc de multis aliis vocabulis; in aliis discrimen potest definiri. Nemo sana habebit 5. 24. 5: Κρατοῦντα τῆς εἰσόδου καὶ τῆς διόδου τῶν φενῶν, nam ubi ἐξόδου necessarium erit, si hic non est? Διαποσέλλειν et ἐξαποσέλλειν differunt; illud dicitur de legatis aut nunciis, qui ad varios reges et populos mittuntur, hoc de copiis. Itaque corrige 5. 102. 8: πρὸς μὲν τὰς συμμαχίδας πόλεις γραμματοφόρους ἐξαπέσειλε, ubi legendum διαπέσειλε, sicuti verbi causa legitur 5. 17. 9. Labem quoque contraxit 7. 3. 5: τούτους ἐκέλευσε διελέγχειν, εἴ τι τυγχάνουσι ψευδόμενοι. Reponere usitatum ἐξελέγχειν.

In 5. 45. 4 periiit praepositio πρὸ, nam pro διὰ τὸ κατα-

λαβέσθαι τὰ πλοῖα necessarium est προκαταλαβέσθαι. Prosit hoc quoque 11. 16. 1, ubi τὸν ἐκ πολλοῦ χρόνου ἐωραμένον ὑπ' αὐτοῦ καιρὸν, legendum προεωραμένον. Itaque 1. 13. 5: εἰς ὃν καὶ τὴν καταστροφὴν ἐποίησάμεθα τῆς ὅλης κατασκευῆς fidenter emenda προκατασκευῆς, nam hoc nomen habent duo priores libri.

Non fero 5. 51. 3: ἀποδοθέντος διαβουλίου, quod de constanti more dicendum ἀναδοθέντος, conf. v. c. 5. 102. 2. Corrige quoque 25. 1. 6 ἐδίδου διαβούλιον et rescribe ἀνεδίδου. Contrarium vitium obsidet 40. 4. 2; ὡσε μετὰ πάσης ὕβρεως συλληφθέντας ἀναχθῆναι δεδεμένους. Dicitur hoc ἀπαχθῆναι.

Aut POLYBIUS praepositiones susque deque habuisse putandus est aut non scripsit 5. 100. 8; Φιλίππου τὴν πόλιν ἀντὶ Θηβῶν κατωνόμασεν, ubi quis Graece sciens non dixisset μετωνόμασεν? Pariter 28. 11. 9; τοῖς Ῥωμαίων ὄπλοις καθοπλίσας τὰς οἰκείας δυνάμεις, lege μεθοπλίσας, nam quod 5. 87. 5 legitur μετακαθοπλίζειν ortum est per dittographiam, utraque praepositione a librariis imperite coniuncta. Hinc emendare poterimus 30. 13. 5: τῶν δὲ διαπορευομένων τὰς κρούσεις κατὰ τῆς ἀρμοζούσης κινήσεως, ubi e Graecorum consuetudine dictum erit μετὰ. De hac confusione SCHWEIGHAEUSERUS egit Vol. V. pag. 241.

Nulla potest esse dubitatio quin 6. 2. 14: συνοικεῖν καὶ συγχειρίζειν τῷ Μαρκίῳ τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν verum repererit AEMILIUS A PORTA restituendo συνδιοικεῖν. Simile vitium est 29. 1. d. 2: λοιπὸν ἦν ἐξαπατᾶν καὶ στρατηγεῖν ἀλλήλους; verum hoc POLYBIO est διαστρατηγεῖν, ut 22. 22. 9: διαστρατήγουν τοὺς Ῥωμαίους. Alias idem est καταστρατηγεῖν et fieri sane potest ut hoc ipsum restituendum sit. Huc adde 18. 37. 4: τοὺς παρὰ τῶν Αἰτωλῶν δὲ πρεσβεύοντας, ibique cum SCHWEIGHAEUSERO scribe: διαπρεσβεύοντας. Hinc apparebit quid legendum sit 38. 1. d. 3: Ὅσω γὰρ εἰς πλείους διατείνει καὶ πλείω χρόνον ἢ τῶν ὑπομνημάτων παράδοσις τῶν πρὸς καιρὸν λεγομένων. Qui de restituenda vera lectione dubitat conferat quintam paragraphum et mecum reponet ἢ διὰ τῶν ὑπομνημ.

Sexto libro duo loci vicini veluti e contagio morbo eodem affecti sunt. Alter est 6. 31. 15: τὰς ἐκ τῶν πολεμίων λείας εἰς τοῦτο παράγοντες; alter 6. 55. 1: μὴ βιασάμενοι παραπέσωσιν εἰς τὴν πόλιν. Opportune 1. 18. 3 demonstrabit quid verum sit: τῶν παρεισάγεσθαι καὶ παρεισπίπτειν εἰωθότων εἰς τὰς πολιορκουμένας πόλεις. Eodem vitio laborat 3. 62. 2 ubi Hannibal συναγαγὼν τὰ πλήθη παρήγαγε νεανίσκους τῶν αἰχμαλώτων. Legitur 3. 65. 2: τούτου χάριν ἔφη παρεισάγειν τοὺς αἰχμαλώτους, unde priori loco corrige παρεισθήγαγε. Emendare quoque libet 11. 31. 2: πολλὰ πρὸς τοῦτο τὸ μέρος ἐνεγκάμενος, ubi legendum est εἰσενεγκάμενος, cf. 5. 74. 9 et passim alibi.

Certissimum est corrupte legi 6. 58. 7: ὄσον οὐπω δὲ προσδοκῶντες, περὶ τῆς πατρίδος αὐτοῖς ἐκφέρεσθαι κίνδυνον, immo ἐπιφέρεσθαι hac significatione usitatum est.

Ridicule admodum et praeter scriptoris sententiam 10. 43. 1 legitur: τοῦ κατὰ τὰς πυρσειᾶς γένους . . . ἀνεργάστου πρότερον ὑπάρχοντος. Debuit dicere ἀνεξεργάστου. Usurpata quidem fuit, ut POLYBIUS demonstrare pergit, haec signorum dandorum ratio, sed antea non fuit exculpta. Quid sit ἐξεργάζεσθαι cognosce ex his exemplis, 5. 26. 5: εἰς τοῦτον ὑπερεθέμεθα τὸν καιρὸν κατὰ μέρος περὶ αὐτῶν ἐξεργάσασθαι, 5. 81. 7; 12. 11. 8; 28. 14. 3 et 29. 6. a. 3. Ultimus locus inprimis facit ad nostrum propositum.

De tauro Phalaridis invenio 12. 25. 2, ὡς τὸν μὲν ἄνθρωπον πανταχόθεν παροπτώμενον καὶ περιφλεγόμενον διαφθείρεσθαι. Arridet περιοπτόμενον. Aequè necessarium hoc videtur ac 17. 8. 10: τῶν ἐν ταῖς ναυμαχίαις ἀλόντων ὅσοι πάρεισι, ubi SCHWEIGHAEUSERUS coniecit περίεισιν. Has praepositiones confusas quoque videbis 3. 47. 4.

Praepositio ἐπὶ addenda est 14. 1. 7: τῶν δὲ Νομάδων, τοὺς μὲν ἐξ ἀρχῆς ἐκ καλᾶμων, τοὺς δὲ συναγομένους ἐκ τῶν πόλεων ἐξ αὐτῆς τῆς φυλλάδος σκηνοποιεῖσθαι. Lege cum GRO-
NONIO ἐπισυναγομένους et confer 14. 2. 8. Eadem corruptela obsidet 58. 5. 7: προσεμέτρησεν ἕτερον ψήφισμα, ubi coniicio προσεπεμέτρησεν, nam verbum προσμετρεῖν inauditum est. Contra ἐπὶ delendum est 27. 15. 15: ἐφ' ᾧ

μη προσθαι σφᾶς αὐτοὺς ἀκρίτως εἰς τὴν Ῥώμην ἐπανάγεσθαι διὰ τὰς Χάρπος διαβολάς. POLYBIO et aliis hoc est ἀνάγεσθαι, vide modo paragraphum 14. SUIDAS duos Polybianos locos laudat qui coniunctim leguntur 15. 24 § 2 et § 3; in altero ἀσταθμεύτους, in altero ἀνεπισταθμεύτους legitur; hoc unice verum est; verbum ἐπισταθμεύσθαι videbis 21 4. 1 et similes foederum formulae exstant 4. 25. 7; 4. 85. 5; 15. 18 2 et 18. 29. 15.

Pro ἐνέκειντο τοῖς ὑπεναντίοις 18. 6. 8 malo ἐπέκειντο. Sic 40. 8. 11 non fero Ἐν οἷς ἀγασθὲν τὸ πλῆθος sed unice probandum videtur Ἐφ' οἷς. Contra 39. 1. 2 pro πορφυρίδα θαλακτίαν ἐπιπεπορημένος coniicio ἐμπεπορημένος, etsi hac de re possit dubitari. In 27. 12. 2 pro καταλαλούμενος πικρῶς ἐν τῷ μηδὲν προῖσθαι, commendo ἐπί.

Haud dubitanter corrigendum est 22. 15. 9: καθιστάτωσαν τὰ χρήματα ἐν Ῥώμῃ, ubi necessarium est εἰς Ῥώμην, vide § 11 et 22. 26. § 6 et § 8.

Vocabula καὶ et πρὸς confusa sunt 22. 26. 1: Φιλίαν ὑπάρχειν Ἀντιόχῳ καὶ Ῥωμαίοις, immo πρὸς Ῥωμαίους, cf. 25. 2. 1 et 26. 6. 3 et LINIUM 58. 58.

In 25. 15. 5: εἰσαπέσειλε Κάσανδρον εἰς Μαρώνειαν melius iudico: ἐξαπέσειλε. Contra 24. 12. 7: εἰς δὲ τὴν ἄκραν ἐκδέξωνται παραχρῆμα verum videtur εἰσδέξωνται.

Subdubito de 25. 1. 7: μηδὲν εἶναι τῶν κατὰ Λακεδαίμονα πραγμάτων εἰς αὐτοὺς, ubi suspicor corrigendum esse πρὸς, cf. 6. 46. 9. Contrario errore legitur 32. 22. 2: κατέκριναν οὐ Φυγῆς ἀλλὰ θανάτου τοὺς προσαγγελθέντας. Lege εἰσαγγελθέντας. Εἰς et πρὸς in Codicibus confunduntur 1. 43. 6. Senatus legatos exterorum populorum εἰσκαλεῖται, haud raro dicitur προσκαλεῖσθαι, sed ferri nequit id quod semel si bene memini in hac re legitur, παρακαλεῖσθαι, 24. 1. 8.

In 27. 2. 5 τοὺς Φυγάδας συνεβούλευσαν ἀπαγαγεῖν εἰς τὴν οἰκίαν, lege καταγαγεῖν, solemne verbum de exsulis qui in pristinum statum restituuntur. Itidem corrige 15. 1. 5: ἐπὶ τοὺς πολλοὺς παραχθέντες, ubi nunc legitur ἀπαχθέντες, cf. 5. 62. 3 et 38. 4. 2.

In vicinia 15. 27. 8 legitur παραχθείς εἰς τινὰ μέρη τῆς αὐλῆς, ubi emenda ἀπαχθείς.

Quod neutra significatione saepissime dicitur ἐμβαίνειν εἰς τὸν πόλεμον, id active est ἐμβιβάζειν. Non ferendum igitur est 27. 6. 8: θέλοντος αὐτοῦ ἐκείνους κατὰ πάντα τρόπον ἐκβιβάζειν εἰς τὸν πόλεμον, sed corrigendum est ἐμβιβάζειν.

Non satis constat apud me an praepositiones διὰ et κατὰ confundi soleant; alioqui fidentius pronunciare auderem de 32. 2. 8 ubi διὰ τοὺς νῦν λεγομένους καιρούς satis mire legitur.

Non concoquo 55. 3. 4: ὑποδειλιᾶν τὸν πόλεμον; necessarium est ἀποδειλιᾶν. Cf. 5. 46. 9; 5. 89. 3; 5. 4. 12; 16. 1. 1; 35. 4. 3.

Itidem corrigendum 36. 1. b. 2: ἀσχήμων δὲ καὶ Φαύλη ἐν-
σασίς πολέμου τάναντία ἐνεργάζεται. Lege ἀπεργάζεται, quod nunc video HEYSIUM quoque in Codice invenisse.

Paenultimo libro 2. 1: τοιαύτην καὶ τηλικαύτην ἀσέβειαν εἰς τοὺς αἰχμαλώτους ἡμῶν ἐνεδείξω, commendo ἐναπεδείξω.

Leve vitium observasse mihi videor 1. 73. 2: παρεσκευάζον τὰ περιλιπῆ τῶν πλοίων ubi praefero κατεσκευάζον. Illud enim est comparabant, quod non est huius loci, hoc instruebant, quod unice convenit. Confer tamen SCHWEIGHAEUSERUM V. pag. 201 et 273.

In 3. 59. 6 suppleverim ἀπό. Legitur λαβόντες ἀρμόζοντα τόπον ἐν τῇ πραγματείᾳ τῷ μέρει τούτῳ, sed hoc apud POLYBIUM dici solet ἀπολαβόντες. Neque probo 9. 52. 8: τὰ πρότερον ὑφ' ὑμῶν δεδοκιμασμένα, totus locus postulat ut rescribatur ἀποδεδοκιμασμένα.

Excidit praepositio περί, 32. 2. 1: τὸ πλῆθος τῶν προσόδων δφθαλμιῶν: verum hoc est περὶ τὸ πλῆθος. Hinc 35. 4. 8 pro δόξαν ὁμολογουμένην πεποιημένους verum poterit videri περιπεποιημένους, confer tamen REISKIUM pag. 727.

(Continuabuntur.)

P O L Y B I A N A .

CAPUT SEPTIMUM.

Comprehendam praesenti capite omnes locos qui labem passi esse videntur confusis verborum temporibus aut modis. Huiusmodi corruptelae et apud alios quosvis scriptores frequenter obviam sunt, et apud Polybium; sed, cum apud antiquos Atticos menda ab optimis criticis sedulo sublata sunt aut nunc quoque tolluntur, Polybio obfuit prava quaedam opinio, quam viri docti tacito veluti consensu de eius dictione conceperant. Cum enim constaret illum hic illic uti sermone paullo minus puro et aliquantum decedente a puritate Atticae dialecti, putarunt nihil esse quantumvis novicium quod ei excidere non potuisset, cum praesertim multum diuque in re militari et variis negotiis distractus non multum attendere potuerit ne quid vitii contraheret ex consuetudine aliorum, Romanorum praesertim, quos saepe cum inter se, tum Graecis praesentibus, Graeca lingua usos fuisse quis neget? Accedebat hoc quoque ab homine Arcade vix exspectari posse sermonis elegantiam, cum ipse haud semel indicat se in historia conscribenda magis curavisse ut vere diceret quam eleganter, sprevisseque omnem verborum ornatum, quem ab historiarum scriptoris munere alienum putaret. Non negabo haec omnia recte disputari et eorum usum praeclarum existere, si quis ad emendandam vulgatam scripturam se accingat, sed tamen ita concedam, ut intelligam esse etiam aliud, quod iudices illi paullo iniquiores et aestimatores fastidiosi praetervidisse videntur. Polybius enim, etsi non assequutus sit Atticam elegantiam, multo tamen melius locutus est quam librarii, qui eius

opera descripserunt. Hinc factum est ut hi quaedam ei obtruserint, quorum culpam praestare non debet. Confirmabo quae dixi uno exemplo, sed haec observatio permultos locos tralaticio et diu inveterato vitio liberabit. Apud omnes scriptores infinitivi aoristi et futuri temporis ita permisceri solent, ut tamen plerumque pro futuro aoristus reponatur, contrarium multo rarius usu veniat. Apud alios hoc vitium, nisi ubi librarii culpa vacare videntur, procurari solet et ex optimis Atticis scriptoribus fere evanuit. Polybius contra putatur promiscue utraque forma usus esse, unde fit ut passim vitiose aoristus legatur, sicuti exstaret apud omnes, nisi iam dudum intellectum foret in talibus Codicum auctoritatem nihili esse habendam. Quam normam autem Noster tenuerit facillime diiudicari potest ex usu aoristorum secundorum, in quibus nullum est criticis errandi periculum. Apud Polyb. semper legitur sicuti 4. 4. 4: Κοινῆς αὐτοῦς ἐπιστροφῆς ἔφη τεύξεσθαι καὶ τοῦτο πείτεσθαι δικαίως. Apparet quid velim; si Polybius aoristum praetulisset legeremus in Codicibus τυχεῖν et παθεῖν. Corrupte quidem talia leguntur, sed tunc invenitur fere τεύξασθαι aut πείσασθαι, quas formas nemo sibi persuadebit Graecas esse. Hinc factum est ut Casaubonus, qui antea ubique oblitterata futura restituerat, postea sententiam mutaverit et pronunciaverit Polybium usum fuisse aoristis *primis* pro futuris, quod quam sit absonum apparebit si quis contulerit ea, quae COBETUS in *Variis Lectionibus* de hoc vitiorum genere adnotavit. Magnus numerus locorum corruptorum (observavi ad sexaginta in editione Didotiana, quorum tamen plerosque iam correxit BEKKERUS) facit ut nihil opus sit indicare omnes. Sed operae pretium facturus mihi videor, si nonnullos maxime memorabiles excitavero. Agmen ducant ii loci ubi duorum verborum alterutrum corruptum est. Sic 6. 37. 13: ἡ κυριεύειν ἐλπίζοντες... ἡ διαφεύξεσθαι, posterius docet pro κυριεύειν legendum esse κυριεύσειν. Hinc quoque 7. 5. 6: δι' ἧς τοῖς Ῥωμαίοις οὐ μόνον δυσαρεσῆσειν ἀλλὰ προσκόπτειν ἔμελλε προφανῶς, corrige προσκόψειν. Pariter 4. 64. 5. reiicio SCHWEIGHAEUSERI doctrinam et emendo πεπεισμένων ἢ κωλύσειν ἢ κακοποιήσειν pro κωλύειν, nam saepiuscule ipsae in Codicibus variae lectiones docere possunt in

talibus olim titubatum esse et opportunum vitium succurrit in Mediceo Codice, qui 8. 9. 8. pro *κυριεύσειν* male *κυριεύειν* praebeat et sic haud semel erratur. Verum alia quoque considerata sunt. Veluti quod legitur 1. 4. 8: *ταχέως ἂν οἶμαι πάντας αὐτοὺς ὁμολογήσειν* bene dictum esse concedam si quis mihi idoneis exemplis probaverit Graece dici *πάντες ὁμολογήσουσιν ἂν*; interea tamen verum arbitror *ὁμολογήσαι*. Eadem ratio est 8. 30. 8: *νομίσαντας ἂν οἰκῆσαι οὕτως ἄρισα*, ubi sine suspicione hodie legitur *οἰκῆσειν*. Certo certius est 1. 23. 9 legendum esse *ἀσφαλῶς ἤλπιζον ποιήσεσθαι τὰς ἐμβολὰς*, non *ποιήσασθαι*, sicuti iam supra vidimus post *ἐλπίζειν* futurum esse necessarium, ubi vidimus *ἤλπιζον διαφεύξεσθαι*, nisi quis forte hoc e *διαφυγεῖν* natum putet. Hinc quis dubitabit 5. 15. 13: *Οὐ μὲν ἐν Ἰταλίᾳ γε πολεμήσειν ἔφασαν, ἀλλ' ἐν Ἰβηρίᾳ, χρήσασθαι δὲ πρὸς τὸν πόλεμον ὀρμητηρίῳ τῇ Ζακανθαίων πόλει*, rescribere *χρήσεσθαι*, cum praesertim hoc ipsum totidem literis praebeat Codex Florentinus? Et tamen SCHWEIGHAEUSERUS, qui harum rerum omnino nihil intelligit, hoc in curis secundis demum recepit. Idem tamen 5. 29. 2 scribere non dubitavit: *ἐλπίσαντες γὰρ χρήσασθαι τῷ Φιλίππῳ*. Scrupulum tamen iniicere poterit 2. 45. 1: *ἐλπίσαντες καταδιελέσθαι τὰς πόλεις*. Verum apud recentiores pro *αἰρήσειν* et *αἰρήσεσθαι* falsa analogia peperit *ἐλεῖν* et *ἐλεῖσθαι*, nam quum *βαλεῖν* simul erat futuri et aoristi temporis, *ἐλεῖν* quoque satis commode utraque vice fungi posse videbatur. Exstat haec forma haud raro apud alios, interdum quoque apparet in Polybio. Legitur 3. 29. 7: *ἀφελούνται*, 7. 9. 17, *ἀφελούμεν ἢ προσθήσομεν*, 10. 12. 4 *ἐξελούμενοι*. Perspexerat hoc Casaubonus cum 9. 29. 11: *τὰς ὑμετέρας ἐλπίδας ἀφελόμενος καὶ τὴν ὑμετέραν ὑπεροχὴν ταπεινώσων* corrigeret *ἀφελόμενος*. Contra 22. 18. 5 ante Casaubonum satis inepte legebatur *τοὺς Ἰσιονδεῖς ἐξελούμενος ἐκ τῆς πολιορκίας* pro aoristo *ἐξελόμενος*, quem sensus postulat. Hinc suspicor 1. 10. 8: *ἔμελλον τὰς Συρακούσας ἐπανελέσθαι* paullo melius fore *ἐπανελεῖσθαι*. Certius est corrupte legi 3. 17. 5: *ὑπέλαβε παρελέσθαι Ῥωμαίων τὴν ἐλπίδα*: in vicinia complures infinitivi aoristi temporis leguntur *ἐνεργάσασθαι*, *προκαλέσασθαι* cet., quos quum ferri non posse BEKKERUS intelligeret optime de

Polybio meritis rescribendo ἐνεργάσεσθαι et προκαλέσθαι, nam haec forma apud Polybium, quippe paullo recentiore, nihil dubitationis habet; si vero cogitasset de novicio futuro ἐλεῖν, non dubitasset recipere quod non minus necessarium est παρελεῖσθαι. Apparet iam quid faciendum sit loco, qui huic disputationi ansam dedit, ἐπίσαντες καταδιελέσθαι τὰς πόλεις ferri non potest, nam Aetoli dixisse creduntur non καταδιαιρούμεθα τὰς πόλεις, quod est absurdum, sed καταδιελούμεθα, unde corrige καταδιελεῖσθαι.

Vidimus pro futuris interdum quoque Codices offerre praesentia tempora; imprimis hoc usu venit in iis verbis, quorum utrumque tempus non nisi accentu distinguitur. Verbi causa 1. 59. 1: τὸ πεπεῖσθαι δι' αὐτῶν τῶν πεζικῶν δυνάμεων κρίνειν τὸν πόλεμον, rescribe κρινεῖν. Itaque corrige quoque in fragmento Codicis Escorialensis: πεπεισμένος τὸ παρὰ τοῖς πολλοῖς μῆτος ἀμβλυνεῖν pro ἀμβλύνειν; VII. 5. 7: ἔφη γὰρ ἐμμενεῖν ἐν ταῖς συνθήκαις pro ἐμμένειν; aut 23. 3. 10: πᾶν γὰρ ὑπομενεῖν ἔφασαν μᾶλλον ἢ ποιήσιν τὸ προστεταγμένον pro ὑπομένειν; quod qui reputet simul mirabitur ante ΒΕΚΚΕΡUM neminem amplexum esse Casauboni lectionem 5. 17. 5: πεπεισμένος ἀσφαλῶς κατασυρεῖν τὴν Θετταλίαν pro κατασύρειν. Huc addam complures alios locos ubi futurum post verbum πεπεῖσθαι periit: 5. 45. 5: πεπεισμένοι κωλύειν τὴν ἀπόβασιν; 4. 50. 1: πεπεισμένοι τὸν μὲν Ἀχαιὸν βοηθεῖν, cum continuo sequitur ἀντιπερισήσειν; 5. 25. 1: πεπεισμένοι λύειν τὴν πολιορκίαν; 5. 108. 7: ἐπέπεισο κατακτῆσασθαι τὴν δυναστείαν; 9. 28. 1: οὐδ' ἄλλως εἰπεῖν οὐδένα πέπεισμαι τολμῆσαι; 10. 51. 2. πεπεισμένων κωλύειν τοὺς πολεμίους; 10. 41. 5: πεπεισμένοι συγκλείειν τὸν Φίλιππον καὶ καθόλου κωλύειν παραβοηθεῖν; 23. 14. 10: πᾶν γὰρ ἐπέπεισο διὰ τοῦτον πᾶν τὸ προτεθὲν ἀνύεσθαι; quibus locis omnibus futurum restitue, nisi quod 9. 28. 1 praefero οὐδ' ἂν ἄλλως εἰπεῖν οὐδένα πέπεισμαι τολμῆσαι.

Eadem correctione utere post verbum λέγειν; sic 1. 85. 5: ἔφη τοὺς παρόντας ἐκλέγεσθαι cedat verae scripturae ἐκλέξεσθαι. vide porro 18. 26. 10: οὐκ ἔφη κοινωνεῖν τῆς πράξεως, τοὺς δὲ βουλομένους οὐ κωλύειν; 4. 64. 5: Φήσας βουλεύσασθαι; 14. 2. 5: ἐκεῖνοι Φήσουσι βουλεύεσθαι; 8. 17. 3: Φήσας ἐπι-

σκέφασθαι περί τῶν εἰρημένων, 8. 21. 6: συνεξάποσέλλειν ἔφη τοὺς φίλους: 2. 8. 8: ἔφη πειρᾶσθαι: *ubique eadem correctione sine ullo periculo utemur. Controversia est de* 11. 51. 5: *διόπερ οὐδὲ προσδέξασθαι συναγωνισὴν Ἰβήρων οὐδένα καθάπαξ ἔφη, δι' αὐτῶν δὲ τῶν Ῥωμαίων συσῆσασθαι τὸν κίνδυνον. REISKIUS mavult προσδέξεσθαι et συσῆσεσθαι; obloquitur SCHWEIGHAEUSERUS, vides uter sit peritior dux. Corrige porro* 11. 51. 7: ἔφη ποιήσασθαι πρόνοιαν, 5. 98. 9: ἔφη ἐπισπάσασθαι et fortasse quosdam alios. Exime tamen eos locos ubi aoristus cum *ἄν* particula recurrit, nam quod *ἄν* interdum omiserunt librarii, hoc nihil ad Polybium. Scribe igitur 15. 24. 2: *εἶπον παραδοῦναι ἄν τὴν πόλιν, et* 22. 9. 15: *οὐκ ἄν ἔφη δοῦναι πλεῖον ταλάντου, et sic in ceteris.*

Quis non sentit recte dictum esse 2. 50. 2: *ἐπαγγελόμενος βοηθήσειν*, et sic alibi Polybius saepissime loquitur. Corrigenda itaque sunt 2. 37. 2: *ἐπηγγειλάμεθα ποιήσασθαι τὴν ἀρχὴν τῆς συντάξεως* et 4. 1. 9 ubi ea ipsa verba iterum leguntur. Aequè vitiosum est 7. 2. 6: *συμπέμπειν ἐπηγγείλατο τοὺς διαλεχθησομένους τοῖς Καρχηδονίοις.*

Venio nunc ad verbum *ὑπολαμβάνω*, cuius in simili re est similis ratio. Nihil attinet cumulare locos ubi futurum emendate legitur. Corrigenda sunt 2. 64. 5: *ἀσφαλῶς ὑπέλαβε ποιήσασθαι τὴν ἀναχώρησιν*, cui simillima sunt 4. 10. 8 et 9. Male quoque 4. 58. 5: *ὑπολαμβάνοντες τρέψασθαι*. Praepositio *insuper* periit 8. 4. 11: *τοὺς ὑπολαμβάνοντας ἐμπειρίαν ποιήσασθαι τῆς ἰστορίας*, ubi malim *περιποιήσεσθαι*, non immemor tamen eorum quae REISKIUS disputavit in *Anitadun.* pag. 176. Duplici vitio inquinatur quoque 27. 7. c. 1: *ταχέως αὐτοὺς ὑπολαμβάνω παλινοῦσαν ποιῆσαι καὶ μεταπεσεῖν εἰς τοῦναντίον . . . καὶ λίαν παρὰ πόδας αὐτοὺς ὑπολαμβάνω μεταμεληθῆναι*, ubi *ταχέως ἄν αὐτοὺς et λίαν ἄν* legenda sunt. Nunc laetus video HEYSIUM illud ipsum *ταχέως ἄν* in Codice invenisse. Prosit hoc quoque 27. 14. 2: *νομίζοντες εἰ παραδοτεν τὸν Αὔλον τῷ Περσεῖ, μεγίστην μὲν πίσιν προσενέγκασθαι, μέγισα δ' ἄν βλάψαι Ῥωμαίους*, ubi in priore membro legendum est sicuti legitur in altero: *μεγίστην μὲν ἄν*. De Scipione legimus 5. 61. 5: *οὐδ' ἐπιβάλλεσθαι τῇ διὰ τῶν Ἀλπεων πορείᾳ ἤλπισε τὸν Ἀνίβαν: immo οὐδ' ἄν ἐπιβαλέσθαι.*

Ad 5. 98. 8 notare lubet REISKIUM: ἐκκλέσσειν, inquit, in futuro, et sic quoque ἐπισπάσσειν, propter ἐκλύσειν et αὐξήσειν. nam alias aoristis saepe pro futuris utitur Polybius. Vellem tamen adduxisset unicum exemplum ubi Polybius aoristo secundo aut passivo pro futuro utitur. Quod quum neque fecerit neque facere potuerit, nam exempla omnino desunt, dubitare quoque licebit de aoristis primis. Sed REISKIUS numquam futura emendare ausus est, nisi ubi aoristus cum futuro copulatur, hinc v. c. 5. 104. 3: ἤξειν καὶ διατείνειν verum vidit et correxit διατενεῖν, in caeteris caecutit. Unicum tantum novi locum de cuius restitutione subdubito, nempe 6. 26. 2 delectu habito et scriptis legionibus tribuni milites domum remittere solent, ἀπέλυσαν τοὺς ἀνδρας εἰς τὴν οἰκίαν, ubi malo εἰς τὰς οἰκίας aut saltem εἰς τὴν οἰκίαν. Tum: παραγενομένης δὲ τῆς ἡμέρας, εἰς ἣν ὤμοσαν ἀθροισθῆναι; suspicor tamen hic quoque legendum esse εἰς ἣν ἄν.

Obiter correcto 6. 48. 3: σώφρονας μὲν ἔμελλε τοὺς κατ' ἰδίαν βίους παρασκευάζειν, ἀσασίαν δὲ καὶ κοινὴν παρέξειν πολιτείαν, ubi lego παρασκευάζειν, notabimus 26. 2. 6, ubi Callicrates Romae de iis qui apud Achaeos Romanis minus favebant affirmat ἀχαϊκωτέραν εἶναι παρὰ πολὺ ταύτην τὴν ὑπόθεσιν καὶ νικητικωτέραν ἐν τοῖς πολλοῖς. Verum non de solis Achaeis verba facit sed de omnibus Graecis, qui tunc temporis speciosa quadam libertate adhuc uterentur; deinde eorum sententia minus recte apud plebem fuisse dicitur ἀχαϊκωτέρα, nam sic videbatur omnibus, ducente ipsa rei natura, hoc enim nemo negabat esse aliquanto magis pro dignitate populi Achaeorum, eos libertatem posse usurpare, ceteris omnia exsequentibus ad nutum senatus populi Romani; denique miror vocabulum satis insolens νικητικωτέραν, neque intelligo hoc sensu vim comparativi. Perplacet εὐχαριτωτέραν et κινήτικωτέραν. Usum vocabuli χάρις in tali re nemo ignorat: oratores Athenis πρὸς χάριν ἔλεγον, e Xenophonte memini λόγους εὐχαριτωτάτους, cet. Quod ad κινεῖν attinet, est solemne in illa re apud Polybium. Sequitur paullo post id, cuius causa totum locum excitavi: si senatus sententiam suam declaraverit, spondet ταχέως καὶ τοὺς πολιτευομένους μεταθέσθαι πρὸς τὴν Ῥωμαίων αἵρεσιν. Dubium foret utrum praeferri deberet τχ-

χέως ἂν, quo modo supra alium locum sanavimus, αἱ μεταθήσεσθαι, nisi litem dirimeret sequens futurum ἐπακολουθήσειν.

Plerosque locos, e quibus demonstrarem ea quae superiore disputatione continentur, desumsi e quinque prioribus libris, quos quum solos integros habemus, si iis nullus locus constanti purae Graecitatis normae refragatur, sequitur in ceteris, in quibus toti pendeamus ab arbitrio eorum qui excerpserunt, si forte Polybius soloecce dixisse videatur, eum ipsum huius rei culpam sustinere non debere. Quod verbi causa legitur 31. 20. 10: ἀνεδέξατο τήν τε ναῦν ἐτοιμάσαι καὶ τᾶλλα πρὸς τὸν πλοῦν ἀπαρτιεῖν, cum verbum ἀναδέχεσθαι suscipiendi significatione non habet futurum infinitivi, lenissimum fortasse erit corrigere ἀπαρτιεῖν ἔφη, sed fieri quoque potest ut ipsa Polybii verba desiderentur et nunc legantur tantummodo verba, in quae illa narratio postea contracta fuit. Pariter quod legitur 31. 22. 9: αὐτὸς μὲν οὐκ ἔφησεν ἐμβαίνειν, τοὺς δὲ νεανίσκους ἤξειν περὶ μέσας νύκτας τοὺς μέλλοντας πλεῖν attice certe foret ἐμβήσεσθαι, sed tribui potest isti excerpenti instituto. Videndum tamen est an hoc adversariis dari possit hic quidem Polybium dixisse. Si Demetrius ad navis magistrum dicere potuit οὐκ ἐμβαίνω pro οὐκ ἐμβήσομαι, Polybius quoque certe ἐμβαίνειν dixisse videtur. Accurate collato usu verbi ἀποδιδόναι 17. 6 et 17. 8, fere in sententiam eam discedere lubet. Nihilominus tamen 31. 22. 8 pro ἐκπέμψαι legendum esse ἐκπέμψειν satis constat. Verbo monuisse sufficet 52. 9. 2 διηγῆσεσθαι legendum esse pro διηγῆσασθαι et 53. 10. 8: ἀπαγγελοῦντες pro ἀπαγγέλλοντες. Ceterum librariorum oscitantia qui omnia permiscunt, ita ut ne a τεύξασθαι, ut 10. 38. 3, et ἐπιθήσαντας 22. 22. 2 quidem absterneant, observari potest e collationibus quibus SCHWEIGHAEUSERUS usus est.

Huc pertinet quoque 1. 10. 2: δεόμενοι βοηθήσειν σφίσι, quod, cum ferri non posset, Casaubonus maluit βοηθεῖν vel βοηθῆσαι, quorum illud e perpetua scriptoris norma sine dubio praeferendum est. Si operae pretium esset, excitarem locos bene multos, ubi sic legitur: non sufficet laudasse 53. 4. 2: τοὺς τε τὰ γιγνόμενα διασαφῆσοντας καὶ δεομένους βοηθεῖν, sed corrigendum est δεησομένους. Sed properan-

dum est ad alia, claudente agmine 7. 4. 7: ὑπισχνούμενος ἐπαρκεῖν, ubi legendum ἐπαρκέσειν.

Neque ignorant viri docti quam saepe καλεῖν, λαβεῖν, βαλεῖν et βάλλειν permutata fuerint, et tamen operae pretium facturus mihi videor, si indicavero aliquot locos, qui ex hac observatione sanari possunt. In Editionibus legitur 1. 1. 2: παραβάλλοιμεν, a Codice rescripto gratus accipe παραβάλοιμεν. Quod 1. 37. 9 legebatur: ὅταν παρακαλῶνται καὶ βιαιομαχῶσι, id emendavit Casaubonus corrigendo παραβάλωνται: perfecit BEKKERUS edendo παραβάλλωνται. Contrario vitio legitur 15. 16. 2: ἐξαυτῆς παρεσκευάσατο καὶ τότε προεβάλλετο, ubi legendum προεβάλετο. In 58. 5. 8: οὐδενὶ λόγῳ τοῦτο πράττων, ἀλλὰ πάντων ἀσεβεσάτοις ἐπιβαλλόμενος, quis admonitus non restituet ἐπιβαλλόμενος? In 5. 55. 9: τοὺς τοξότας ἐκτὸς τῶν ἰππέων παρενέβαλλε, emendabit παρενέβαλε, quicumque observaverit quam constans sit illo loco aoristi usus. In 5. 93. 5 Megalopolin nonnulli volunt ποιεῖν τηλικαύτην, ἡλίκην καὶ τειχίζειν ἐπιβαλλόμενοι καθίζονται, immo ἐπιβαλλόμενοι. Praesens tam ridiculum est ac si quis Latine scriberet hoc loco *aggredientes pro aggressi*. In notissima narratione 9. 38. 2 de legatis, quos Xerxes olim in Graeciam miserat, legitur ἀπόσαντας ἐς τὸ Φρέαρ τὸν παραγεγούτα καὶ προσεπιβάλλοντας τῆς γῆς, vulgata lectio explicationem admittit et tamen malo προσεπιβαλόντας. In 10. 49. 7: παρήγγειλε παρεμβάλεῖν καὶ λαμβάνειν ἐκάσους τὰς εἰθισμένας τάξεις, verum est παρεμβάλλειν. Haud semel βέβηκα et βέβληκα confusa sunt. Quem locum supra excitavi 4. 73. 7: ὥς τε τινὰς μὴ παραβεβηκέναι τὸ παράπαν εἰς Ἡλείαν, cum corrigerem εἰς ἐκκλησίαν, qui Polybii morem novit statim emendabit παραβεβληκέναι. Et 33. 12. 10: ὑπερβεβηκέναι καὶ ἀπολεληρηκέναι τὸν Βεργαῖον Ἀντιφάνην tamdiu vitiosum erit, quamdiu constabit Graecos dixisse καθ' ὑπερβολὴν et non καθ' ὑπέρβασιν. Exempla confusionis vocabulorum ἔλαβον et ἔβαλον haec sunt. Dicitur βάλλεσθαι χάρακα, περιβάλλεσθαι χάρακα, περιβάλλειν τεῖχος τῷ λιμένι, χάρακα τῇ παρεμβολῇ: dicitur quoque περιλαμβάνειν τὴν πόλιν, τὰς ναῦς sed περιλαμβάνειν χάρακα tam absurdum est ac foret περιβάλλειν χάρακι, nisi quo

sensu recte dicitur 9. 5. 1: Ἀντίβας περιλαμβάνων τὸν χάρρακα τὸν Ἀππίου. Apparet quid faciendum sit 5. 68. 6: περιβαλὼν τὰ Φρω καὶ χάρρακι τὴν παρεμβολήν et 5. 5. 5: τὰς ναῦς τὰ Φρω καὶ χάρρακι περιέβαλε. Quantocys corrige περιλαμβάνων et περιέλαβε. Tandem 54. 10. 14: Αἰσθανομένους δὲ τοὺς Ταυρίσκους μονοπαλεῖν ἐκβάλλοντας τοὺς συνεργαζομένους, corrige ἐκβαλόντας.

Adiungam exempla quaedam confusionis vocabulorum λείπειν et λιπεῖν. In 12. 10. 6: τῶν τοιούτων ἐπιλαβόμενος οὐδὲν ἂν παρέλειπε Τίμαιος, corrigo παρέλιπε, nam eo ducunt quae proxime sequuntur. Legitur 4. 85. 6: ἤξιον ἄγειν καλεῖν . . . quidni restituemus quoque καταλείπειν pro καταλιπεῖν; Neque fero 5. 71. 8: πᾶσαν προσέφερον βίαν οὐδένα παραλιπόντες καιρόν, ubi ipsa rei natura postulat παραλείποντες. Captis Syracusis, ut legimus 9. 10. 2, Romani decreverunt signa et cetera pretiosissima μετακαμίζειν εἰς τὴν ἑαυτῶν πατρίδα καὶ μηδὲν ἀπολιπεῖν: quis non praeferet ἀπολείπειν; supra iam indicavi 1. 79. 5: pro ἐγκαταλιποῦσων legendum esse ἐγκαταλιποῦσων. Tandem 25. 5. a. 1. ubi Polybius improbat eos qui in incursionibus hostium τὰ δένδρα καὶ τὰ κατασκευάσματα διαφθείρουσι, μηδὲ μεταμελείας καταλιπόντας τόπον, corrigam καταλείποντας. Ad idam unicum exemplum quod me in Polybio observare memini, ubi ἄγειν et ἀγαγεῖν confusa sunt, nempe 2. 57. 7: τούτους εἰς τὰς ἰδίας οἰκίας εἰσαγόμενοι καὶ ποιησάμενοι σφίσι δμεσίους, lege εἰσαγαγόμενοι. Saepe quoque Φυγεῖν et Φεύγειν permutata sunt. Sic 5. 14. 5 non probō ἐνέκλιαν καὶ ἔφευγον, sed ἔφυγον. Pari modo 11. 35. 6: συνέβη διασωθέντα Φυγεῖν εἰς τι χωρίον ὄχυρόν, lege Φεύγειν. Quoties ἔχειν et σχεῖν confusa essent, difficile foret dictu. Laudabo, omissis iis locis quos supra iam indicavi, unicum tantum locum, nempe 31. 21. 3: Ἀπολλωνίου, τοῦ μεγάλην μὲν εὐκαιρίαν ἔχοντος παρὰ Σελεύκῳ, μετασάντος δὲ κατὰ τὴν Ἀντιόχου μετᾶληψιν τῆς ἀρχῆς εἰς Μίλητον, ubi nemo non corriget σχόντος. Τυχεῖν et τυγχάνειν in Codicibus confunduntur 5. 40. 2. Corrige igitur versiculum nescio cuius poëtae, qui legitur in vicinia loci quem modo laudavi:

Τόλιμα τι, κινδύνευε, πράττ', ἀποτύγχανε,
Ἐπίτυχε, πάντα μᾶλλον ἢ σαυτὸν πρόου.

immo ἐπιτύγχανε.

Non minus notatu dignae sunt corruptelae, quibus perfecta obnoxia sunt. Pauca quaedam supra iam attulimus, nunc persequemur reliqua. Menandri versus quidam olim legebatur sic :

Οὐδεὶς ἐπιχειρεῖ τοῖς δυσυχηκόσι.

Meinekus emendans δεδυσυχηκόσι restituit quidem metrum, sed sententia absurda est. HIRSCHIGIUS feliciter correxit :

οὐ δεῖ σ' ἐπιχαιρῆν τοῖς δεδυσυχηκόσι.

Sicut autem apud Menandrum olim legebatur *δυσυχηκόσι*, sic apud Polybium 59. 2. 15 vitiose editur: *τούτῳ τῷ τρόπῳ συνεῖχε τὴν ἐξουσίαν, ἣ μόλις ἂν χρήσαιτο τύραννος ἐν εὐτυχοῦσῃ πόλει, καὶ ἐν δυσυχηκυῖᾳ πατρίδι*. Locus sanus videbitur sic restitutus *καὶ ταῦτ' ἐν δεδυσυχηκυῖᾳ πατρίδι*. MIRROR REISKIUM non vidisse quam necessaria sit hoc loco locutio *καὶ ταῦτα*. Ceterum *δεδυσυχηκυῖᾳ* iam scripsit BEKKERUS; praemisi hanc emendationem ut fidem inveniret alia, quam postulare videtur 24. 9. a. 1 ubi Scipio legitur in nota re *αὐτὸς αἴτιος γεγονέναι τοῦ κλεῖσθαι τὸ ταμεῖον*: sic MAIUS; HEYSE in Codice videre sibi visus est *κλείεσθαι*, sed, credo, quia non ferebat barbaram formam. Scribe *κεκλεῖσθαι τὸ ταμειῖον*. His quidem locis nullum errandi periculum, nam barbarae formae statim ducunt ad id quod verum est. Itaque olim iam correctum est 9. 20. 1. Codicum *γεωμετρικέναι* et 17. 3. 4: *βασιλευκόταν*. Florentinus Codex 2. 27. 6 pro *περιπορευέσθαι* habet *περιπορεύεσθαι* et 29. 8. 4. Bavaricus Codex similiter oberrat. Rescriptus Codex 3. 7. 2 habet *ὀλιγωρῆσθαι*, ceteri *ὀλιγωρεῖσθαι*. Vides igitur malum interdum latius serpere et reduplicatione abiecta quod supersit ita refingi ut praesens evadat. Iam inspicite 22. 14. 4: *δοκῶν ἀδίκως ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν ἀφαιρεῖσθαι τὴν Ἀθαμίαν*, sed verum est *ἀφῆρῆσθαι*, quod postquam abiit in *ἀφαιρῆσθαι* peperit vulgatam lectionem. Facilius etiam confundi potuerunt *ἡτῶσθαι* et *ἡτῆσθαι*, sed vitium paullo difficilius arguitur. Sic 9. 10. 6 recte legitur *ἡττώμενοι*, sed 5. 12. 5. praefero *ἡττημένοι*. Non dissimilis

causa est quare 5. 65. 15. legatur: οἵτινες ἔτι Δημητρίῳ καὶ Ἀντιγόνῳ συστρατευόμενοι, ubi verum est συνεστρατευμένοι. De confusione perfecti et aoristi iam diximus: hic addo 22. 5. 9: πλείσταις μὲν καὶ πεζικαῖς καὶ ναυτικαῖς δυνάμεσι τῶν ἄλλων συμμάχων ἠγωνισάμεθα μεθ' ὑμῶν πρὸς Ἀντιόχον, πλείστας δὲ χορηγίας συμβεβλήμεθα πρὸς τὰς ὑμετέρας χρείας ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις καιροῖς, εἰς πάντας δὲ τοὺς κινδύνους δεδώκαμεν αὐτοὺς ἀπροφασίστως. Satin certum videtur corrigendum esse ἠγωνισμεθα; Interdum eodem ducunt Codicum vestigia. Legitur 5. 67. 2: καθοπλισάμενοι περὶ ἐωρινὴν Φυλακὴν ἐπιτίθενται. Optimi Codices habent καθωπλισάμενοι, quod manu ducit ad καθωπλισμένοι. Legitur ἐπισπᾶσθαι pro ἐπεσπᾶσθαι 9. 37. 8: οὗς ὑμεῖς δοκεῖτε μὲν ἐπισπᾶσθαι κατὰ Φιλίππου, λελήθατε δὲ κατὰ σφῶν αὐτῶν ἐπεσπασμένοι. Ultimum vocabulum arguit corruptelam. In 10. 30. 2 memoratam invenio χαράδραν εἰς ἣν πολλαὶ μὲν αὐτομάτως πέτραι κατενηνεγμέναι καὶ δένδρα δύσβατον ἐποίουν τὴν δι' αὐτῆς πορείαν πολλὰ δ' ὑπὸ τῶν βαρβάρων εἰς τοῦτο τὸ μέρος συνηργεῖτο. Continuo Polybius sic pergit: Καὶ γὰρ ἐκκοπὰς ἐπεποίητο συνεχεῖς καὶ λίθων πλήθῃ συνηροίκεσαν, unde apparet debere rescribi συνηργεῖτο. Quantum periculum sit ne δεδομένος in διδόμενος abeat, hinc iam colligi potest. Exemplum praebebit 12. 5. 4: τὴν ὑπ' Ἀριστοτέλους παραδιδομένην ἰστορίαν, verum Polybius hac significatione uti solet perfecto tempore et scripsit παραδεδομένην. Sic 15. 11. 12 habemus βεβαιῶσαι τὴν διαδεδομένην περὶ αὐτῶν Φήμην. Legimus 12. 25. b. 2: κατ' ἀνάγκην ὁ γράφων πολιτεύεται καὶ πείραν ἔσχκε τῶν ἐν τούτῳ τῷ μέρει συμβαινόντων, τὸν ἐγράτευκε, κεκινδύνευκε, cet. Unde patet id, de quo iam per se non dubitandum fuisset, Polybium dedisse πεπολίτευται. Nunc video HEYSIUM illud ipsum emendate scriptum invenisse in Codice rescripto. Sic quoque 16. 14. 5 legitur καὶ πατρίδι πεπολίτευται, ubi lege cum REISKIO κᾶν. Eiusdem generis est 28. 11. 10: τοῦ γὰρ διαβουλίῳ προτεθέντος ὑπὲρ ὧν ὁ Κέντων ἠτεῖτο στρατιωτῶν. Immo lege: ἤτετο. In 25. 2. 12 lege οὐδενὶ δυσαρεσῆσασα περὶ τῶν ὠκονομημένων, non οἰκονομουμένων, vide modo 23. 10. 5. Interdum confunduntur quoque perfectum et plusquam perfectum. Defungar duobus exemplis, 11. 17. 4: συλλογι-

σάμενος ὅτι προπέπτωκε καὶ διέψευστο τῆς ὅλης ἐλπίδος et 52. 5. 4: τῶν Γαλατῶν αὐτοῦ κατηγορησάντων οὓς ἀπέσαλκε Προυσίας. Corrige sodes προύπεπτώκει et ἀπεσάλκει. Hic nihil impedit corrigere oraculum Alexandro Epiri regi datum:

Λιακίδη, προΦύλαξο μολεῖν Ἄχερούσιον ὕδωρ
Πανδοσίην θ', ὅθι τοι θάνατος πεπρωμένος ἐστίν.

Barbarum est προΦύλαξο, genuinum πεΦύλαξο.

Recenseamus nunc varias participiorum corruptelas apud Polybium. Ac primum invenitur interdum participium praesens pro futuro. Sic Hannibal Tarentinos iussit, ut 8. 52. 5, μένειν κατὰ χώραν, ὡς ὑπαρχούσης αὐτοῖς τῆς ἀσφαλείας. Suspicio legendum esse ὑπαρξούσης. Certius est 6. 15. 6: πρεσβείαν τινα ἢ διαλύσουσαν τινος, ἢ παρακαλέσουσαν, ἢ καὶ νῆ Δία ἐπιτάξουσιν ἢ παραληφομένην ἢ πόλεμον ἐπαγγελοῦσαν, ubi vitiose legitur ἐπαγγέλλουσαν. Hinc corrige absurdam lectionem in narratione de fuga Demetrii, 51. 21. 6: τοὺς γὰρ λοιποὺς ἀπεσάλκεσαν εἰς Ἀναγνείας, κατὰ τὴν ἐπιούσαν αὐτοῖ παρρηόμενοι: immo παρρηόμενοι. Ipsius Philippi iocantis dictum est 17. 1. 9. Φιλίππου δ' ἀπολομένου κατὰ τὸ παρὸν οὐκ εἶναι τὸν βασιλεύοντα Μακεδόναν, immo βασιλεύοντα. In ioculari narratione de Antiocho Epiphane 26. 10. 16, ὡς πάντας ἀνασάντας κυλίεσθαι λουσομένους τῷ μύρῳ, quis admonitus non corrigat λουσομένους; In 50. 17. 7: ἐπαπέσειλαν τὸν ταμίαν φέροντα τὸ δόγμα καὶ κελεύοντα λέγειν πρὸς αὐτὸν, εἴ τι τυγχάνει τῆς συγκλήτου χρείαν ἔχων· εἰ δὲ μηδενὸς δεῖται παραγγελοῦντα ἀπαλλάττεσθαι. Immo κελεύοντα, ut ostendit quod sequitur παραγγελοῦντα. Sed aliis quoque corruptelis participia obnoxia sunt. Sic 25. 9. 5: ποίαν ἤκε συμμαχίαν ἀνανεωσόμενος, cum Reiskio rescribe ἀνανεωσάμενος. Dormitantes lectores corruptelam vix praevidere possunt 4. 44. 1: τοῦτ' ἔστι τὸ νῦν ὑφ' ἡμῶν εἰρημένον, quod sanum iudicabo, simulac constabit dicam et dixi apud Latinos interdum pro lubitu permutari. Corrige εἰρησόμενον. Cum Romani viderent Carthaginenses magnam partem Hispaniae subegisse 2. 13. 4: εὐρόντες σφᾶς ἐπικεκοιμημένους ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις καὶ προῖεμένους εἰς τὸ μεγάλην χεῖρα κατασκευάσασθαι Καρχηδονίους, ἀνατρέχειν ἐπειρώντο. Immo προειμένους. Supra iam monui saepissime confundi τί-

θεσθαι et θέσθαι. Luculentum exemplum videbis 5. 61. 6 ubi pro *ὑπερτιθέμενος* necessarium est *ὑπερθέμενος*. Contra 31. 1. 3 risum movet: *παρεκάλουν ὑπὲρ τῆς συμμαχίας πολλοὺς καὶ ποιήλους διαθέμενοι λόγους*. Quam certum sit *διαθέμενοι* habere perfecti notionem et requiri *διατιθέμενοι*, apparebit conferenti 31. 19. 2. E compendiorum usu repeto corruptelam 24. 3. 1: *εἰσῆλθον οἱ παρ' Εὐμένους πρέσβεις κατηγορήσαι*, ubi malo *κατηγορήσοντες* et 24. 8. 8: *ἔγραψε τοῖς ἐπὶ τῶν πόλεων διατεταγμένοις ἀναζητήσαι τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας τῶν ὑπ' αὐτοῦ Μακεδόνων ἀνηρημένων εἰς Φυλακὴν ἀποθέσθαι*, ubi legam *ἀναζητήσασι*, sive quod propius ad Polybianum usum accedere videtur *ἀναζητήσαντας*. Non dissimile vitium est 10. 27. 5: *ἦν δὲ βασιλεῖον ἐξαρχῆς Μήδων, πλούτῳ δὲ καὶ τῇ τῆς κατασκευῆς πολυτελείᾳ μέγα τι παρὰ τὰς ἄλλας δοκεῖ διεννηοχέται πόλεις*, ubi requiro *δοκοῦν*. Sed quis nescit librarios titubasse in vocabulorum terminationibus? Adducam tamen pauca quaedam exempla. In 6. 22. 5 ubi Polybius agit de militia Romana de militibus legitur *προσεπικοσμεῖται . . . ἐπιτίθεται*. Qui locum inspiciet, statim reperiet veram lectionem *προσεπικοσμοῦνται . . . ἐπιτίθενται*. In dissertatione de arte imperatoria 9. 14. 12: *ὁ μὲν γὰρ ὑπεράρας τὸν ὠρισμένον καιρὸν αὐτῆς ἀποτυγχάνει τῆς ἐλπίδος, ὁ δὲ προειρημένος προλαβὼν τὸν καιρὸν κτέ*, ni fallor, omnia sic demum recte procedent, si legis: *προειρημένον*. Eodem modo 1. 45. 15: *Ὁ στρατηγὸς θεωρῶν μὲν πολλοὺς ἀποθνήσκοντας, οὗ δ' ἔνεκα τλῦτ' ἔπραττεν οὐ δυναμένους κρατῆσαι τῶν ἔργων*. Emendo *δυναμένους*. Persuasum mihi est male scribi in Codice rescripto 12. 28. a. 4: *τῶν παρατετευχηκότων τοῖς κινδύνοις*. Polybius constanter utitur forma *παρατετευχηκότων*, hoc unico loco excepto, qui ad ceterorum normam refingendus videtur. Addam tres locos apud Latinos, ubi participium perfectum locum occupavit participii futuri. Apud CICERONEM in *Verr. Act. II. 1. § 51*: cur ea, quamdiu alium praetorem cum iis iudicibus, quos in horum locum *subsortitus* eras, de te in consilium iturum putasti, tamdiu domi fuerunt? corrige cum Hotomanno *subsortiturus*. Ibidem § 88: idcirco te ex hoc crimine *elapsus* esse *arbitrabere*? Recte Halmius edidit *arbitrabare*, sed non minus necessarium est *elapsurum*. Apud Li-

vium eodem modo erratur 43, 1: pro se quisque credere, Carnis forsitan aut Istris bellum *illatum*, immo *illaturum*.

Formae activa et media permutantur 7. 16. 5: ἄλλους ἐπέλεξαντο τριάκοντα, nam hac significatione perpetua est activa forma: ἐπέλεξαν. Eiusdemmodi vitium corrige 6. 52. 11: σπουδῆς ἢν ποιεῖ, nam quid attinet exemplis probare non nisi ποιεῖται ferri posse?

Aliquoties observabis confusa esse ἐς et ἔσαι. Quod legitur 16. 27. 3: πράξαντι ταῦτα τὴν εἰρήνην ἄγειν ἔξεσι, legendum est ἐξεσαι, vide modo 16. 54. 4. Quodsi recte dicitur *hoc brevi fiet* et ne cogitari quidem potest *hoc brevi fit*, corrupte quoque legimus 11. 6. 1: τοῦτο δ' ἐστὶν ἐν ὀλίγῳ et requiro ἔσαι. Contra constantem morem legitur 12. 26. f. 3: δῆλον δ' ἐστὶ τὸ λεγόμενον ἐκ τούτων: verum est ἔσαι. Ipse interpres in versione imprudens, opinor, expressit id quod postulatur: Rem ex sequentibus *confirmabo*. Pariter 9. 26. 1: ἐκ τῶν λέγεσθαι μελλόντων ἔσι φανερόν ob eandem causam commendo ἔσαι.

Ἄναδύειν activum est; significatione neutra dicitur ἀναδύειν. Corrige igitur vitiosum ἀναδύειν, 12. 4. d. 6.

Enumeravimus supra complures locos, ubi infinitivi male habiti sunt. Nunc persequemur quae huius generis reliqua sunt. Primum laudabo 50. 20. 4: πρὶν ἢ τὸν βαλανίτην τὸ μὲν ὑπάρχον ὕδωρ ἀφιέναι, ἕτερον δὲ καθαρὸν ἐγχεῖν, immo ἀφεῖναι. Contra 5. 75. 8: συνεβούλευε μὴ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀλλὰ πράσσειν, malo παριέναι et suspicor verum esse τι πράσσειν, cf. 3. 70. 10. Lego 18. 54. 2: Δεύτερον δ' ἡξίου μηδὲν αὐτοῦς πολυπραγμονεῖν καθόλου τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν· οὐδὲ γὰρ αὐτοῦς περιεργάζεται τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἀπλῶς οὐδέν. Invito SCHWEIGHAEUSERO corrigi debet περιεργάζεσθαι. Quod si probabitur nullum dubium erit 15. 5. 2: τοῖς μὲν παροῦσιν ἀπεκρίθη τἄλλα σκοπεῖν, περὶ δὲ τούτου ῥαθυμεῖν· διαλήφεται γὰρ τὸν καιρὸν αὐτός, quin Polybius dederit διαλήφεσθαι. Ad emendandum 27. 17. 2: ἐντειλόμενος λέγειν τῆ συγκλήτῳ καὶ διαμαρτύρασθαι, confer 28. 1. 6. et mecum corriges διαμαρτύρεσθαι. Scio quidem inter infinitivum praesentis et aoristi temporis interdum difficile distingui, sed subinde apparet quid necessarium sit. Sic 50. 9. 5: "Ὀν εἴ

τις ἤρετο, τί βούλεται, πέπεισμαι μὴ δυνατὸν ἔχειν εἰπεῖν *suspicator nil ferri posse nisi scire*. Multo rarius aoristus in perfectum abiit. Exemplum habes 4. 61. 4: εἰς τὸ εἶναι καὶ προνοηθῆναι τε καὶ παρεσκευάσθαι πρὸς τὸ μέλλον, lege *παρεσκευάσασθαι*. Frequentius erratur sicuti 2. 7. 11; ῥαδίως δυνάμενος πανταχῇ περιαγαγεῖν καὶ μεθισάναι, immo *περιάγειν*. Vitiose quoque, ni fallor, 8. 21. 5: τοῦτο δ' ἡγγύει, τὸ δὴ λεγόμενον, πρὸς Κρήτα κρητίζων. Arridet *κρητίζειν*.

Imperativi male habiti sunt 22. 26 in foedere Romanorum cum Antiocho. Septima paragrapho ὑποδεχέσθωσαν Livius 58. 58. vertit *recipito*, unde corrige id quod contextus iam per se solus docet: ὑποδεχέσθω. Pariter § 8. pro ἀποκαθιστάωσαν singulari numero repono ἀποκαθιστάω. Tum § 17. ἔσαι πράξιμον apud Livium est: exactio *esto*; itaque emenda *ἔσω*. Denique § 25. ἀποδότησαν legendum est ἀποδότη. De πλείωσαν § 14. subdubito. Livius habet *navigato*. His addam locos quosdam corruptos apud CICERONEM et LIVIUM. In *Verr. Act.* II. 3. § 69: Qui damnatus erit virgis ad necem *caedetur*, conicio *caeditor*, nam imperativus aut numquam aut hic necessarius est. In Oratione pro lege Manilia § 58: Mea quidem sententia unus A. GABINIUS comes Cn. POMPEIO *adscribitur*: immo vero *adscribitor*. Apud LIVIUM simili modo erratum est 8. 23: Nostra certamina, Romani, non verba legatorum nec hominum quisquam *disceptator* sed campus Campanus decernet. Conicio: *disceptato*, quod si verum videbitur, suspicio orietur illud *decernet* fuisse additum, postquam locus labem contraxit.

Huic capiti finem imponam variis quibusdam corruptelis indicandis. Quod supra vidimus confundi *πεσεῖσθαι* et *πεπεῖσθαι* facit ut minus dubitem de vera lectione 1. 69. 8: *προσανασσεισθέντες οἱ πολλοὶ τοῖς τοιούτοις λόγοις*, immo *προσαναπεισθέντες*. In 2. 60. 2: ἔπαινος καὶ τιμὴ συνεξηκολούθει *παρὰ τοῖς ὀρθῶς λογιζομένοις* qui locum accurate perpendit quid sibi velit, mecum praeferet *συνεξακολουθεῖ*. Quum in concione militum Hannibal introduceret regulos quosdam Gallorum non ipse δι' ἑρμηνέως τὰ δεδογμένα *δισάφει*, 3. 44. 5, sed *reguli, opinor, qui ad id ipsum producebantur, δισάφουν*.

Non dissimile vitium memini me observare in Livio 8. 23 sed in eodem morbo alia tamen medicina opus est. Legitur ibi: Quum Romanus legatus ad disceptandum eos ad communes socios atque amicos vocaret, Quid perplexe agimus? *inquit*. Supra de Samnitibus sermo fuit, neque tamen quisquam solus nominatus est, unde fit ut *inquit* singulari numero ferri non possit. Sed repete e praecedenti vocabulo quattuor postremas litteras et lege: *unus inquit*. Improbo 5. 10. 10: ἵνα μὲν συγγενῆς Ἀλεξάνδρου φαίνεται, μεγάλην ἐποιεῖτο σπουδὴν et requiro φαίνοιτο. Non satis diligens duorum locorum comparatio obfuit Polybio 9. 36. 5. Rectissime editur 11. 4. 9: Ῥηθήσεται τὸ δοκοῦν μετὰ παρρησίας, ὑμεῖς δ' ἂν εὖ φρονήτε μεθ' ἡσυχίας ἀνέξεσθε. Sed altero loco quem modo laudavi: Τί οὖν ἐχρῆν ποιεῖν ὑμᾶς; Ἐρῶ γὰρ τὸ Φαινόμενον, ἄνδρες. Ῥμεῖς δ' ἀνέξεσθε. Ferendum quidem hoc est nec pignore contendam Polybium aliter scripsisse, sed malo tamen, quod est multo simplicius ἀνέχεσθε. Paulo infra 9. 36. 9: πότερα δεινότερον ἂν ποιήσετε, quantocyus corrige ποιήσαίτε. Sequitur 15. 6. 7: λοιπὸν ἐσιν εἶπως δυνάμεθα παραιτησάμενοι τοὺς θεοὺς διαλύσασθαι τὴν ἐνεσῶσαν Φιλοτιμίαν. Lego: δυναίμεθα. Hic locus correctus eam gratiam nobis referet ut eius ope corrigamus alium. Quod 58. 2. 2 legitur παρασησάμενοι καὶ διδάξοντες τὴν σύγκλητον necessario mutandum est in παραιτησάμενοι. Itidem optativus perplacet 16. 24. 3: οὐδ' ἡγνοεῖ τὰς ἐξαποσελλομένας καθ' αὐτοῦ πρὸς βεβηίας εἰς Ῥώμην, διόπερ πέρας ἔχει τὰ κατὰ τὴν Λιβύην, ubi malo ἔχοι. Facilius tamen lectoribus persuadebo 18. 5. 8 verba militis cuiusdam ad Philippum in pugna apud Cynoscephalas non legenda esse: μὴ παρῆς τὸν καιρὸν, οὐ μένουσιν ἡμᾶς οἱ βάρβαροι, sed μενοῦσιν. Refert Polybius 29. 6. c. 2. Demetrii Phalerei fragmentum quod hodie sic editur: Εἰ γὰρ λάβοις μὴ χρόνον ἄπειρον μηδὲ γενεὰς πολλὰς, ἀλλὰ πεντήκοντα μόνον ἔτη ταυτὶ τὰ πρὸ ἡμῶν, γνοίης ὡς τὸ τῆς τύχης χαλεπὸν ἐνταῦθα πεντηκόςῳ γὰρ ἔτει οἶεσθ' ἂν ἡ Πέρσας κτέ. Primum supra iam correxi σφαλερὸν pro χαλεπόν: deinde deleta velim interpolata verba τὰ πρὸ ἡμῶν. Quis ferret apud Demosthenem noto loco post τρίτον ἔτος ταυτὶ aliquid explicationis gratia additum? Gravius vero vitium λάβοις et γνοίης cumi

plurali *οἴεσθε* inepte coniungi. Debetur utrumque vocabulum Vaticano fragmento Diodori, apud Polybium in Vaticano Codice editio Romana testatur legi *λάβοι τις* et *γνοίητ' ἄν*, unde iam extuderam *λάβοιτε* et *γνοίητ' ἄν*, antequam cognoveram *Ἡευσίσι* revera sic invenisse in manuscripto. Efficio inde Demetrium haec verba in oratione quadam posuisse. Videamus ultimo loco de 38. 1. a. 2: *δοκοῦντος γοῦν μεγίστου πάθους γεγενῆσθαι τοῦ περὶ τοὺς Καρχηδονίους, οὐκ ἔλαττον ἄν τις θήσαιοτο, κατὰ δέ τι μείζον τὸ περὶ τὴν Ἑλλάδα τότε συμβάν.* Scio quidem Polybium interdum uti formis parum Atticis et collegi earum sat magnum numerum, quarum tamen haud exigua pars librariis debetur, ut collatio Codicis Vaticani docet, sicut initio huius disputationis me dicere memini. Numquam tamen apud Nostrum legitur *ἦσαι* pro *εἶναι* aut *θήσασθαι* pro *θέσθαι*. Unicum exemplum cuius memini est 18. 30. 6 ubi olim legebatur *αὐτονόμους ἀφῆσαν*, nunc diu correctum est *ἀφίεσαν*. Neque *θήσαιοτο* genuinum est. Polybium in hoc verbo usurpasse formas bene Atticas supra iam apparere potuit, cum *διάθοιτο* alicubi corrigeremus pro *διάγοιτο*, sub qua corruptela sincera forma tuto latuerat. Verbo absolvam: legendum est *ἡγήσαιοτο*.

CAPUT OCTAVUM.

Venio nunc ad eos locos, in quibus terminationes olim per compendia scriptae male expletæ sunt. Primo loco exempla dabo errorum in declinationibus inde ortorum. Huius generis satis manifestum est 1. 65. 2: *ὁ πρὸς τοὺς Φαλίσκους καλούμενος πόλεμος*, ubi lege *καλούμενος*. Docebit hoc Polybii usus, quem vide 1. 70. 7 et praeterea accedit auctoritas Augustani Codicis, qui emendate *καλούμενος* exhibet. Hinc rectissime BEKKERUS 22. 2. 3 ubi Polybius refert Eumenis orationem: *Ἐκείνους γὰρ παρεῖναι μὲν οὐδὲν ἦττον ὑπὲρ τοῦ τῆς σφετέρως πατρίδος συμφέροντος σπουδάζοντος ἤπερ αὐτὸς ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀρχῆς φιλοτιμεῖσθαι κατὰ τὸ παρόν*, scripsit *αὐτὸς* pro vulgato *αὐτούς*, et eiusdem corruptelae superiori capite iam aliud exemplum vidimus. Facit hoc ut meminerim eorum quae leguntur 4. 58. 12: *βουλόμεθα δὲ πάντα εἰδέναι*

τὰ τοιαῦτα, καὶ μάλιστα μὲν αὐτόπτας γενέσθαι τῶν ἐχόντων παρηλλαγμένον τι τόπων, ubi rescribe πάντες ei αὐτόπται, nam quae nunc leguntur videntur quidem praebere commodum sensum, sed multo aptius est et convenientius iis quae praecedunt et quae proxime sequuntur id quod dixi. Articulus imprimis saepe male habitus est. Verbi causa 37. 1. a. 2: ἔνιοι μὲν γὰρ συγκατήνουν τοῖς Ῥωμαίοις Φάσκοντες αὐτοὺς Φρονίμως καὶ πραγματικῶς βουλευῆσαι περὶ τὰς δυναστείας, emendo τῆς δυναστείας, quod ΒΕΚΚΕΡΟ quoque in mentem venit. In 20. 6. 2: ἐξέκοπτον ἀεὶ τὴν δικαιοδοσίαν, arridet τὰς δικαιοδοσίας, cf. 4. 16. 4, nam huc non trahendum est 25. 2. 2. Soloecum est 25. 2. 4: σπουδάζοντες περὶ τοῦ καταπορευθῆναι pro τό, ut est 32. 10. 6. In 6. 26. 1: ἀπέλυσαν τοὺς ἄνδρας εἰς τὴν οἰκείαν, si Polybius solito Graecorum more dixit, dixit εἰς τὰς οἰκίας· certe vulgata non significat quod contextus postulat: unumquemque domum remittens. Pariter 3. 99. 4 εἰς τὴν οἰκείαν ἀπηλλάγη, lege οἰκίαν. Certum est 2. 56. 15 ferri non posse προεδρείας pro προεδρίας. In 29. 2. 4: ὁμήρους, ὡς ἂν δοκῆ Πανταύχῳ, fidenter corrige οὗς, quia mox sequitur καὶ παρ' αὐτοῦ λαβεῖν, οὗς ἂν ἀποΦήγη Γένθιος. Contra 14. 1. 9: τὰ δὲ μεταξὺ τούτων ἔχειν ἀμφοτέρους ὧν τότε κατεῖχον, malo ὡς. Articulus et pronomen τις confunduntur 10. 2. 12. Quod de Africano legimus μετὰ τῆς θείας ἐπιπνοίας ποιούμενος τὰς ἐπιβολὰς, conferendum est cum 10. 5. 7: μετὰ τινος ἐδόκει θείας ἐπιπνοίας αὐτὸ πράττειν· 29. 6. c. 4 de Demetrio legimus satis magnifice θείῳ τινὶ εἴματι πεφοίβακεν· fragmt. gramm. n. 57: θείας ἐπιπνοίας τινὸς ἐπεπλήρωντο, unde vides supra quoque legi debere τινὸς pro τῆς. Contra 17. 13. 5: μετατιθέντας τὰς αὐτῶν πατρίδας ἀπὸ τινῶν ὑποκειμένων πρὸς ἑτέρας Φιλίας. Frequens usus monstrabit verum esse ἀπὸ τῶν ὑποκ. cf. 8. 25. a; 9. 9. 8; 9. 37. 2 cet. Iisdem fere corruptelis obnoxia sunt pronomina οὗτος et αὐτός. Sic 16. 8. 7: ἐπειρᾶτο κατὰ πάντα τρόπον ἐπικρύπτεσθαι τὴν αὐτοῦ διάληψιν, καίπερ οὐκ ἑόντων αὐτῶν τῶν πραγμάτων, immo αὐτόν. Tum 10. 17. 14: παραπλησίως δὲ καὶ τούτοις ἐπηγεῖλατο τὴν ἐλευθερίαν παρασχομένοις τὴν αὐτῶν εὐνοίαν, lege αὐτήν. Denique 6. 35. 4: σπουδάζουσι περὶ ταύτης rectius est ταύτην. In vicinia 6. 39. 4 legitur: τῷ μὲν τρώσαντι πο-

λέμιον γαῖσον δωρεῖται, τῷ δὲ καταβαλόντι καὶ σκυλεύσαντι, τῷ μὲν πεζῷ, Φιάλην, τῷ δ' ἵππεϊ, Φάλαρα. Tum Polybius sic pergīt: Τυγχάνει δὲ τούτων, οὐκ ἔαν ἐν παρατάξει τις ἢ πόλεως καταλήψει τρώση τινὰς καὶ σκυλεύση τῶν πολεμίων. Quis non dabit legendum esse τινά? Non uno loco librarii scripserunt ἄλλων pro ἀλλήλων. Sic Casaubonus, si bene memini, iam correxit 4. 53. 5: ἐσασίασαν πρὸς ἀλλήλους, pro eo quod etiamnum editur τοὺς ἄλλους. Vide contrarium errorem 15. 21. 7: ὅταν τις χρησάμενος τῷ πρὸς χάριν λόγῳ προτείνῃ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐξ ἀλλήλων ἐπανορθώσεως, πρόσσεισι πρὸς τὸ δέλεαρ ἀνεπιστάτως, immo ἄλλων. Neque sanum iudico 3. 65. 4, etsi non ignoro ea quae ad defendendam vulgatam afferri possunt: ἅμα δὲ τῷ πλησιάζειν αὐτοῖς, ubi expecto ἀλλήλοις, vide modo quae praecedunt: σπεύδοντες κατοπτεῦσαι τὰς ἀλλήλων δυνάμεις.

Ex eodem scripturae genere repeto perpetuam confusionem vocabulorum ποῦ et ποῖ, οὔ et οἶ, quam Polybio ipsi tribuere iniquum foret. Si Graece recte dicitur σώζεσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα, quod iam pueri ex Anabasi didicimus, recte dici non potest 16. 30. 7: σώζεσθαι οὔ ποτ' ἂν ἕκαστος προαιρηῖται sed verum est οἶ. Neque fero 16. 36. 6: ποῦ πορεύεται οὐδεὶς ἤδει pro ποῖ. Non minus ποῦ ridiculum est 3. 48. 2, ubi de Hannibale suscepturo expeditionem in Italiam nonnulli secundum Polybium perverse contenderant: οὔτε ποῦ πορεύεται τὸ παράπαν οὔτε πρὸς τίνας ἐγίνωσκε, cf. 4. 69. 5. In 15. 10. 3: ἔαν ὡς ἄλλως ἐκβῆ τὰ κατὰ τὸν κίνδυνον, malim ἄλλως πως, ut est 13. 11. 5. Adverbium πως in Codicibus noto quodam compendio exaratum fuisse docere videtur 6. 44. 8: εἰκῆ πως ἀλόγως ἐνίοτε σφάλλεται, ubi probo εἰκῆ καὶ ἀλόγως, nam sic solet, cf. 6. 56. 12. Utitur formulis εἰκῆ καὶ ἀκρίτως, εἰκῆ καὶ φύρδην, cet., sed semper ea ratione quam vides.

Adverbia πάλαι et πάνυ confunduntur 1. 35. 4: τὸ παρ' Εὐριπίδῃ πάλαι καλῶς εἰρῆσθαι δοκοῦν, immo πάνυ. Non fero 1. 22. 7: ταῖς σιτοποικαῖς μηχανήσεσιν. Qui reputat solemnem esse confusionem vocabulorum in μα et in σις exeuntium, mecum rescribet τοῖς σιτοποικοῖς μηχανήμασιν. In 9. 26. 9 valde miror viros doctos nondum invenisse quid verum sit: ἀρπαγὴ χρημάτων . . . καὶ Φόνος καὶ βίαιοι

προφάσεις ἐγίγνοντο, contra veterum morem dictum est, qui in talibus solebant ἀρπαγαί dicere. Et sic Polybius quoque v. c. 6. 8. 5: γυναικῶν ὕβρεις καὶ παιδῶν ἀρπαγαί, 10. 15. 8: ὤρμησαν πρὸς τὰς ἀρπαγὰς, 4, 9 10 cet.

Imprimis notatu dignae sunt confusiones quas adiectivorum terminationes perpetuo patiuntur. Sic 9. 24. 7 τὸ τόλμημα καὶ πρακτικὸν τῆς ἐννοίας de more dictum erit si reposueris τολμηρόν. Saepe turbatas esse terminationes adiectivorum in -ικός desinentium, nemo nescit. Vix a Polybio profectum est 28. 14. 8: περὶ σιτικῆς ἐξαγωγῆς, quod sine exemplo dictum est et mutandum videtur in σίτου. Non assentior REISKIO qui ferri posse putat 23. 10. 6: ἦσαν δὲ περὶ τῶν φυγαδικῶν τοῖς Μεσσηνίοις ἀντιρρήσεις τινὲς πρὸς ἀλλήλους, ubi corrigo φυγάδων, ut 23. 11. 2 et 7; 24. 4. 2 et 25. 2. 2. Miror quoque 32. 15. 3: Τῶν γὰρ ἐν Μακεδονίᾳ βασιλικῶν μεγίστην ποιουμένων σπουδὴν περὶ τὰς κυνηγεσίας pro βασιλέων. Huc refer quoque confusionem comparativorum et superlativorum v. c. 4. 53. 7: τῶν δὲ Γορτυνίων οἱ μὲν πρεσβύτατοι . . . οἱ δὲ νεώτεροι. Altera factio erat *seniorum*, opinor, unde restitue πρεσβύτεροι. Itidem 3. 57. 8: τὸ μὲν ὄλοσχερέσατον καὶ βαθύτερον· nunc recte restitutum est τὸ ὄλοσχερέσερον. Corrige cum REISKIO 8. 2. 7: ἐναργέσατον δ' ἔσαι καὶ τοῖς καιροῖς ἔγγισον, pro ἐναργέσερον. Minus recte Valesius 14. 12. 5: Διόπερ ὑπέδραμεν, οὕτω καὶ μοι τῷ γράφοντι ῥαδίαν ἔσεσθαι καὶ τοῖς ἀναγινώσκουσιν εὐμαθεστέραν τὴν διήγησιν, reposuit ῥαδιότεραν, nam Polybius utitur forma ῥαδιεσέραν, cf. 11. 1. 1 et 16. 20. 4. Venit quoque in mentem num forte 28. 19. 4: πρεσβυτέρου pro πρεσβύτου esset legendum, sed ante tamen examinanda erit SCHWEIGHAEUSERI adnotatio, de qua quid dicam nondum habeo. Minus dubitationis habet 30. 14. 8: ἐπὶ τοσοῦτον ὁ προεσὼς αὐτῶν ἀσεβέστερος καὶ παρανομώτατος ὑπῆρχε τῶν ἄλλων, ubi corrige παρανομώτερος. Gradus comparationis scribi solitos fuisse per compendia et notum est et luculenter patet e 12. 13. 1, ubi pro ἀναισχυντογράφων olim legebatur ἀναισχυντότερα γράφων. Καλὸς et κάλλιστος confusa videbis 39. 2. 9: Καλὸν γὰρ ἐντάφιον εἶναι τοῖς εὖ Φρονούσι τὴν πατρίδα, imo κάλλιστον, confer 39. 3. a. 2, ubi eadem verba emendate scripta iterantur, et 15. 10. 3. Haud

raro quoque adiectiva in -αῖος ab librariis oblitterata sunt. Hinc 25. 18. 2: ταύτην διεφύλαξε τὴν ὑπεροχὴν μέχρι τῆς τελευταίας per palaeographicas rationes non damnabitur Reiskii coniectura τελευτῆς, sed supplendum esse ἡμέρας tum Suidas docebit, qui locum excerspsit, tum simillimus locus 22. 5. 5. Confusionem pronominum ὑμεῖς et ἡμεῖς videbis 9. 30. 6. Legatus Aetolorum in concione Lacedaemoniorum de Achaeis verba faciens, magnam, inquit, diis habebunt gratiam, εἰ δὲ δύνωνται τὴν ἰδίαν τηρεῖν, ἐπειδὴν αὐτοῖς ὁ πόλεμος ὑπ' Ἡλείων καὶ Μεσσηνίων διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς συμμαχίαν, ἅμα δὲ τούτοις ὑφ' ἡμῶν περισαθῆ, immo ὑμῶν. Porro 9. 52. 8 in oratione Acarnanum ad eosdem: πεπεισμεθα νῦν ἡμεῖς ἀνασκευάσειν ὄρκους, si locum bene intelligo rescribendum est ὑμᾶς. Et saepius sic erratum est in Codicibus, sed horum errorum magna pars iam procurata est. In 5. 48. 8 de fabularum scriptoribus: Καὶ γὰρ ἐκείνοις πᾶσιν αἱ καταστροφαὶ τῶν δραμάτων προσδέονται θεοῦ καὶ μηχανῆς, paullo rectius videtur πᾶσαι, quam lectionem expressam quoque videbis in versione Casauboni.

In excerptis Polybii 23. 4. 1 leve vitium obiter corrige quod librariis tribuere malo quam excerptori, nempe πρεσβειῶν pro πρέσβειων. In 32. 6. 1 pro Μηνόχαριν restitue Μηνοχάρην, ut est 32. 4. 1. Sed finem faciam corrigendo alium locum ubi vitium latius serpsit. In Codicibus modo exaratur Ἀννίβα, modo Ἀννίβου, Ἀσδρούβα et Ἀσδρούβου et sic in ceteris. Iam legitur 1. 44. 1 in historia primi Punici belli Ἀννίβαν ὃς ἦν Ἀμίλκου μὲν υἱὸς, τριήραρχος δὲ καὶ Φίλος Ἀτάρβου πρῶτος. Quis non miratur illud Φίλος πρῶτος? Nisi omnia me fallunt scriptum fuit in antiquo Codice Ἀτάρβουα, quo indicabatur et Ἀτάρβου et Ἀτάρβα utrumque ferri posse. Qui Codicem descripsit per illud α indicari putavit πρῶτος, atque hinc corruptela. Ceterum confunduntur ου et α 1. 75. 5; 5. 55. 2, alibi.

CAPUT NONUM.

Restant aliquot loci diversi generis, qui praecedentibus capitibus non potuerunt apte comprehendere. His destinavi ultimum locum, deinceps dicturus de singulis secundum ordinem in-

suis operis. Primum tamen exemplis quibusdam demonstrabo post tot tantasque virorum doctorum curas, quod credere vix posses, etiamnum subinde errari in accentibus. Sic 51. 21. 13 primus ΒΕΚΚΕΡUS πράττε scripsit pro πράττε. Idem tamen nobilem Epicharmi locum edidit sic ut scriberet: νῆφε καὶ μέμνησ' ἀπιστεῖν, ubi quis Doricas formas non statim restituat? Etiam in recensione ΗΕΥΣΙΑΝΑ 30. 15. 4: μεγαλομέρη legitur pro μεγαλομερῆ. Videndum quoque an secundum grammaticorum praecepta scribendum sit 34. 2. 14: κητώδων, non κητώδων et τριήρων non τριηρῶν 15. 18. 5. Adiungam 25. 9. b. 6: πότερα τοῦτου ὡς τάχιστα τις ἂν ἴδῃ βουλευθείη, ἢ τοῦναντίον ὡς βραδύτατα; δοκῶμεν γὰρ ὡς βραδύτατα. Immo δοκῶ μὲν verum est. Sed persequamur reliqua.

Certissima emendatione subveniri potest iis quae nunc male habita leguntur 4. 9. 10: ἀνέξευξαν πέμποντες τὰς λείας καὶ προῆγον ὡς ἐπὶ τὴν Ἡλείαν. Polybius e constanti more vocabulo λεία singulari numero utitur, tum in Vaticano Codice antiquissimo non legitur τὰς λείας sed τῆς λείας. Aliquanto rectius est γέμοντες τῆς λείας. Sic 4. 65. 2: γέμοντος τοῦ στραπέδου πάντων τῶν ἐπιτηδείων, ubi olim absurde legebatur γενόμενος. Habemus 5. 8. 8: γέμοντες ὠφελείας· 14. 10. 2: καταγέμειν τῆς λείας.

Obiter corrige quod Syncellus habet, quod refertur in Polybii reliquiis 6. 2. 1: συνῶδ᾽ τούτῳ Πολύβιος. L. συνᾶδει. Verbum συνῶδων nemo novit.

Nimum est quod de Hierone legitur 7. 8. 2: οὐκ ἀποκτείννας, οὐ Φυγαδεύσας, οὐ λυπήσας οὐδένα τῶν πολιτῶν. Suspicor fere Polybium dedisse συλήσας, nam ut apud Xenophonem est Hier. 4. 11: solent οἱ τύραννοι πλεῖστα συλᾶν ἀδίκως καὶ ἱερὰ καὶ ἀνθρώπους. Eodem modo apud Platonem in Gorgia 486. C. usurpatum videbis περισυλᾶσθαι.

In 8. 9. 11: βουλόμενοι μὴ ποιεῖν ἄπρακτον τὸν χρόνον, correxerim: παραλείπειν ut est 9. 19. 3.

In 10 12. 5. τῶν δὲ λοιπῶν τοὺς εὐρωσotάτους κατεσκευακῶς τοῖς ὑπάρχουσιν ὅπλοις, malim πολιτῶν. Tum demum bene dictum erit in sequentibus: τοῖς δὲ λοιποῖς παρήγγειλε βοηθεῖν κατὰ δύναμιν.

Satis mire legitur 12. 25. b. 2: οὐκ ἐντίκτουςιν ἀληθινούς

ζήλους τοῖς ἀκούουσιν οἱ μὴ δι' αὐτῶν πεπραγμένοι τῶν πραγμάτων, et eodem modo § 4: τοῖς δι' αὐτῶν πεπραγμένοις τῶν πραγμάτων. Qui confert 12. 25. h. 1: τὸν μὴ πεπειρημένον (lege πεπειραμένον) τῶν τοιούτων πράξεων, sine dubitatione reponet πεπειραμένοι et πεπειραμένοις, sed omnis ἐνἀργεια aberit, donec inspexeris collationem Heysianam, ubi non videbis id, quod Maius sibi in Codice invenire visus erat, sed πεπορευμένος et πεπορευμένοις, unde proxime abest id quod verum est. cf. 5. 58. 2.

Quod legitur 12. 28. 12: οὐδένα τῶν ζώντων ὑπέλαβε τοῦτο παρατηρήσειν, recte dictum esset, nisi adversaretur consuetudo scriptoris, qui οὐδένα τῶν ὄντων dare solet: cf. 14. 5. 14.

Quod legitur 21. 2. 10: Ἔτι δὲ πρότερον καὶ Φιλανθρωπότερον ὁμιλήσαντος τοῦ Ποπλίου, ab historia nihil habet quod possit reprehendi, nam legati Publium Scipionem convenire solebant, antequam adirent fratrem consulem, cf. Liv. 37. cap. 6. 7. 54. 45. Praefero tamen quod Gronovius excogitavit πρότερον, nam quid sit ἔτι πρότερον, nemo dicat. Accedit quod Polybius vocabula πρῶτος et Φιλάνθρωπος iungere solet, cf. 18. 20. 7; 28. 3. 3 et 1. 72. 3.

In 26. 2. 13: τὴν χώραν καταφθεῖραι πᾶσαν ἀδίκως repone quod solemne est ἀδεῶς.

Absurdum est 32. 7. 14: τοὺς μὲν γὰρ πλείους σχεδὸν ἅπαντας ὁ χρόνος ἤδη κατηναλώκει. Restitue: σχεδὸν γὰρ ἅπαντας, εἰ δὲ μὴ γε τοὺς πλείους, cf. 9. 1. 5 et 28. 9. 6. Sic quoque legitur in excerptis Vaticanis 12. 4. b. 3, quod nollem GÆLIUS mutasset.

Inauditum est vocabulum in his, 57. 1. c. 2: τοῦτο δὲ μοναρχικῆς πραγματοποιίας οἰκίον εἶναι μᾶλλον ἢ πολιτικῆς καὶ Ῥωμαϊκῆς αἰρέσεως: neque novi πραγματοποιεῖν, sed requiritur id quod dicitur πραγματοκοπεῖν, ut 28. 9. 10. Opportune 58. 5. 8 de Critolao legitur eum ἀναλαβεῖν μοναρχικὴν ἐξουσίαν, et coepisse πραγματοκοπεῖν. Sic habemus ἑλληνοκοπεῖν, χρεωκοπεῖν et χρεωκοπία, fragmt. hist. 68. Suspicio igitur verum esse πραγματοκοπίας.

De Prusia 57. 2. 6. memoratur ὅτι Σαρδαναπάλου βάρβαρον βίον ἔζη καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ. Sardanapali mores melius referet adiectivum ἄβρον.

Pauca quaedam addam de fragmentis. Fragmentum historicum 46. de Philopoemene desumptum est ex eo Polybii loco, quem Livius 35. 28 in opus suum transtulit. Pertinet igitur ad librum vigesimum. Fragmentum grammaticum 53. Livius referre videtur 41. 2, qui liber convenit fere cum Polybiano vigesimo sexto. Eodem pertinet Ennii versus e duodecimo Annalium, vs. 367. 369. Vahl. Fidem superat fragmentum grammaticum 72, quod e coniectura ad Polybium relatum est, totidem verbis legi in Xenophontis Anabasi 2. 4. 26. Ne Bekkerus quidem fraudem agnovit.

Sed tandem his adnotationibus finem imponemus Polybii verbis 27. 18. 2 in nostrum usum conversis: Δοκοῦσι πολλοὶ μὲν τῶν ἀνθρώπων ἐπιθυμεῖν τῶν καλῶν, ὀλίγοι δὲ τολμᾶν ἐγχειρεῖν αὐτοῖς, σπάνιοι δὲ τῶν ἐγχειρησάντων ἐπὶ τέλος ἄγειν, τὰ πρὸς τὸ καθῆκον ἐν ἐκάστοις ποιεῖν. Quod ut vere et apte dictum sit supplebimus sic: Οὐδεὶς δὲ τὰ πρὸς τὸ καθῆκον ἐν ἐκάστοις ποιεῖν.

Harlemi, 27 m. Nov. 1856.

S. A. NABER.

ΑΙΔΟΥΣΑ — ΔΙΔΟΥΣΑ.

Notum est confundi saepius ΑΙΔΩ (ἄδω) et ΔΙΔΩ; ἄδουσι et προσἄδουσιν abeunt in διδοῦσι et προσδιδούσιν, ἀδόμενος in διδόμενος, vid. Valckenaer. ad Herod. VIII. 26. et ad Phoenissas vs. 1388, qui docuit apud Maximum Tyrium XXIV. p. 299. in Anacreontis versu:

Χαρίεντα μὲν γὰρ διδῶ, χαρίεντα δ' οἶδα λέξαι,
emendandum esse: χαρίεντα μὲν γὰρ ἄδω, et apud Dionem Chrysost. Orat. XXXII. p. 658. Reisk. οἱ δὲ ποιήματα συνθέντες διδοῦσι corrigendum ἄδουσι. Sic et apud Pausaniam in Laconicis III. 26. pag. 278. ἄρχονται μὲν ἀπὸ Τηλέφου τῶν ὕμνων, προσδιδούσι δὲ οὐδὲν ἐς τὸν Εὐρύπυλον, veram lectionem esse προσἄδουσι. Deprehendi idem vitium apud Nicostratum in Stob. Floril. LXX. 12. χρησόν γε μὴν καὶ ἀράξαι ποτὲ μύλην (bonam matrem familias) — διδοῦσαν ὡσπερ ἐπὶ λύρας. Quis non videt ἄδουσαν verum esse?

C. G. C.